

ΑΝΤΙΠΕΛΑΡΓΗΣΙΣ

Απάντησις εἰς τὸ ὑπόμνημα
τῆς Α Π τοῦ Μητροπολίτου Θηβαΐδος κ. Γερμανοῦ

ἡ τοῦ

περὶ τῆς κανονικότητος καὶ νομιμότητος
τῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου
Ἀλεξανδρείας ΚΥΡΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ γενομένων.

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΓΩΝΗ
(Μεγάλου Ἀρχιεπισκόπου)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

1900

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

61

ΑΝΤΙΠΕΛΑΡΓΗΣΙΣ

45

Απάντησις εἰς τὸ ὑπόμνημα
τῆς Α Π τοῦ Μητροπολίτου Θηβαῶδος κ. Γερμανοῦ

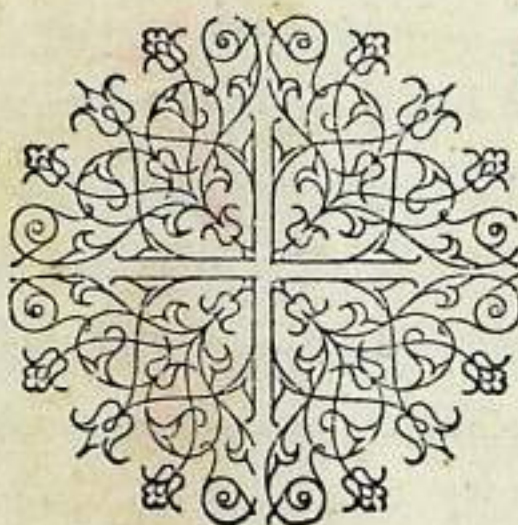
ἤτοι

περὶ τῆς κανονικότητος καὶ νομιμότητος
τῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου
Ἀλεξανδρείας ΚΥΡΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ γενομένων.

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

(Μεγάλου Ἀρχιεπισκόπου)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

1900

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΙΣΗΓΓΕΛΕΠΙΣΤΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

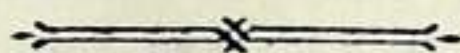
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΑΝΤΙΠΕΛΑΡΓΗΣΙΣ

*Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Πανιερότητα τὸν Μητροπολίτην
Θηβαῖδος κύριον Γερμανόν.*

Πανιερώτατε!

Ὑπὸ πνευματικοῦ τέκνου τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος μοι ἀπεστάλη ἑναγχος ἑντυπον φυλλάδιον φέρον τὴν ἐπιγραφὴν: «Ὑπόμνημα τῆς Α. Π. τοῦ Μητροπολίτου Θηβαῖδος κ. Γερμανοῦ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν ἀγιωτάτην Ἱερὰν Σύνοδον» καὶ ἡμερομηνίαν «Ἀλεξάνδρεια 15 Ἰανουαρίου 1900» μετὰ τῆς ὑπογραφῆς «† ὁ Θηβαῖδος Γερμανός», πραγματευόμενον τὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου ἐν ἡμῖν γενόμενα, ἅτινα καταγγέλλονται ὡς ἀντικανονικὰ καὶ αὐθαίρετα. Καίτοι ἡ τοῦ ἀποστείλαντός μοι τὸ φυλλάδιον τοῦτο πεποίθησις πρὸς τὸν ἀρχιερατικὸν λόγον τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος εἶνε μεγάλη, ἀλλ' ἐπειδὴ μέγα ἐπίσης καὶ ζωτικὸν τὸ ἀντικείμενον, ὅπερ πραγματεύεται ἡ Πανιερότης Της, ἀφοῦ δὴ τοῦτο ἀναφέρεται εἰς αὐτοὺς τοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, μεγάλη δὲ καὶ ἡ ζημία ἂν πράγματι τὰ ἱερά κατεπατήθησαν θέσμια, διὰ ταῦτα ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ τὴν διαβασάνισιν τῶν ἐν τῇ εἰρημένῳ φυλλαδίῳ ὡς ἀντικανονικῶν φερομένων, σκοπῶν οὕτω διὰ τῆς συγκρούσεως τῶν γνωμῶν, ὡς διὰ τῆς συγκρούσεως τοῦ χάλυβος μετὰ πυρολίθου, νὰ παραγάγῃ φῶς, φῶς δὲ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ εἶνε ἡ ἀλήθεια· διὸ καὶ πρὸς εὗρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ πρὸς καθυσύχασιν τῆς, ἐκ τῶν διὰ τοῦ φυλλαδίου καταγγελλομένων, σκανδαλισθείσης συνειδήσεώς του, παρέπεμψεν ἡμῖν τὸ ἑντυπον τοῦτο ὑπόμνημα τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος, ἐρωτῶν «εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει».

Ἀνέγκων ἐπισταμένως, Πανιερώτατε, τὸ φυλλάδιον καὶ ἐπεθύμουν

νὰ πιστεύσω, ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ δὲν ἐγράφησαν ὑπὸ χειρὸς ἀρχιερέως, οὐδ' εἰσὶ ταῦτα ὑπαγορεύσεις καρδίας χριστιανικῆς, ἥτις κατὰ τὸν Ἀπόστολον δέον νὰ ᾔηνε «Ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ κατοικία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Α'. Κορινθ. 3,16), τὸ δὲ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ φυγαδεύεται ἐκεῖθεν ἐνθα χαλκεύεται ἡ ἀληθοφάνεια τοῦ ψεύδους καὶ ἡ ἐπισκότησις τῆς ἀληθείας· διότι «τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος ; τίςδὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαλ ;» [Β'. Κορινθ. 6, 14]· ἐὰν διὰ τοῦ φυλλαδίου τούτου προϋτίθετο ἡ ὑμετέρα Πανιερότης νὰ ρίψῃ φῶς, διατὶ τότε ἐπὶ τετράμηνον ἤδη, ἀπὸ τῆς 15 Ἰανουαρίου 1900, μένει τοῦτο κεκρυμμένον χωρὶς νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐξετυπώθη ; μήπως φυλαττόμενον ἐν τῇ σκοτίᾳ, Πανιερώτατε, συμβολίζει τὴν καταγωγὴν του ; Δὲν νομίζετε, ὅτι κρύπτοντες αὐτὸ μέχρι σήμερον, διστάζετε νὰ τὸ υἱοθετήσῃτε ; ἀλλ' ἴσως ἔγνω ἡ πανιερότης Τῆς, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φέρῃ εἰς φῶς-κρίσεις καὶ σκέψεις παρακεκινδυνευμένους καὶ τοῦ ὀρθοῦ ἀστοχούσας. Σέβομαι, Πανιερώτατε, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, τὴν ἐλευθερίαν τῶν σκέψεων καὶ τῆς κρίσεως, ἀλλὰ δὲν νομίζετε, ὅτι εἰς πάντα χριστιανὸν, πολλῷ μᾶλλον εἰς ἀρχιερέα, ἡ ἀλήθεια πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸν ἀμετάτρεπτον κανόνα πάσης κρίσεως ; τὸν κανόνα τοῦτον δὲν ἐσεδάσθη ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης καὶ μετὰ λύπης μου διαδεβαιῶ Αὐτὴν περὶ τούτου· ἴσως ἡ πρόθεσίς Τῆς δὲν ἦτο τόσῳ κακῇ, ὅσῳ ἀπέβη διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοιούτων ἀνακριδῶν, αἵτινες δηλητηριάζουσι χριστιανικὰς συνειδήσεις, ἀλλ' ἐπειδὴ δυσδιάκριτον τὸ καλὸν τοῦ κακοῦ, τὸ ψεῦδος τῆς ἀληθείας, τὸ ὠφέλιμον τοῦ ἐπιβλαβοῦς, ἀνάγκη νὰ ἐγκύπτῃ τις περισσότερον εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας, ὥπως εὐκολώτερον διακρίνῃ ταῦτα πάντα καὶ μὴ ἐκλαμβάνῃ ὡς χρυσὸν πᾶν ὅ,τι στίλβει· ὅσῳ πρωϊαίτερον ἐκλέξῃ τις τὴν ἱστορίαν ὡς ὁδηγόν, τόσῳ ταχύτερον ἐγκαταλείπει τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τῆς διανοίας, ἐν ἣ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ἢ ὀλόκληρον αὐτῶν τὸν βίον διέρχονται ἢ ἀπαλλάσσονται αὐτῆς μετὰ πολλὰς πτώσεις. Εἰς τὸν γινώσκοντα τὴν ἱστορίαν οὐδὲν παρουσιάζεται ὡς ἀσύνηθες, διότι· ὥπως ἐν τῷ κόσμῳ οὕτω καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρέρχονται μόνον εἰς μέσον ἕτερα πρόσωπα ὑπὸ νέας περιστάσεις, ἀλλ' αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν καὶ ἐπιχειρήσεις καθ' ἑαυτὰς ἤδη πρὸ πολλοῦ ὑπάρχουσιν, ὅταν δὲ ἐν ἀναλόγοις περιστάσεσι, καθ' οἷανδήποτε ἐποχὴν, διάφορα πρόσωπα ἐνεργήσῃ καθ' ὅμοιον τρόπον, ρυθμίζεται σταθερὸν ἔθιμον, ὅπερ ἐπέχει· θέσιν νόμου. ἄλλως τε καὶ αὐτοὶ οἱ νόμοι, οἵτε πολιτικοὶ καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοί, ἐγενήθησαν ἐν χρόνῳ, ἐκ διαφορῶν πολιτικῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν

καὶ συνεπῶς βάσις καὶ αὐτοῦ τοῦ κανονικοῦ δικαίου, ὅπερ ἐπικαλεῖται ἡ ὑμετέρα Πανιερότης, ὑπόκειται ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία. Ἐπὶ τῇ σταθερᾷ καὶ ἀσφαλεῖ ταύτῃ βάσει θέλομεν κρίνει καὶ ἡμεῖς τὸ περιεχόμενον τοῦ ὑπομνήματος τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος καὶ ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης θέλει προκρῦπει τὸ βάσιμον ἢ μὴ τῶν κατηγοριῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μέγα κριτήριον εἰς ὃ ἀναφερόμεθα, ἦτοι οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν, ἀνάγκη νὰ γνωρίσωσι τὰς κατηγορίας, ὅπως σταθμίσωσι ταύτας πρὸς ὅσα ἐναντίον αὐτῶν θ' ἀντιτάξωμεν, μεταφέρομεν ὧδε τὸ ὑπόμνημα τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος, ἔχον ἐπὶ λέξει οὕτως:

Ἑπόμνημα

*Πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν
περὶ Αὐτὸν Ἀγιωτάτην Σύνοδον.*

« Λίψ ἐρημικὸς καὶ καυστικὸς πνεύσας ἅμα τῇ πρὸς Κύριον ἀποδημία τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Κυροῦ Σωφρονίου ἀπεξήρανε καὶ ἐξήτμισε πᾶναῖσθημα υἱικὸν καὶ πάντα σεβασμὸν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν. Αἱ θεόπνευστοι φωναὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐπὶ τῇ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Προφητῶν ἐποικοδομηθείσης, ὄντος ἀκρογωνιαίου λίθου αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, αἱ ἐν τοῖς ἱερεῖς Κανόσι διατυπούμεναι καὶ περὶ πάντων προνοοῦσαι, οὐ μόνον ἀπλῶς περιεφρονήθησαν ἀλλὰ καὶ ἀντικρυς ἀσεβῶς καθιδρύσθησαν καὶ κατεπατήθησαν, τόσον κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Τοποτηρητοῦ Μελετίου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐπ' ἀναδείξει Πατριάρχου γενομένην ψηφοφορίαν.

« Καὶ ἐν μὲν τῇ συνελεύσει τῇ γενομένῃ πρὸς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ, ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Κωνσταντῖνος Παγώνης, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς διαταγῆς τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως κελευούσης αὐτὸν ὡς γενικὸν Πατριαρχικὸν ἐπίτροπον νὰ συγκαλέτῃ τὸν ἱερὸν κλῆρον πρὸς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ, προήδρευσε τῆς συνελεύσεως παρὰ τοὺς κανόνας τῆς πρώτης καὶ ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καθ' οὓς, διάκονος οἰονδήποτε καὶ ἂν φέρῃ ὀφφίκιον, δὲν δύναται νὰ προκαθίσῃ τῶν πρεσβυτέρων οὔτε ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας οὔτε εἰς τὰς ἐκτὸς συνελεύσεις, πολλῶν δὲ μᾶλλον παρόντων Ἀρχιερέων. Εἰς μάτην διεμαρτυρήθημεν ἐπικαλεσάμενοι τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰς ἀγράφους τῆς ἐκκλησίας παραδόσεις ὡς καὶ τοὺς κεκυ-

ρωμένους Κανονισμούς τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων «ἄφησον πρὸς στιγμήν τοὺς κανόνας καὶ τὰς συνηθείας τῆς ἐκκλησίας νὰ κοιμηθῶσι καὶ κατόπιν βλέπομεν» ἦτο ἡ αὐθάδης καὶ παράλογος εἰς τὰς διαματυρίας ἡμῶν ἀπάντησις τοῦ ὑπερφιάλου Ἀρχιδιακόνου, τοὺς δὲ λόγους αὐτοῦ τούτους, ὡς πιστὴ ἤχῃ, ἐπανέλαβον καὶ οἱ ἄλλως δι' ἐξορίας ἀπειληθέντες Κληρικοὶ τῆς Συνελεύσεως, οἵτινες ἀκριδῶς δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐγκαίρως ἐπισεισθὲν μορμολύκειον τῆς ἐξορίας καὶ τῆς ἀπωλείας τῶν θέσεών των, ἠναγκάσθησαν διὰ καταπληκτικῆς πλειονοψηφίας ν' ἀναδείξωσι Τοποτηρητὴν τὸν τέως ἐφημέριον ἐν Πόρτ Σαῖτ Πρωτοσύγκελλον Μελέτιον Ἀποστολόπουλον.

«Ἐπαιδούμεθα, Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατοι, ἐπαιδούμεθα ἀληθῶς ἵνα ἐκθέσωμεν πρὸς ὑμᾶς τὰ ποικίλα ἐπαίσχυντα καὶ ἐπονείδιστα μέσα δι' ὧν ἐπετεύχθη ἡ ἀντὶ τοῦ μόνου τότε ἐν τῷ θρόνῳ ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέως ἐκλογή ὡς Τοποτηρητοῦ τοῦ ἐκ τῶν ἱερέων Μελετίου. Παραλείποντες ὅθεν ταῦτα, ἅτινα, ὡς μὴ ὤφειλεν, ἀποτελοῦσι καὶ θ' ἀποτελῶσι κηλὶδα ἀνεξίτηλον ἐν ταῖς σελίσιν τῆς ἱστορίας τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐκκλησίας, φέρομεν τὸν λόγον εἰς τὰ μετὰ τὴν ἐκλογήν τοῦ Τοποτηρητοῦ.

«Μετὰ τὴν παράνομον, παράτυπον καὶ ἀντικανονικὴν τοῦ Τοποτηρητοῦ ἐκλογήν, ἐκολακευόμεθα ὑπὸ τῆς ἐλπίδος, ὅτι θὰ ἐπεκράτει ἐπὶ τέλους πνεῦμα συνέσεως καὶ πλειότερος πρὸς τοὺς κανόνας σεβασμὸς, ὅστις θὰ κατέπαυε καὶ θ' ἀπεσόβει πᾶσαν διάθεσιν τῶν ἀρμοδίων καὶ ἰσχυόντων πρὸς καταπάτησιν ἐπὶ πλέον καὶ καταστρατήγησιν τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τεθεσπισμένων. Ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηγῆς ἀναβλυζούσης πικρὰ νάματα, ὕδωρ γλυκὺ ἀντλήσαι ἀπορον, ὁμοίως καὶ ἐξ ἀρχῆς κακῶς καὶ παρανόμως κτηθείσης, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη, δὲν ὤφειλέ τις νὰ ἀναμένη τι ἄλλο παρὰ τὸ τερατῶδες ἐκεῖνο καὶ ἐξαμβλωματικὸν ἀποκύημα τὸ κληθέν :

Ἐγκύκλιος τῆς Τοποτηρητείας περὶ ἐκλογῆς

ἥς τινος βεβαίως καὶ ἡ Α. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὡς καὶ οἱ περὶ Αὐτὸν Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ θὰ ἔλαβον γνῶσιν.

«Καὶ ἤδη ἐρωτῶμεν, οὐχὶ πλέον Ὑμᾶς Παναγιώτατε Δέσποτα καὶ Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, οἵτινες βαθεῖαν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου κατέχετε γνῶσιν, ἐρωτῶμεν αὐτοὺς τοὺς καὶ ἄκρῳ δακτύλῳ ἀψαμένους τῆς μελέτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, τοῦ κανονικοῦ δικαίου καὶ τῆς

ἐκκλησιαστικῆς πράξεως, ἀρχαίας, μέσης καὶ νεωτέρας, ἃν συνήντησαν ποῦ ποτε παρὰ πλῆσιον τρόπον ἐκλογῆς, οἷος ὁ ἐν τῇ ἐν λόγῳ ἐγκυκλίῳ διατυπούμενος καὶ καθοριζόμενος. Καὶ τίς διεξερχόμενος τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος ἐγκυκλίον δὲν πείθεται, ὅτι οἱ συντάκται αὐτῆς κληρικοὶ, οἱ καὶ ὑπεύθυνοι ἢ ἀγνοοῦσιν, ἢ ἐκουσίως ἐπελάθοντο τῆς στοιχειώδους ἀρχῆς ὅτι « ἡ ἐξουσία τοῦ ἐπισκόπου ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῶν ἐπισκόπων ἢ τοῦ τῶν διαδόχων τῶν ἀποστόλων, καὶ ὅτι τελευταῖον ἐκλογικὸν δικαίωμα ἀνήκει ἀποκλειστικῶς τοῖς ἐπισκόποις παρ' ὧν καὶ μόνον ἐξαρτᾶται ἡ κανονικὴ ἀνάδειξις ; » Ἐὰν κατὰ τοὺς ἱεροὺς τῆς ἐκκλησίας κανόνας εἰς τοὺς ὄχλους δὲν ἐπαφίεται οὐδ' αὐτῶν τῶν ἱερέων ἡ ἐκλογή, πόσω μᾶλλον δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύηται εἰς αὐτοὺς ἡ ἐκλογή τῶν ἐπισκόπων καὶ δὴ τῶν Πατριαρχῶν; περὶ τοῦ μὴ τοῖς ὄχλοις ἐπιτρέπειν τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῶν μελλόντων καθίστασθαι εἰς ἱερατεῖον » [καν. 13 Λαοδ.] ἂν μή τι ἄλλο, ὥφειλον τοῦλάχιστον ἀναγνῶναι οἱ τῆς ἐγκυκλίου συντάκται (ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι πραγματικῶς εἰσὶν ἀγνώτες τῶν σχετικῶν κανόνων καὶ ἐθίμων τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας) τὸ δοκίμιον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου, τὸ ἐκπονηθὲν ὑπὸ τοῦ νῦν ἰθύνοντος τὴν ἐν χαλκῇ Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ ἐκ τούτου τοῦλάχιστον προχείρως μαθεῖν τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς ἐπισκόπων, μητροπολιτῶν καὶ πατριαρχῶν. Ἡ ἐλησμόνησαν οἱ τοῦ πρωτοφανοῦς τρόπου ἐκλογῆς δημιουργοὶ ἢ ἐκουσίως (δι' οἰκεία συμφέροντα) ἀπεδείχθησαν ἀγνοοῦντες τὸ στοιχειῶδες, ὅτι ἕτερον ὑποδεικνύειν καὶ προτείνειν καὶ ἕτερον ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἐκλέγειν καὶ ἀναδεικνύειν καὶ ὅτι, ἡ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἐκλογή εἶναι μυστηριώδης ἱεροτελεστία τελουμένη ἐπὶ τῆς ἀγ. τραπέζης ὑπὸ μόνον τῶν κληρικῶν τὸ δὲ μετασχεῖν τῆς τελευταίας καὶ ὁριστικῆς ἐκλογῆς καὶ τοὺς λαϊκοὺς εἶναι σοβαρὰ καινοτομία, ὅζουσα προτεσταντισμοῦ, τοῦ παραδεχομένου καθολικὴν τὴν ἱερωσύνην.

« Σκέφθητε καλῶς καὶ ἐπισταμένως σταθμίσατε τὴν τοιαύτην καινοτομίαν, ἐπανειλημμένως εἵκομεν τῷ Ἀγ. Τοποτηρητῇ καὶ ὁποίας αὕτη δύναται νὰ ἔχῃ συνεπείας καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχικῶν Θρόνων. » Ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς Τοποτηρητής, ἐξ ἀρχῆς τυφλῶς δουλωθεὶς, ὡς ὄργανον ἑτεροκίνητον, εἰς τὰς θελήσεις καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐνταῦθα Πολιτ. Πράκτορος καὶ Γεν. Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Ι Γρυπάρη, συνέταξεν ὑπὸ τὰς ὑπαγορεύσεις τούτου τὴν ἀντεκκλησιαστικὴν καὶ ὅλως παράτυπον ἐγκυκλίον του, καθ' ἣν οἱ ὑπηρέται τῶν οἰκίῳν ἔχουσιν ἐκλογικῶς

τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ δύναμιν καὶ εἰσὶν ἰσόψηφοι πρὸς τοὺς Μητροπολίτας ἐπὶ τῆς 'Αγίας Τραπεζίης.

« Ἀλλὰ πρὸς θεοῦ, Παναγιώτατε, καὶ Σεβασμιώτατοι! ποῦ ποτε ἠκούσθη τοῦτο; Καὶ τίς φιλότιμος καὶ εὐσυνείδητος κληρικὸς ν' ἀνεχθῇ Πατριάρχην οὕτω πῶς ἐκλελεγμένον; Ἀλλὰ τί περὶ τούτων ἄρά γε φρονεῖ καὶ αὐτὸς ὁ οὕτω ἐψηφισμένος Ἅγιος Ναζαρέτ, ὁ ἄλλος φημιζόμενος ἐπὶ ζήλῳ ἱερῷ καὶ πείρῃ ἐκκλησιαστικῇ καὶ συνέσει πολλῇ; Ἡ δὲ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία θὰ ἐπιδοκιμάσῃ ἄρά γε τὸν πρωτότυπον καὶ καινὸν αὐτὸν τρόπον ἐκλογῆς καὶ θ' ἀναγνωρίσῃ τὸν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀναδειχθέντα Πάπαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας; — Ἐὰν ὁ ἅγιος Τοποτηρητὴς καὶ οἱ αὐτοῦ ὁμόφρονες ἤθελον ὁ Πατριάρχης αὐτῶν νὰ λέγηται κατ' ἐξαίρεσιν Λαοπρόδλητος, τότε ἦτο ὅλως περιττὸν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν ὁ ἱερὸς Κλῆρος. Ἄς ἐγίνετο μᾶλλον ἢ ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου καθαρῶς κοσμικὴ, λαϊκὴ, βουλευτικὴ, κορυφομένου οὕτω τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ γοήτρου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κλήρου ὁλοσχερῶς κατακρημνιζομένου, ἐναρχομένης δὲ οὕτω νέας Ἐκκλησιαστικῆς περιόδου διὰ τῆς κατὰ πρωτότυπον ὅλως καὶ νεοφανῆς τρόπου ἀναδείξεως τοῦ Ναζαρέτ Φωτίου, εἰς Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας. Ὁ Τοποτηρητὴς ὅμως κ. Μελέτιος, ἅπαξ ἀφεθείς νὰ παρασυρθῇ εἰς ὁλόκληρον ὁρμαθὸν καινοτομιῶν καὶ ἐν τῇ τυφλῇ αὐτοῦ ὑπακοῇ εἰς τὰ νεύματα ἄλλων περὶ πᾶν ἄλλο ἀρμοδίῳ ἢ περὶ τὸ θεσπίζειν καὶ διεξάγειν ἐκκλησιαστικὰς ἐκλογὰς ὑπὸ τινος ἐλέγχου ἀδικαιολογήτου καταληφθεὶς, ἠθέλησε νὰ καλύψῃ δῆθεν δι' ἀπατηλοῦ ἐκ τῶν ἐνόντων πέπλου βεβιασμένης κανονικότητος, τὴν σειρὰν τῶν παρανομιῶν εἰς ἃς ἐνεπλάκη καὶ πρὸς τοῦτο διέταξεν ὅπως πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ψηφοφορίας ψαλῇ, ὥς καὶ ἐψάλη ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ ἢ συνήθης ἀκολουθία, πρωτοστατοῦντος τοῦ (ὡς γνωστὸν) βίᾳ καὶ ἐκ συναρπαγῆς, οὕτως εἰπεῖν, χειροτονηθέντος Μητροπολίτου Τριπόλεως Θεοφάνους. Μεθ' ὃ ἐξελθόντος ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ οὕτω τυπικῶς καὶ βεβιασμένως ὅλως δῆθεν ἐπικάλεσαμένου τὸ Τελεταρχικὸν καὶ Πανάγιον Πνεῦμα, εἰς τὸ καθολικὸν τοῦ Ναοῦ, ὅπου ἀνέμενον οἱ λαϊκοὶ ἐκλέκτορες, ἤρξατο ἢ κατὰ πάντα λίαν τεχνηέντως καὶ μετ' ἐμπεριστατωμένης βουλευτικῆς περινοίας προπαρασκευασθεῖσα ὑπὸ τῶν προξενικῶν ὀργάνων ψηφοφορία, καθ' ἣν προσήρχετο κατὰ σειρὰν εἰς ἕκαστος τῶν ψηφοφόρων κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, καλούμενος κατ' ὄνομα ὑπὸ τοῦ προεξάρχοντος Τοποτηρητοῦ, κατὰ τὸν ἐνώπιον αὐτοῦ ἡριθμημένον κατάλογον καὶ ἔρριπτε τὸ ψηφοδέλτιόν

του εἰς τὴν πρὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ κειμένην ὑελίνην κληρωτίδα. Ἐκ τῶν πολλῶν ἴσως καὶ ἄλλων ἀτόπων τῶν ἐν τῇ ὥς ἄνω διεξαχθείσῃ ψηφοφορίᾳ λαβόντων χώραν, δύο τινα δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ σημειώσωμεν ἐνταῦθα, ὧν ἀνάγκη νὰ λάβῃ γνῶσιν ἡ Α. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ περὶ Αὐτὸν Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἐπὶ τῆς ἀληθείας τῶν ὁποίων ἐπικαλούμεθα τὴν ἐν βάρει συνειδήσεως ὁμολογίαν τῶν ψηφοφόρων καὶ ἰδίᾳ τῶν κληρικῶν τοιούτων.. Τὸ ἐν εἶνε, ὅτι πρὸ τῆς διὰ τὴν ψηφοφορίαν προσδιωρισμένης ὥρας ὁ ἐπὶ τούτῳ ἐπιτετραμμένος ἰδιαίτερος γραμματεὺς τοῦ Πολ. Πράκτορος, βοηθούμενος καὶ ὑπ' ἄλλων τινῶν, διένειμεν εἰς τοὺς συνερχομένους ὅπως ψηφίσωσι λαϊκοὺς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς κληρικοὺς ἔτοιμα καὶ χρυσοῖς καὶ κυανοῖς γράμμασιν ἐντυπα ψηφοδέλτια ἐπιβαλλόμενος ἐπ' ἐπειλῇ εἰς αὐτοὺς νὰ ρίψωσι ταῦτα εἰς τὴν κληρωτίδα. Τὸ δ' ἕτερον ὅπερ καὶ σοδαρότερον ὥς ἐκ τοῦ ἐνεργοῦντος προσώπου, εἶνε ὅτι ὁ Ἅγιος Τοποτηρητής, καθ' ἣν ὥραν προσεφέροντο αὐτῷ καθ' ἑκάστα τὰ ψηφοδέλτια ὅπως τὰ μονογραφῆσῃ, συγχρόνως ἐπέθετεν ἐπ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ψηφοφορούντων, ὡς ἦσαν οὗτοι ἡριθμημένοι ἐν τῷ καταλόγῳ.

« Καὶ ἤδη ἀφίνομεν ὑμᾶς, Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί, ν' ἀποθαυμάσητε τὴν ὅλως πρωτοφανῆ καὶ πρωτάκουστον ταύτην μυστικότητα ψηφοφορίας!

« Μόνον τοῦτο σημειῶ ὑμῖν, ὅτι διὰ τὸν τοιοῦτον τρόπον τῆς ψηφοφορίας ἕξ μόνοι κληρικοὶ καὶ 4 λαϊκοὶ ἔσχον τὸ θάρρος καὶ τὴν γενναϊότητα ν' ἀπορρίψωσι τὰ προσφερόμενα ἐντυπα ψηφοδέλτια καὶ μὲ θυσίαν αὐτῶν τῶν θέσεών των (κατὰ γε τὰς ἀπειλὰς τῶν ἀρμοδίων) νὰ ρίψωσιν εἰς τὴν κληρωτίδα ἴδια ψηφοδέλτια ἐφ' ὧν εἶχον ἐπιγράψῃ τὰ ὀνόματα ἐκείνων, οὓς αὐτοὶ ἔκρινον ἀξίους διὰ τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐκ τῶν μετὰ τὴν ψηφοφορίαν παραληφθέντων ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ ψηφοδελτίων ἐξελεχθέντων συμφώνως πρὸς τὴν ἐπ' αὐτῶν γενομένην ἀρίθμησην, ἐγνώσθησαν οἱ οὕτω κατὰ συνείδησιν ψηφίσαντες καὶ διὰ τοῦτο πικραὶ πρὸς αὐτοὺς ἐγένοντο παρατηρήσεις καὶ αἱ ἀπειλαὶ ἐπανελείφθησαν.

« Καὶ ἔπειτα προσφασίζόμεθα τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν. ἐνῷ ἡμεῖς αὐτοὶ καθ' ἑκάστην πολλαπλασιάζομεν αὐτοὺς διὰ τῶν παρανόμων ἐνεργειῶν μας. Ἐνῷ μὲ ἄλλας λέξεις, ἡμεῖς αὐτοὶ γινόμεθα διὰ τῶν παθῶν μας καὶ τῆς συνεπείᾳ τούτων ἀφρονος ἡμῶν πολιτείας οἱ δημιουργοὶ τῆς ὀσημέραι, Ἐθνικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν καταπτώσεως, ἔπειτα ἀποροῦμεν καὶ διερωτῶμεθα τὸ πόθεν καὶ διατί καθ' ἑκάστην ὑφιστάμεθα ναυάγια καὶ συντρίμματα.

« Πανταχοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Χριστοῦ ἐκ τῶν πολλῶν ὑποψη-
φίων τῶν ὑπὸ μόνου τοῦ κλήρου ἢ ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ὑπο-
δεικνυομένων ἐκλέγονται τρεῖς καὶ ἐκ τῶν τριῶν τούτων κατ' ἀνεξάρτη-
τον πλειονοψηφίαν ἀναδείκνυται εἰς ὧς κανονικὸς Πατριάρχης. Ἐν τῇ
προκειμένῃ ὁμῶς ἐκλογῇ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ αὐτὸς ὁ
τόσον συνήθης ὅσον καὶ λογικὸς καὶ δίκαιος τύπος παρημελήθη. Καὶ
εἰς τίνα δὲν θέλει φανῇ ὅλως παράδοξον καὶ ἀκατανόητον, ἢ αὐτὴ ἐκλο-
γικὴ συνέλευσις νὰ ὑποδεικνύῃ καὶ προτείνῃ ὑποψηφίους ἐν μιᾷ συνεδρίᾳ,
ἢ αὐτὴ ἐν δευτέρᾳ συνεδρίᾳ νὰ ἐκλέγῃ; Καὶ δὲν εἶνε ὅλως περιττὴ, ἄσκοπος
καὶ ματαία ἐπανάληψις τῆς πρώτης ἢ δευτέρας συνεδρίας ἀφοῦ ἐν ταύτῃ
οὔτε εὐρύνεται οὔτε περιορίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων τῆς πρώτης;...

« Πολλὰς καὶ ἄλλας ἀποσιωπῶντες ἀπορίας καὶ ἐπικρίσεις ἡμῶν ἐπὶ
τῆς καθόλου διεξαγωγῆς ἐνταῦθα τῆς πατριαρχικῆς ἐκλογῆς ἐπαφίμεν
εἰς τὴν περίνοιαν καὶ βαθύνουν κρίσιν τῆς Ὑμ. Παναγιότητος καὶ τῶν
περὶ αὐτὴν Σ. Σ. ἀρχιερέων τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς πραχθέντων καὶ
τὴν νουθέτησιν τῶν ἐνεχομένων εἰς τὰ οὕτω παρὰ νόμους πραχθέντα κλη-
ρικῶν, ὅπως μὴ δημιουργηθῇ ὀλέθριον καθεστῶς τοῦ ὁποῖου αἱ συνέπειαι
δὲν θὰ περιορισθῶσι βεβαίως εἰς μόνον τὸν Ἀλεξανδρινὸν θρόνον.

« Κατακλείοντες δὲ τὴν παροῦσαν ἡμῶν ἐκθεσιν, ἣν ἐλάδομεν τὸ δίκαι-
ον θάρρος ν' ἀναφέρωμεν πρὸς τὴν μητέρα ἡμῶν μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ
ἔχοντες δι' ἐλπίδος, ὅτι τὸ γνήσιον ἐκκλησιαστικὸν πνεῦμα καὶ ὁ θερμὸς
ζῆλος πρὸς ἄγρυπνον περιφρούρησιν τῶν ἄνωθεν τεθειμένων ἐκκλη-
σιαστικῶν νόμων καὶ κανόνων, ὅστις διακρίνει τοὺς κυβερνῶντας τὴν
μεγάλην τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν θέλει καὶ ἤδη ἐπέλθῃ ἀρωγὸς ἀποκρού-
ων καὶ ἀποσοδῶν πᾶν πνεῦμα ἀντεκκλησιαστικόν, κοσμικόν καὶ καινο-
τόμον, ἐπὶ ἀγαθῷ τῆς καθόλου ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας καὶ
διασώσει ἀλωδῆτου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γοήτρου καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας
τοῦ κλήρου ἐξ ὧν ἐξήρτηται ἡ τύχη ἡμῶν καὶ τὸ μέλλον καθόλου,

Τὴν μὲν Θειοτάτην κορυφὴν τῆς προσκυνητῆς ἡμῶν Παναγιότητος
ὡμῶς προσκυνούμεν, τὰς δὲ Σεβασμίας Κορυφὰς τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελ-
φῶν ἡμῶν Συνοδικῶν ἀρχιερέων ἀδελφικῶς περιπτυσσόμεθα.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 15 Ἰανουαρίου 1900.

(ὑπογρ.) † ὁ Θεοαῖδος Γερμανός.

Τοιοῦτον τὸ ὑπόμνημα, δ' οὐ παρέστη ἐνώπιον τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ
ἐκκλησίας διαμαρτυρομένη ἢ Ὑμετέρα Πανιερότης κατὰ τῶν ἐν ἡμῖν

συντελεσθέντων ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀοιδίου Πατριάρχου Σωφρονίου μέχρι τῆς ἐκλογῆς τοῦ διαδόχου Αὐτοῦ, ὅπερ διάστημα παρίστησιν ὡς ἐποχὴν « Λιδὸς ἐρημικοῦ καὶ καυστικοῦ, ὅστις ἀπεξήρανε καὶ ἐξήτμισε πᾶν αἶσθημα υἱκὸν καὶ πάντα σεβασμὸν πρὸς τὴν μητέρα ἐκκλησίαν. » Χωρὶς νὰ ταραξῇ ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης τὰ ὅστα τοῦ ἀοιδίου οὔτινος τὸν βίον πράγματι κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα « Λίψ ἐρημικὸς καὶ καυστικὸς ἀπεξήρανε καὶ ἐξίτμησε » ἡδύνατο νὰ διαμαρτυρηθῇ Αὕτη διὰ τὰ γενόμενα, ἂν ὄντως, ὡς νομίζει, κατεπατήθησαν νόμοι καὶ θεσμοὶ καὶ κανόνες τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἔδει προηγουμένως νὰ παράσχη ἡμῖν ἀποδείξεις καὶ ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης, ὅτι ἐσεβάσθη αὕτη τοὺς οὓς ἐπικαλεῖται θεσμοὺς καὶ ἱεροὺς κανόνας, διότι μόνον ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως καθήκοντος αποκτᾶται δικαίωμα τότε ἡθέλομεν πεισθεῖ πάντες οἱ ἀναστραφέντες τὴν Πανιερότητά της, ὅτι ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου μέχρι σήμερον, ἐν τόσῳ βραχεῖ χρονικῷ διαστήματι, μετεβλήθη Αὕτη, ὡς διὰ μαγικῆς ράβδου, εἰς νομιμόφρονα καὶ νομοταγῇ· διότι πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀπὸ γλώττης καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐπεδείκνυτο ἡμῖν Αὕτη ἐγκαυχωμένη εἰς κατορθώματα καὶ σκέψεις καὶ διαθέσεις ἥκιστα συμβιβαζομένας μὲ τὸς κανόνας καὶ τὰς διατάξεις τῆς ἐκκλησίας· γνωστὸν δὲ, ὅτι καὶ ὑπὸ φυσικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἔποψιν καὶ ἐν τῇ σφαίρᾳ τῶν ἡθικῶν γνώσεων καὶ ἐν τῇ τῶν γηϊνῶν ἰδεῶν, ἡ ψυχὴ ἀπὸ τῆς εἰσόδου αὐτῆς εἰς τὸν κόσμον δύναται ν' ἀποκλίνῃ εἰς ὁδὸν ἐκ τῆς ὁποίας δυσκόλως ἐξέρχεται· ὅποια δὲ ἂν ἐπακολουθήσῃ μετὰ ταῦτα γεγονότα, ὅποια εὐτυχία ἢ δυστυχία συνοδεύσῃ τὸν ἀνθρώπινον βίον, εἶναι σπάνιον νὰ μὴ διατηρήσῃ ὁ βίος οὗτος μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ ἡμέρας μέγα μέρος τῶν καλῶν ἢ κακῶν αὐτοῦ ἔξεων, ὅσαι συνεζυμώθησαν, οὕτως εἰπεῖν, μετὰ τῶν τρυφερωτέρων του χρόνων· τοὺς δὲ χρόνους αὐτῆς τούτους, παρέστησεν ἡμῖν, ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, ἡ Ὑμ. Πανιερότης ὡς διαρεύσαντας ἐν ἐπαναστατικοῖς ἄθλοις ἐναντίον ἀνωτέρων τῆς μηδ' αὐτῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν ἐξαιρουμένων.

Καὶ ἂν μὲν γράφουσα ὅσα γράφει ἐν τῷ ὑπομνήματι ἡ Ὑμετ. πανιερότης, ἐκινεῖτο ἐξ ἀπλῆς τῶν πραγμάτων ἀγνοίας ἡθέλον ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῆς γυμνότητος ταύτης καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σημ καὶ Ἰάφεθ, ἡθέλον βαδίσῃ ὀπισθοπορῶν, ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν γυμνότητα ταύτην τοῦ Πατρός μου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τοῖς γραφομένοις ἀποκαλύπτεται συνειδητὴ τάσις καὶ διαθέσις πρὸς διαστροφήν καὶ

ἐπικάλυψιν τῆς ἀληθείας καὶ εἰσὶν ταῦτα οἷον ἐπισημοποίησις ἐκείνων, ἅτινα πρὸς ἀποπλάνησιν καὶ ἐξαπάτησιν τῶν ἀγνοούντων τοὺς κανόνας καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας διευτυμπανίσθησαν ἀπὸ καιροῦ διὰ τινος δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου, διὰ ταῦτα καὶ ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰς δηλητηριασθείσας συνειδήσεις τῶν χριστιανῶν διὰ τῶν ἀναληθῶν δημοσιευμάτων, καθ' ἣκόν μου ἐθεώρησα, ὅπως ἀνασκευάσω πάντα τὰ ὡς ἀντικανονικὰ καταγγελλόμενα διὰ τοῦ ὑπομνήματος τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου, διότι παρέσχε μοι αὕτη ἀφορμὴν εἰπεῖν, ἅπερ ἠδουλόμην καὶ ἐνώπιον πάντων τὸ ἄχθος ἀποτινάξασθαι.

Οὐδαμῶς θαυμάζω, Πανιερώτατε, ἂν παρεχωρήθησαν στῆλαι ἐφημερίδος εἰς διάδοσιν πλάνων, οὐδ' ἐκπλήττομαι, ὅτι αἱ πλάναι αὗται ἐκ πνεύματος ἀντιλογίας καὶ φαρμακισμοῦ ἐξακολουθοῦσι διαδιδόμεναι ἐναντίον τῆς τῶν πραγμάτων ἐναργείας καὶ ἀποδέχονται ταύτας τινὰ τῶν πνευματικῶν Αὐτῆς τέκνων ὡς ἀληθείας, ἀλλὰ τό νὰ συμπέσῃ, ὥστε τὰ δημοσιευόμενα ν' ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς σκέψεις καὶ διαθέσεις τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος, εἶνε τρανώτατον μαρτύριον, ὅτι Αὕτη ἡ μετήγγιζεν ἐπὶ τοσοῦτον ἤδη χρόνον τὰς ἐσφαλμέναις ταύτας ἰδέας ἀπὸ σκοποῦ εἰς τὸ δημοσιογραφικὸν τοῦτο ὄργανον καὶ διέδιδεν οὕτω τὴν πλάνην εἰς τὰς συνειδήσεις ἐκείνων, οἵτινες εἶχον ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Ἀρχιερατικὸν Αὐτῆς χαρακτῆρα, ἢ ὅτι υἱοθέτησε καὶ ἐπισημοποίησε διὰ τῆς ὑπογραφῆς της ἐνώπιον τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας πλάνας ἀνθρώπων ἐκτὸς τοῦ περιδόλου τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν κανόνων αὐτῆς ἱσταμένων· δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ τὸ τελευταῖον, διότι δὲν συμβιβάζεται τοῦτο πρὸς τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ Πανιερότης Τῆς ἡ εὐχομένη εἶναι ἐπιστημονικῶς ἀνεπτυγμένη, ἐγένετο ἡχῶ ἀνθρώπων ἐχόντων ἀνάγκην τῆς διδασκαλίας Τῆς· διὸ ἀναγκάζομαι, κατὰ λογικὴν ἀνάγκην, νὰ ἀποδεχθῶ, ὅτι αὕτη καὶ μόνη Αὕτη εἶνε ὁ δημιουργὸς τῶν ἀναληθειῶν, ἃς διὰ τῆς ἀρχιερατικῆς ὑπογραφῆς της εἰσήγαγεν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας. Ἐὰν δὲ παραλείψω τὰς διαφορὰς ἐν τῇ ὑπομνήματί της ἐκφράσεις ἐν αἷς λησμονεῖ τὸν ἀνακαινισθέντα ἐν ἑαυτῇ ἐπ' ἐσχάτων ἀνθρώπων, καὶ δι' ὧν ὑπερπηδᾷ Αὕτη τὰ διαγεγραμμένα ὅρια τῆς ἀρμοζούσης εἰς ἀρχιερεᾶ γλώσσης, εὕρισκω κεντρικὰ σημεῖα τὰ ἑξῆς : α'.) ὅσα ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αἰοδίμου Πατριάρχου Σωφρονίου διενεργήθησαν. β'.) ὅσα κατὰ τὴν ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ τοῦ Θρόνου. γ'.) ὅσα κατὰ τὴν ἐκλογὴν νέου Πατριάρχου καὶ δ'.) παρεμπιπτόντως περὶ

τῆς χειροτονίας τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Τριπόλεως κ. Θεοφάνους.
Φέρε ἴδωμεν ἕκαστον τῶν σημείων τούτων.

Α'.

Τὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου

Πατριάρχου Σωφρονίου

Ἡ ὑμετέρα Πανιερότης, ἐν τῷ ὑπομνήματι Αὐτῆς λόγον ποιουμένη περὶ τοῦ ἂν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου ἐδικαιούμην νὰ συγκαλέσω ἐκλογικὴν Συνέλευσιν πρὸς ἀνάδειξιν Τοποτηρητοῦ καὶ ἂν, φέρων τὸν τρίτον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης, ἡδυνάμην νὰ προεδρεύσω τῆς τοιαύτης ἐκλογικῆς Συνελεύσεως παρούσης τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος τοῦ μόνου τότε Ἀρχιερέως, λέγει : « Καὶ ἐν μὲν τῷ συνελεύσει τῇ γενομένῃ πρὸς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Κωνσταντῖνος Παγώνης, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς διαταγῆς τῆς Κυβερνήσεως κελεύουσης αὐτὸν ὡς γενικὸν Πατριαρχικὸν ἐπίτροπον, νὰ συγκαλέσῃ τὸν ἱερὸν Κλῆρον πρὸς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ, προήδρευσε τῆς συνελεύσεως, παρὰ τοὺς κανόνας τῆς πρώτης καὶ ἐδδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καθ' οὓς, διάκονος οἷονδῆποτε καὶ ἂν φέρῃ ὀφρῖκιον δὲν δύναται νὰ προκαθίσῃ τῶν πρεσβυτέρων οὔτε ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας οὔτε εἰς τὰς ἐκτὸς συνελεύσεις, πολλῶ δὲ μᾶλλον παρόντων Ἀρχιερέων. Εἰς μάτην διεμαρτυρήθημεν ἐπικαλεσάμενοι τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰς ἀγράφους τῆς ἐκκλησίας παραδόσεις ὡς καὶ τοὺς κεκυρωμένους Κανονισμοὺς τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων. « Ἄφησον πρὸς στιγμὴν τοὺς Κανόνας καὶ τὰς συνηθείας τῆς ἐκκλησίας νὰ κοιμηθῶσι καὶ κατόπιν βλέπομεν » ἦτο ἡ αὐθιγὰ καὶ παράλογος εἰς τὰς διαμαρτυρίας ἀπάντησις τοῦ ὑπερφιάλου Ἀρχιδιακόνου τοὺς δὲ λόγους αὐτοῦ τούτους, ὡς πιστὴ ἡχώ, καὶ οἱ ἄλλως δι' ἐξορίας ἀπειληθέντες κληρικοὶ τῆς Συνελεύσεως, οἵτινες ἀκριβῶς δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐγκαίρως ἐπισειθὲν μορμολύκειον τῆς ἐξορίας καὶ τῆς ἀπωλείας τῶν θέσεών των, ἠναγκάσθησαν διὰ καταπληκτικῆς πλειονοψηφίας ν' ἀναδείξωσι Τοποτηρητὴν τὸν τέως ἐφημέριον ἐν Πόρτ-Σαῖτ Πρωτοσύγκελλον Μελέτιον Ἀποστολόπουλον ». Ὁμολογῶ, Πανιερώτατε, ὅτι καλύπτω ἐξ αἰδοῦς τὸ πρόσωπον δι' ὅσα περὶ ἐξοριῶν καὶ ἀπειλῶν ἀναφέρει αὕτη, διότι οὐδέποτε ἐσκέφθημεν νὰ πα-

ραδιάσωμεν συνειδήσεις καθ' ὅσον σεβόμεθα τὴν ἐλευθερίαν ἐκάστου ἀτόμου· δύνανται δὲ εἰς βεβαίωσιν νὰ προσέλθωσιν πάντες οἱ κληρικοί, ὅσοι μετέσχον τῆς ἐκλογικῆς ἐκείνης συνελεύσεως καὶ πρὸ τῆς ἱεραικῆς αὐτῶν ἐν συνειδήσει διαβεβαιώσεως, πάντως θὰ ἐπαισχυνηθῇ ἡ Πανιερότης της, ἀποδεικνυομένου ὅτι οὐδεὶς, ἀπολύτως οὐδεὶς, τῶν κληρικῶν κατεδιώχθη δι' ἐκλογικοὺς λόγους ἀλλ' οἱ πάντες ἐξακολουθοῦσιν ἐργαζόμενοι εἰς τὰς λαχούσας αὐτοῖς ἐνορίας, ἀποδεχόμενοι τὰς εὐλογίας τῶν εὐλογούντων καὶ τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν· συγχωρήσατέ μοι ὅμως, Πανιερώτατε, νὰ εἶπω ὑμῖν, ὅτι οὐδεμίαν εἶχετε ἀνάγκην νὰ προσεταιρισθῇτε τῷ ψεύδει, ὅπερ συμβαίνει εἰς ἐκείνους, οἵτινες νομίζουσιν, ὅτι τὰ πάντα ἐπιτρέπονται, ἀρκεῖ τὸ τέλος καὶ ὁ σκοπὸς νὰ ὦσιν ὑπὲρ αὐτῶν· τῶν δὲ τοιούτων ἡ ἀκόρεστος φιλοδοξία γίνεται ἀφορμὴ νὰ παρασύρωνται εἰς ἀπατηλὰς καὶ ἐπικινδύνους χώρας ἐν αἷς, λογισμοὶ μάταιοι καὶ ἀγέρωχοι διασείου τὰς βάσεις τῆς ἀληθείας.

Προκειμένου ἤδη περὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος, ἐπιτρεψάτω μοι ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης, νὰ εἶπω ὅτι κατὰ τῶν γραφομένων Της κατεξανίσταται ἀφ' ἐνός, ἡ ἀψευδὴς ἱστορία καὶ ἀφ' ἑτέρου, αὐτοὶ οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ Κανόνες, οὓς ἐπικαλεῖται ἡ Πανιερότης Της.

Πλεῖστοι ἴσως ἀγνοοῦν, ὅπερ ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης κάλλιστα γνωρίζει, ὅτι δηλαδὴ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1874 συνετάχθη, συνεζητήθη καὶ ἐπεψηφίσθη ὑπὸ πασῶν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Κοινοτήτων καὶ ὑπὸ ἀντιπροσώπων τοῦ ὀρθοδόξου Λαοῦ, Κανονισμός, ὅστις δὲν ἔτυχε μὲν τῆς ἐπικυρώσεως τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ὅμως δι' ἡμᾶς εἶνε καὶ ὑπέχει θέσιν ἐπισήμου ἐγγράφου, κεκυρωμένου ὄντος ὑφ' ἑλῶν τῶν Ὀρθοδόξων ἐν Αἰγύπτῳ Κοινοτήτων, καὶ χρησιμεύει ἡμῖν ὡς πολὺτιμος καὶ ἀσφαλὴς ὁδηγός, ὅστις ἐν ἀναλόγοις περιστάσεσιν ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ ἡμᾶς πάσης δυσχερείας, διότι ἐν αὐτῷ ἐμβλέπομεν τρόπον σκέψεως καὶ ἐνεργείας περὶ τοῦ πῶς κατὰ τὸ ἔτος 1874 αἱ ἐν Αἰγύπτῳ Κοινότητες καὶ ὁ Λαὸς ἐφρόνουν, ὅτι ἔδει νὰ διεξάγωνται νομίμως ἐκλογαὶ ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ θρόνου· ἰδοὺ τί ἐν τῷ α'. ἀρθρῷ τοῦ εἰρημένου Κανονισμοῦ λέγεται:

«Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας ὁ ὑπάρχων Γενικὸς Ἐπίτροπος τοῦ Πατριάρχου ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ ἀμέσως τὰ προσήκοντα συγκαλῶν, ἐν τῷ κατὰ Κάϊρον Συνοδικῷ τοῦ Πατριαρχείου Συνέλευσιν τῆς ὁποίας αὐτὸς προεδρεύει πρὸς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ.»

Ἄρα, Πανιερώτατε, νόμιμος πρόεδρος τῆς πρὸς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ

συνελεύσεως δέκνυνται ὁ Γενικὸς Ἐπίτροπος, ἰδιότης τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἀπέκτησεν ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης· ὑπῆρχον καὶ ἐν τῷ παρελθόντι φερόμενοι ὡς Γενικοὶ ἐπίτροποι, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι τὸ χρίσμα καὶ τὸ δίπλωμα αὐτῶν ἐλάμβανον εἰς τὰ λιθοτυπογραφεῖα ἐνθα ἐκτυποῦνται ἐπισκεπτῆρια μετὰ τίτλων· ἐνῷ ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης, διὰ λόγους οὓς ἐπιτραπείτω μοι νὰ παρασιωπήσω, οὔτε τοῦ ἀπλοῦ τίτλου τεῦ Ἐπιτρόπου ἤξιούτο ἐπισήμως κατὰ τὰς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποδημίας τοῦ Κυριάρχου τοῦ θρόνου· ἀπόδειξις αἱ ἀνὰ χεῖράς μου αὐτόγραφοι ἐπιστολαὶ τοῦ ἀειμνήστου Σωφρονίου καὶ ἕτεραι εἰς τὸ Διοικητήριον Ἀλεξανδρείας· παραθέτω ὧδε μίαν τῶν αὐτογράφων τούτων παλαιῶν ἐπιστολῶν.

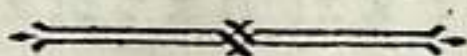
Πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Διοικητὴν Ἀλεξανδρείας

Ἐ ξ ο χ ώ τ α τ ε !

«Ἐπειδὴ σήμερον ἀναχωρῶ εἰς Λέρον, ὅπως διέλθω τοὺς θερινοὺς μῆνας, ἀφίνω ἐνταῦθα εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν Πατριαρχείων Μου Ἐπίτροπόν μου τὸν Ἀρχιεπίσκοπόν Μου κ. Κωνσταντῖνον Παγώνην καὶ παρακαλεῖσθε, ὅπως ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ τῷ παρέχητε τὴν συνδρομὴν Σας».

† Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιος

Καὶ ὁμως, Πανιερώτατε, οὐδ' ἡμῃν οὐδ' ἡδυνάμην νὰ θεωρῶμαι Γενικὸς Ἐπίτροπος, ὡς δὲν ἦσαν τοιοῦτοι καὶ ὅσοι ἐν τῷ παρελθόντι ἔφερον τὸν τίτλον τοῦτον μὴ κεκτημένοι, οὔτε ἐπίσημον γενικὸν πληρεξούσιον, οὔτε ἀναγνωρισθέντες ὡς τοιοῦτοι ὑπὸ τῆς ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένης Σεβαστῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως. Νομίμως καὶ ἀρμοδίως ἀπέκτησα τὸν τίτλον καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτρόπου, καὶ παρέστην ὡς τοιοῦτος κατὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου ἐπὶ τῇ βάσει 1) τοῦ ἐπισήμου γενικοῦ πληρεξουσίου μου ἐγγράφου, γενομένου κατὰ τὸ ἔτος 1898 καὶ κατακεχωρισμένου ἐν τῷ ἐπισήμῳ Κώδικι τῶν Πατριαρχείων ἐν σελ. 64 καὶ ὑπ' ἀριθμὸν 103· καὶ 2) δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1115 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13 τοῦ μηνὸς Ραμπιέ-Εσσάνι τοῦ ἔτους 1317 ἀναγνωρίσεώς μου ὑπὸ τῆς Σεβ. Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως. Εἰς βεβαίωσιν παραθέτω πάντα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα.

Αριθμ. 103

σελ. 64

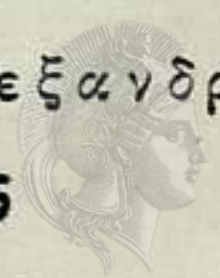
Γενικὸν Πληρεξούσιον

Ἡμεῖς Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιος διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν Πατριαρχικοῦ Γράμματος δῆλον ποιούμεν, ὅτι, ἐπειδὴ ἔνεκεν ἐξαντλήσεως τῶν σωματικῶν Ἡμῶν δυνάμεων ἐπεβλήθη Ἡμῖν ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ἢ κατ' ἔτος ἀποδημία Ἡμῶν εἰς Λέρον καὶ ἡ ὕσον ἔνεστιν ἀποχὴ ἀπὸ πάσης ἐνασχολήσεως εἰς τε τὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις τοῦ ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Ἡμῶν Θρόνου καὶ παρίσταται οὕτω ἡ ἀνάγκη διορισμοῦ Γενικοῦ Ἡμῶν ἐπιτρόπου πρὸς διεξαγωγὴν τῶν συμπιπτουσῶν ὑποθέσεων, διὰ ταῦτα διορίζομεν καὶ καθιστῶμεν Γενικὸν Ἡμῶν ἐπίτροπον ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ Ἀλεξανδρείας τὸν Ἡμέτερον Ἀρχιδιάκονον Κωνσταντῖνον Παγώνην, ὅστις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1888 ἐργαζόμενος παρ' Ἡμῖν ὡς Ἀρχιγραμματεὺς καὶ Διευθυντὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Γραφείου Ἀλεξανδρείας καὶ πολλάκις ἐπιτροπεύσας Ἡμᾶς κατὰ τὴν εἰς Λέρον ἀποδημίαν Ἡμῶν κέκτηται πᾶσαν τὴν πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένην πείραν καὶ ἱκανότητα. Διὸ καὶ παρέχομεν αὐτῷ γενικὴν πληρεξουσιότητα, ὅπως εἴτε ἀποδημούντων Ἡμῶν ἐκτὸς τῆς Αἰγύπτου εἴτε ἐνδημούντων ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ τούτῳ Ἀποστολικῷ καὶ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ, κέκτηται τὸ δικαίωμα τοῦ λαμβάνειν γνῶσιν πάντων τῶν ἀπευθυνομένων Ἡμῖν ἐκ τε τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ γραμμάτων καὶ τηλεγραφημάτων, διεξάγειν πάσας τὰς συμπιπτούσας ὑποθέσεις, υπογράφειν ἀνθ' Ἡμῶν διὰ τοῦ τίτλου «Γενικὸς Πατριαρχικὸς ἐπίτροπος» παρίσταθαι ἐνώπιον τῶν Πολιτικῶν, Δικαστικῶν, Διοικητικῶν καὶ Προξενικῶν Ἀρχῶν πάσης ιδιότητος καὶ δικαιοδοσίας. ἀνταποκρίνεσθαι πρὸς ταύτας ὡς καὶ πρὸς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ἐκκλησιαστικὰς ὁμοδόξους ἢ ἑτεροδόξους Ἀρχὰς ἢτοι Πατριαρχεῖα, αὐτοκεφάλους ἐκκλησίας, ἱεράς Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπὰς, νὰ δέχεται καὶ κοινοποιῇ ἔγγραφα κτλ. εἰς βεβαίωσιν ἐγένετο τὸ παρὸν ἐπίσημον ἔγγραφον, ὃπερ ὑπογράφομεν ἰδίᾳ Ἡμῶν χειρὶ καὶ σφραγίζομεν τῇ Πατριαρχικῇ Ἡμῶν σφραγίδι.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ πρώτῃ Μαΐου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἐννενηκοστοῦ ἐγδόου σωτηρίου ἔτους, Ἰνδικτιῶνος ι'.

(ὕπογρ.) ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας

Σωφρόνιος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

Διὰ τοῦ ἀνωτέρου ἐπισήμου ἐγγράφου, Πανιερώτατε, ἐκ τῆς χρονολογίας τοῦ ὁποίου ἀποκλείεται πᾶσα ἰδέα ὑφαρπαγῆς τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου, ὡς γραφέντος καὶ ὑπογραφέντος καὶ σφραγισθέντος ἐν περίπτῳ ἔτος πρὸ τῆς ἀσθενείας Του, ἠδύνατο νὰ ἐπισημοποιηθῇ ἡ ἰδιότης μου αὕτη ὡς καὶ ἐπισημοποιήθη τῇ ἐγγράφῳ αἰτήσῃ αὐτοῦ τοῦ ἀοιδίου Σωφρονίου. Ἴδου τὸ σχετικὸν τακρίριον:

Α ρ ι θ. 92

Πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Διοικητὴν Ἀλεξανδρείας
Ἰσμαήλ πασᾶ Σάμπρη.

Ἐξοχώτατε

Ἐπειδὴ, ἔνεκεν σωματικῆς ἀσθενείας μοί ἐπεδλήθη ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ἡ ἡσυχία καὶ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς ἐνασχολήσεως εἰς τὰς διαφόρους ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις τοῦ Θρόνου Μου καὶ ἵνα μὴ σταματήσωσιν αὐταὶ διώρισα Γενικὸν Ἐπίτροπόν Μου τὸν Μέγαν Ἀρχιδιάκονον κ. Κωνσταντῖνον Παγώνην, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1888 ὦν Ἀρχιγραμματέως Μου καὶ Διευθυντῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Γραφείου Ἀλεξανδρείας καὶ ἐπὶ πολλὰ ἤδη ἔτη κατὰ τὴν ἀπουσίαν Μου εἰς Λέρον ἐπιτροπεύσας, εἶνε γνώστης πασῶν τῶν ὑποθέσεων καὶ κέκτηται πᾶσαν τὴν ἀπαιτούμενην πείραν καὶ ἰκανότητα. Διὸ παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, ὅπως διαβιδάσῃ τὸ παρὸν τακρίριον ἀρμοδίως εἰς τὴν Σεβαστὴν Αἰγυπτιακὴν Κυβέρνησιν καὶ προκαλέσῃ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου Μου Κωνσταντίνου Παγώνη ὡς Γενικοῦ ἐπιτρόπου Μου.

Δεόμενος τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς υἱείας καὶ εὐτυχίας τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος διατελῶ

(ὑπογρ.) ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας
Σωφρόνιος

Α ρ ι θ μ. 1115

Πρωτοκολ. 12

Ἀπάντησις

Πρὸς τὴν Α. Παραγιότητατὸν Πατριάρχην
τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Ἀλεξανδρείας

Ἐπειδὴ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν συναινεῖ, ὅπως θεωρήσῃ τὸν

κ. Κωσταντῖνον Παγώνην Μ. ἀρχιδιάκονον ὡς Γενικὸν ἐπίτροπον τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου συμφώνως πρὸς τὴν Ὑμετέραν αἴτησιν, καὶ θεωρεῖ ἐπάναγκες νὰ λάβῃ τὸν τύπον τῆς σφραγίδος του διὰ τὰ περαιτέρω κατὰ τὴν συνήθειαν, παρακαλεῖ νὰ θελήσῃ ἡ Ὑμέτερα Παναγιότης, ὅπως ἀποστείλῃ ἡμῖν τὸν τύπον τῆς σφραγίδος του συνοδευόμενος μὲ τὸ πρὸς τοῦτο ἔγγραφον.

13 Ραμπιέ—'Εσσάνι. 1317.

[Τ. Σ.] ὁ Διοικητῆς 'Αλεξανδρείας

'Ισμαήλ Σάμπρη

'Αριθμὸς Γραμματείας 471.

Ὑποβληθέντος εἶτα διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 101 τακρυρίου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ τύπου τῆς σφραγίδος μου καὶ τῆς ὑπογραφῆς μου, ἀνεγνωρίσθην ἐπισήμως καὶ ὑπὸ τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως ὡς νόμιμος καὶ κανονικὸς Γενικὸς ἐπίτροπος.

Ἦδη ἐξεταστέον, Πανιερώτατε, καὶ τὸ ζήτημα, ἂν ἡδυνάμην καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου, συμβάντα τῇ 22 Αὐγούστου 1899, νὰ φέρω τὴν ἐπίσημον ταύτην ιδιότητα ἢ μήπως ἡδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ τοῦτο παράτυπον; -- εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ ιδιότης ἐκάστου πληρεξουσίου παύεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐντολέως, ἀλλ' ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει δὲν ἡδύνατο νὰ συμβῇ τὸ αὐτὸ ὡς ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ 1874 ἐνθα ρητῶς φέρεται συνέχεια τῆς ἐντολῆς τοῦ Γενικοῦ ἐπιτρόπου μέχρι τῆς ἐκλογῆς Τοποτηρητοῦ. «ὁ ὑπάρχων Γενικὸς ἐπίτροπος τοῦ Πατριάρχου, λέγει, ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ ἀμέσως τὰ προσήκοντα συγκαλῶν ἐν τῷ κατὰ Κάϊρον Συνοδικῷ τοῦ Πατριαρχείου συνέλευσιν τῆς ὁποίας αὐτὸς προεδρεύει πρὸς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ» Ἄλλως τε καὶ αὐτὴ ἡ Σεβαστὴ Αἰγυπτιακὴ Κυβέρνησις ἀνᾶγνωρίσασα τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ μὴ ἐμδλέψασα παράτυπὸν τι εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐντολῆς, οὐ μόνον μοὶ ἀνέθηκε τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀρχείων τοῦ Πατριαρχείου ἀλλὰ καὶ ἐνετείλατο, ὅπως συγκαλέσω ἐκλογικὴν συνέλευσιν εἰς ἀνάδειξιν Τοποτηρητοῦ δι' ἐπισήμου ἐγγράφου Της, ὅπερ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ παρατίθημι. Τότε μόνον, Πανιερώτατε, ἡδύνατο νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος ἕτερος ἐξοικονομήσεως τῶν ἀναγκῶν, ὅταν καὶ ἐν τῷ 'Αλεξανδρινῷ Θρόνῳ ἐλειτούργει Ἱερὰ Σύνοδος, ἥτις θὰ ἡδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν θέσιν προσωρινοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Θρόνου μέχρι τῆς ἐκλο-

γῆς Τοποτηρητοῦ· μὴ ὑπάρχοντος ὁμῶς τοιούτου νομίμως καὶ κανονικῶς κατηρτισμένου Ἱεροῦ Σωματείου, ἔδει νὰ ληφθῇ πρόνοια ἵνα μὴ ὁ Θρόνος γένηται ἔρμαιον τοῦ τυχόντος, ἀφοῦ δὴ πολλοὶ ἐφέροντο μνηστῆρες αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ ἡ ὑμετέρα Πανιερότης, ἣτις ἐμβλέπουσα ἐν ἑαυτῇ προσόντα καὶ ἐξ ἀ γ ν ῆ ς ὅλως καὶ ἀ ν ι δ ι ο τ ε λ ο ῦ ς προθέσεως πρὸς τὴν μ η - τ έ ρ α Ἐ κ κ λ η σ ί α ν παρσκευάζεν διὰ διαφόρων θεμιτῶν τε καὶ μὴ μέσων τὴν ὑφαρπαγὴν τοῦ Θρόνου.

Ἐπίσης καὶ ὁ προβαλλόμενος ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος λόγος, ὅτι διὰ τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης βαθμὸν Τῆς ἔδει Αὕτῃ νὰ προεδρεύσῃ τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως καθ' ὅτι ὡς λέγει, «κατὰ τοὺς κανόνας τῆς πρώτης καὶ ἐδδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου διάκονος οἷονδῆποτε καὶ ἂν φέρῃ ὀφφίκιον δὲν δύναται νὰ προκαθίσῃ τῶν πρεσβυτέρων οὔτε ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας οὔτε εἰς τὰς ἐκτὸς συνελεύσεις» εἶνε ἀνίσχυρος δι' οὓς λόγους παρακατιόντες ἀποδεικνύομεν, διὰ τῆς παρθέσεως αὐτῶν τῶν κανόνων, παρρησιαστικώτεροι ἡμεῖς δεικνύμενοι τῆς Ὑμετ, Πανιερότητος, ἣτις περιχαρακουμένη ὀπισθεν τῆς γενικῆς ἐκφράσεως «κ α ν ό ν α ς τ ῶ ν σ υ - ν ό δ ω ν» ἀποφεύγει νὰ δηλώσῃ ἡμῖν τίνας ἐκ τῶν 20 κανόνων τῆς Πρώτης καὶ ἐκ τῶν 22 τῆς ἐδδόμης Οἰκουμενικῆς συνόδου ἐννοεῖ· οὕτω δὲ ἀδικεῖ ἑαυτὴν καὶ τὴν περὶ Αὐτῆς φήμην ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης, ἣτις κατῴρθωσε νὰ παραστῇ ἐπ' ἐσχάτων ὡς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου ἐρμηνευτῆς καὶ τῶν θεσμῶν καὶ παραδόσεων τῆς ἐκκλησίας ἀντεχόμενος, ἐνῶ χθιζά τε καὶ πρῶϊζα, ἐξ ἀγνοίας ἴσως, κατεπάτει κανόνας καὶ περιεφρόνει θέσμια καὶ μόλις τελευταῖον ἐπ' εὐκαιρίαις ἔλαβεν μετὰ χειρας τὸ Ἱερὸν Πηδάλιον καὶ ἐφυλλομέτρει αὐτό, ὅπως κατὰ τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζομένας ἀνάγκας ἀντλήσῃ ἐξ αὐτοῦ ἐπιχειρήματα.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ λάβῃ ἡ ὑμετέρα Πανιερότης ἀνὰ χειρας τὸ ἱερὸν Πηδάλιον, ἔδει νὰ φυλλομετρήσῃ καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ ἰδίᾳ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας εἰς ἣν εὗρηται καὶ θὰ ὁμολογήσῃ ἐν πάσῃ εὐλικρινείᾳ, ὅτι τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀρχιδιακόνου καὶ ἰδίᾳ τοῦ Μεγάλου Ἀρχιδιακόνου, ὡς ὀνομάζονται αἱ Ἀρχιδιάκονοι μόνον τῶν τεσσάρων Πατριαρχείων, παρέχει ἐξαιρετικὴν θέσιν αὐτοῖς καὶ ἀπόδειξις, ὅτι καὶ νῦν ἔτι οἱ Μ. Ἀρχιδιάκονοι τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἱεροσολύμων, εἰς ὃν παιδιόθεν ἀνετράφη ἡ Πανιερότης Τῆς, αὐτοδικαίως διατελοῦσι μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ συνεδριάζουσι παρκαθημένοι τῇ Α. Θ. Μακαριότητι καὶ τοῖς Σεβασμιωτάτοις Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς λοιποῖς ἀξιωματικοῖς τοῦ Θρόνου, ἐν ᾧ πολλοὶ πρεσβύτεροι καὶ Ἀρχιμανδρίται καὶ βαθμοῦχοι ἀποκλεί-

ονται τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Καὶ ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς ἱστορίας συνάγεται, ὅτι αὐτοὶ οἱ ἅπλοῖ Ἀρχιδιάκονοι πολλὴν ἐκέκτηντο τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ Δευτέρου αἰῶνος. Οὕτω ὁ σεβαστὸς Καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Α. Διομήδης Κυριακὸς ἐν σελ. 158 τοῦ Α'. Τόμου τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ ἱστορίας λέγει «οἱ διάκονοι ἀπαντῶνται νῦν [κατὰ τὸν Β'. καὶ Γ'. αἰῶνα] ἐνεργοῦντες καὶ λειτουργικὰ ἔργα· ἀναφαίνονται δὲ καὶ οἱ Ἀρχιδιάκονοι μεγάλως παρὰ τοῖς Ἐπισκόποις ἰσχύοντες καὶ πολλάκις καὶ αὐτῶν τῶν πρεσβυτέρων ὑπερέχοντες» ὁμοίως καὶ ὁ τᾶν ὤν Σεβασμιωτ. Μητροπολίτης Διδυμοτείχου ἐπὶ πολλὰ ἔτη Καθηγητὴς τῆς κατὰ Χάλκην ἱερᾶς Θεολ. Σχολῆς Κύριος Φιλάρετος Βαφείδης ἐν τῇ κατ' αὐτὸν Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ Τόμος Α'. σελ. 290 λέγει «οἱ Διάκονοι ἀπὸ τοῦ Δ'. αἰῶνος ἐπὶ κεφαλῆς εἶχον τὸν Ἀρχιδιάκονον, ὅστις ὦν ἡ δεξιὰ χεὶρ τοῦ Ἐπισκόπου, ἐχρησίμευε καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ καὶ ὡς πληρεξούσιος, πολλάκις δὲ καὶ ὡς διάδοχος τοῦ Θρόνου»· καὶ ἄλλαχού, ἐν Τόμῳ Β'. σελ. 87 «οἱ διάκονοι εἶχον ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιδιάκονον καὶ μετ' αὐτὸν τὸν Δευτερεύοντα, ἔργον τοῦ ὁποῦ (δευτερεύοντος) ἦν τὸ ἐπευφημεῖν τοὺς βασιλεῖς καὶ Ἀρχιερεῖς μετὰ τὴν εἴσοδον, βαστάζειν ἐν ταῖς λιταῖς τὸ Εὐαγγέλιον, ποιεῖν τὰς συναπτὰς καὶ αἰτήσεις, καὶ ἀπόντος τοῦ Ἀρχιδιακόνου, διδόναι τῷ διακόνῳ καιρὸν, ὅπως ἀναβαίνη εἰς τὸν ἄμβωνα» (πρὸς. Πατρολ. Migne Τομ. 119 σελ. 972 καὶ Νικολ. Μυστικοῦ 89 ἐπιστολὴ παρὰ Migne Τομ. 111.)

Ἀλλὰ πλὴν τῆς καθόλου Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἣτις παρίστησι τοὺς Ἀρχιδιακόνους, ἕνεκεν τοῦ ὁρφικίου αὐτῶν, ἐξαιρετικὴν κατέχοντας θέσιν ἐν τῷ ἱερῷ κλήρῳ, ἔχομεν καὶ τὴν ἐπὶ μέρους ἱστορίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας ἣτις πρῶτον παράδειγμα μεγάλης καὶ ἐξαιρετικῆς σημασίας παρέχει τὸ τοῦ Μεγάλου Ἀρχιδιακόνου Ἀθανασίου, ὅστις παρέστη ἐν τῇ ἐν Νικαίᾳ Ἀγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ τῷ 325 καὶ φυμώσας τὸν αἰρετικὸν Ἀρειὸν περιεθρίγκωσε τὴν δογματικὴν τῆς ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας διδασκαλίαν. Παραλείποντες πλείστ' ἄλλα παραδείγματα ἀναφέρομεν τὸν Ἐλπίδιον, ὅστις Ἀρχιδιάκονος ὢν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν ἔτει 565 ἐπετρόπευε καὶ διεδέχθη τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Ἀπολλινάριον τὸν λεγόμενον ἅγιον, ἐπίσης τὸν Ἀρχιδιάκονον Κυπριανὸν τὸν Κύπριον, ὅστις πλὴν τοῦ ὅτι ἐπετρόπευεν ἐν Κύπρῳ, ἐν ἔτει 1766 ἐπιτροπεύει καὶ διαδέχεται τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Ματθαῖον (πρὸς. χειρόγραφον ἀρχαῖον Κώδικα τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείων σελ. 11 καὶ 16).

Καὶ ταῦτά μεν ἀπὸ τῆς ἱστορίας· ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὸ κανονικὸν μέ-

ρος τῆς τόσῃ πομποδῶς εἰσαχθείσης καθ' ἡμῶν μομφῆς ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως καὶ πρὸ τούτου εἰς τὰς ἐνταῦθα ἐφημερίδας, ἐν αἷς ἡ Ὑμ. Πανιερότης ἐχρησίμευσεν εἰσηγητῆς καὶ ἀνάδοχος τοῦ νέου ἡμῶν τίτλου «πρώην Μ. Ἀρχιδιάκονος» ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶς εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Μ. Ἀρχidiaκόνου ἐξέλιπεν τοῦ κόσμου συναποκομίσας καὶ τὸν δοθέντα ἡμῖν τίτλον, ἐπαφείς μόνην τὴν τοῦ διακόνου προσηγορίαν· κατ' ἀντιδιδόμενον λόγον ἡδύνατό τις νὰ ὀνομάζῃ καὶ τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα «πρώην Θηβαῖδος» διότι ὁ αὐτὸς, ἐκκλησιαστικὸς ἀρχηγὸς ἀνύψωσεν Αὐτὴν εἰς ὃν νῦν φέρει αὕτη Ἐπισκοπικὸν βαθμὸν, ἀπαλείψας ἀπ' αὐτῆς τὸν ἥκιστα τιμητικὸν τίτλον «ἐξόριστος διάκονος Γερμανὸς Βουρλαλίδης».

Ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης διὰ τοῦ ὑπομνήματος Αὐτῆς ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀναφέρεται εἰς τοὺς κανόνας τῆς Α'. καὶ Ζ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου χωρὶς ὅμως καὶ νὰ παραθέτῃ τούτους· ἀλλ' ἡμεῖς εἰλικρινέστερον φερόμενοι παραθέτομεν ὧδε τὸν 18 Κανόνα τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὃν πάντως θὰ εἶχεν ὑπ' ὄψει ἡ Πανιερότης Τῆς καὶ ὅστις λέγει τάδε «Ἦλθεν εἰς τὴν Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον, ὅτι ἐν τισὶ τόποις καὶ πόλεσι τοῖς πρεσβυτέροις τὴν εὐχαριστίαν οἱ διάκονοι διδόασιν, ὅπερ οὔτε ὁ κανὼν οὔτε ἡ συνήθεια παρέδωκε τοὺς ἐξουσίαν μὴ ἔχοντας προσφέρειν, τοῖς προσφέρουσι διδόναι τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Κακεῖνο δὲ ἐγνώσθη, ὅτι ἤδη τινὲς τῶν διακόνων καὶ πρὸ τῶν Ἐπισκόπων τῆς εὐχαριστίας ἀπτονται. Ταῦτα οὖν πάντα παρηρησθῶ καὶ ἐμμενέτωσαν οἱ διάκονοι τοῖς ἰδίοις μέτροις, εἰδότες, ὅτι τοῦ μὲν ἐπισκόπου ὑπηρέται εἰσὶ, τῶν δὲ πρεσβυτέρων ἐλάττους. Λαμβανέτωσαν δὲ κατὰ τὴν τάξιν τὴν εὐχαριστίαν μετὰ τοὺς πρεσβυτέρους, ἢ τοῦ Ἐπισκόπου μεταδίδοντος αὐτοῖς, ἢ τοῦ πρεσβυτέρου. Ἀλλὰ μὴδὲ καθεῖσθαι ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἐξέστω τοῖς διακόνους· παρὰ κανόνα γὰρ καὶ παρὰ τάξιν ἐστὶ τὸ γινόμενον. Εἰ δέ τις μὴ θέλοι πειθαρχεῖν καὶ μετὰ τούτους τοὺς ὅρους, πεπαύσθω τῆς διακονίας».

Ὡστε βλέπετε, Πανιερώτατε, οὐ περὶ ἄλλου παρ' ἐκεῖνο, ὅπερ θέλετε νὰ ἀποδείξητε πρόκειται. Ἐπειδὴ διάκονοί τινες καιηγγέλθησαν, ὅτι μετελάμβανεν τῶν θείων καὶ ἀχράντων μυστηρίων κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν πρὸ τῶν ἐπισκόπων καὶ μετέδιδον εἴτα καὶ αὐτοῖς τοῖς πρεσβυτέροις, ἢ Ἀγιωτάτῃ Σύνοδος διορθοῦσα τὴν ἀταξίαν ταύτην κανονίζει τοὺς διακόνους, οἵτινες παρεθεώρουν τοὺς βαθμοὺς τοῦ ἐπισκόπου καὶ πρεσβυτέρου· τινὲς δὲ τῶν διακόνων ἐν τῷ ἱερῷ βήματι προὐκάθηντο καὶ τῶν πρεσβυ-

τέρων, ὅπερ ὡς ἀνοίκειον ἐπίσης ἀπηγορεύθη. Ἀλλ' ὅμως, ὅτι οἱ ὁφφικι-
 ἄλοι διάκονοι ὡς ὁ Ἀρχιδιάκονος καὶ ὁ χαρτοφύλαξ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ
 ἐκκλησίας, διάκονος ὢν, προὐκάθηντο καὶ αὐτῶν τῶν ἐπισκόπων εἰς τὰς
 «ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος συνάξεις» ἦτο· εἰς τὰς ἐκ-
 τὸς τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας συνεδριάσεις, τοῦτο εἶνε ἀναμφισβή-
 τητον ὡς καὶ αὐτὸς ὁ σχολιαστὴς Βαλσαμῶν εἰς τὸν ἄνω παρατεθειμένον
 κανόνα λέγει. «Ταῦτα τοῦ κανόνος διοριζομένου, τὸ μὲν μεταλαμβάνειν
 τοὺς διακόνους πρὸ τῶν ἐπισκόπων ἢ διδόναι αὐτοὺς τὴν εὐχαριστίαν ἦτοι
 τὰ ἅγια τοῖς ἱερεῦσιν, οὐ παραχωρεῖται· ἀλλ' οὐδὲ τὸ καθῆσθαι διά-
 κονον ἐν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ μέσον τῶν ἱερέων. Τὸ δὲ
 καθῆσθαι τινὰς ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν διακόνων
 εἰς τὰς ἔξω τοῦ βήματος συνάξεις τέως πρὸ τῶν πρε-
 σβυτέρων βλέπομεν γινόμενον· καὶ οἶμαι γίνεσθαι
 τοῦτο διὰ τὰ ἄρχοντίκια.»

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ κανὼν τῆς πρώτης Ἀγίας καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου
 ὀρίζει καὶ νοεῖ· ἐρευνήσαντες δ' οὐχ' ἅπαξ τοὺς 22 κανόνας τῆς ἐδδόμης
 Οἰκουμενικῆς, οὐδαμοῦ εὔρομεν τὸν παραπλήσια περὶ διακόνων διαγορεύ-
 οντα· ὁ μόνος ἐκ τῶν κανόνων τῆς Ἀγίας ταύτης Συνόδου, ὅστις ἐνεποί-
 ησεν ἡμῖν ἐντύπωσιν εἶνε ὁ 16 ὅστις ἐπιβάλλει ἐπιτίμια εἰς τοὺς ἐπισκό-
 πους ἐκείνους καὶ κληρικούς, οἵτινες δὲν ἐνδύονται σεμνῶς, ἀλλὰ περι-
 βάλλονται μεταξίνους καὶ πολυχρώμους ἀμφιέσεις· ἰδοὺ τί ὁ
 κανὼν οὗτος ἀναφέρει «Πᾶσα βλακεία καὶ κόσμησις σώματος, ἄλλοτρία
 ἐστὶ τῆς ἱερατικῆς τάξεως. Τοὺς οὖν ἑαυτοὺς κοσμοῦντας ἐπισκόπους ἢ
 κληρικούς, δι' ἐσθήτων λαμπρῶν καὶ περιφανῶν, τούτους διορθοῦσθαι
 χρή, εἰ δὲ ἐπιμένοιν, ἐπιτιμίῳ παραδιδόσθαι..... Ἐκ γὰρ τῶν ἄνωθεν
 χρόνων πᾶς ἱερατικὸς ἀνὴρ μετὰ μετρίας καὶ σεμνῆς ἀμφιέσεως ἐπολι-
 τεύετο. Πᾶν γὰρ ὃ μὴ διὰ χρεῖαν, ἀλλὰ διὰ καλλωπισμὸν παραλαμβάνε-
 ται, περπερείας ἔχει κατηγορίαν, ὡς ὁ Μέγας ἔφη Βασίλειος· ἀλλ' οὐδὲ
 ἐκ σθηρικῶν ὑφασμάτων πεποικιλμένην ἐσθῆτα ἐνεδέδυντο, οὐδέ τινα προ-
 σετίθεσαν ἑτερόχροα ἐπιβλήματα ἐν ταῖς ἄκροις τῶν ἱματίων.» Ἐάν, Παν-
 ιερώτατε δὲν συμμορφοθῇτε πρὸς τὸν ἄνω κανόνα χάνετε πᾶν δικαίωμα
 νὰ ἐπικαλεῖσθε ἐναντίον ἄλλων κανόνων τῶν Ἀγίων καὶ Οἰκουμενικῶν
 Συνόδων.

Προκειμένου ἤδη περὶ διακόνων, ὑποδοθηθῶντες τὴν Ὑμετέραν Πανιε-
 ρότητα, παραθέτομεν ἕτερον Κανόνα, ὅστις διεξέφυγε τὴν προσοχὴν Αὐ-
 τῆς ἐν τῇ φυλλομετρήσει τοῦ ἱεροῦ πηδαλίου· οὗτος ἐστὶν ὁ τῆς ἑκτῆς Ἀ-

γίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἔδδομος Κανών· ἀλλ' ἐκ τῆς ἐρμηνείας καὶ τοῦ κανόνος τούτου θὰ πεισθῇ ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης ὡς καὶ πάντες οἱ ὑπ' Αὐτῆς παρὰ πεισθέντες, ὅτι τὰ ἀξιώματα παρέχουσι τοῖς διακόνοις ἐξαιρετικὰ τινὰ προνόμια· ἰδοὺ τί λέγει ὁ Κανὼν «ὀρίζομεν ὥστε τὸν διάκονον καὶ ἐν ἀξιώματι τ. ἔ. ἐν ὁφφικίῳ τῷ οἵῳδῃποτε ἐκκλησιαστικῷ τυγχάνει, τὸν τοιοῦτον μὴ πρὸ τοῦ πρεσβυτέρου καθέζεσθαι· ἐκτὸς εἰμὴ τὸ πρόσωπον ἐπέχειν τοῦ οἰκείου Πατριάρχου ἢ Μητροπολίτου ἐν ἐτέρᾳ πόλει παραγένηται ἐπὶ τινι κεφαλαίῳ, τότε γὰρ ὡς τὸν ἐκείνου τύπον ἀναπληρῶν τιμηθήσεται» περιττὸν νὰ προσθέσω ἐνταῦθα, Πανιερώτατε, ὅτι ἐπεὶ τὸν τρόπον τοῦ ἐντολέως μου ὅποτε διενήργουν τὰ τῆς ἐκλογῆς, εὕρισκόμενου Ἐκείνου εἰς ἐτέραν πόλιν, εἰς τὰς αἰωνίους μονάς. ἰδοὺ δὲ οἱ σχολιασταὶ Ζωναράς καὶ Βαλσαμῶν τί λέγουσιν ἐρμηνεύοντες τὸν ἄνω κανόνα: «οἱ τοιοῦτοι ὁφφικιάλοι διάκονοι ὅταν ἀναπληροῦσι τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην ἢ Μητροπολίτην ἐπέχουσι τὴν θέσιν τούτου καὶ τιμηθήσονται ὡς αὐτοί. Ὁ δὲ χαρτοφύλαξ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως προκάθεται τῶν Ἀρχιερέων, διάκονος ὢν εὑρηται ἐν τῷ 18 Κανόνι τῆς Α'. ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου» (Ράλλη καὶ Ποτλῆ Συνταγμ. θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων τομ. Β'. σελ. 323) α. . . Ὁ μέντοι κατὰ καιροὺς χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης Μ. Ἐκκλησίας προκάθεται ἐν ταῖς ἔξω τῆς συνόδου συνάξεσιν οὐ μόνον τῶν ἱερέων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρχιερέων ἐκ προσταξέως τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως Κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ». Τὸ Αὐτοκρατορικὸν τοῦτο διάταγμα ὡς λίαν μακροσκελὲς παραλείπομεν, τὸν δὲ βουλόμενον μετιέναι τούτου παραπέμπομεν εἰς σελ. 156 τοῦ Β'. τόμου Ράλλη καὶ Ποτλῆ· μεταφέρομεν μόνον ἐκεῖθεν τήνδε τὴν περικοπὴν «Ἡ Βασιλεία μου τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας φροντίζουσα καὶ τὸ εὐτακτον καὶ ἐν παντὶ μὲν ζητοῦσα τῷ πολιτεύματι ἐπὶ πλέον δὲ τοῖς θείοις τοῦτο ἐμπολιτεύεσθαι διὰ σπουδῆς τιθεμένη, τὰ ἀρχῇθεν ἀπονεμημένα προνόμια ἐκάστῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν βαθμῶν, καὶ τὴν ἄχρι καὶ δεῦρο ἐπικρατήσασαν ἐν τούτοις κατάστασιν, κατὰ τὸ ἀναλλοίωτον καὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἶναι καὶ διαμένειν βούλεται τε καὶ εὐδοκεῖ . . . ἐπεὶ δὲ νῦν ἡ Βασιλεία μου μάθοι ὡς τινες τῶν ἀρχιερέων ἀντιφιλοτιμούμενοι πειρῶνται τὸ τοῦ χαρτοφύλακος ὑποβιάσαι προνόμιον... οὐκ ἀνασχετὸν τῇ Βασιλείᾳ μου ἔδοξε, πρᾶγμα διὰ τοσοῦτου χρόνου βασιανισθὲν καὶ τοῖς πρίν Πατριάρχαις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀρχιερέουσιν κτλ.»

Ἀτρέμας τοίνυν ἐχέτω μηδὲ ταρσασέσθω ἡ καρδία τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος καὶ τῶν περὶ Αὐτήν· διότι «οὔτε περιεφρονήθησαν, οὔτε ἀντι-

κρυς ἀσεβῶς περιυδρίσθησαν, καὶ κατεπατήθησαν αἱ θεόπνευστοὶ φωναὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας..... αἱ ἐν τοῖς ἱεροῖς κανόσι διατυπούμεναι καὶ περὶ πάντων προνοοῦσαι.» Ἐὰν πράγματι ὑπὲρ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ θεσμίων τῆς ἐκκλησίας ἦν ὁ ἀγὼν τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος, τότε δὲν ἔπρεπεν Αὕτη, πρὸ τῆς εἰς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ συνεδριάσεως τῆς 24 Αὐγούστου 1889 καὶ ἐν τῷ δωματίῳ τῆς ἐνώπιον τοῦ πρεσβυτερίου, νὰ προτείνῃ αὐτῷ τῷ Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ κ. Μελετίῳ τὴν ἐξῆς λύσιν : « θὰ σὲ ψηφίσω Τοποτηρητὴν καὶ θὰ σὲ ἀναγνωρίσω τοιοῦτον ἐπὶ τῷ μόνῳ ὄρῳ, νὰ ἐκδιώξῃς ἀμέσως ἐκ τῶν Πατριαρχείων τὸν Παγώνην » ὥστε, Πανιερώτατε, τὰ πάντα θὰ εἶχον καλῶς καὶ θὰ ἦσαν κανονικὰ καὶ ἔγκυρα, ἂν ἐξεδιωκόμην ἀμέσως τῶν Πατριαρχείων ; Αἱ χριστιανικαὶ ἀρχαί, Πανιερώτατε, καὶ οἱ προστάται τῆς εὐδαιμονίας καὶ τάξεως νόμοι καὶ κανόνες, στεροῦνται μέρος τῆς ἰσχύος αὐτῶν, ὅταν ἐπικαλοῦνται τούτους πρόσωπα, ἅτινα μεταχειρίζονται τοὺς νόμους καὶ κανόνας, ὡς οἱ ἐμβαλωματαὶ τῶν ὑποδημάτων τὰ τεμάχια τοῦ δέρματος, ἅτινα ἀπαλύνουσιν εἰς τὸ ὕδωρ, ἵνα διὰ τῶν ὀδόντων αὐτῶν καὶ τῶν ἐργαλείων πλατύνωσι καὶ μηκύνωσι κατὰ τὰς διαστάσεις τοῦ πέλματος τῶν ὑποδημάτων. Ὑπὸ τοιαύτην ἐποψίν ἡδυνάμην νὰ εἶπω τὴν φράσιν, ἣν ἀναγράφετε ἐν τῷ ὑπομνήματι, « ἄφησον πρὸς στιγμὴν τοὺς κανόνας καὶ τὰς συνηθείας τῆς ἐκκλησίας νὰ κοιμηθῶσι καὶ κατόπιν βλέπομεν » διότι ἀεῖποτε παρὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐκκλησίας ἐπολιτεύθη ἡ Πανιερότης τῆς διακριθεῖσα ἰδίᾳ ὡς καταπατήσασα τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὴν πειθαρχίαν καὶ εἰς τὸν πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχὰς σεβασμὸν, ἀπώλεσε δὲ οὕτω τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικαλῇται αὐτοὺς ἐν ταῖς ἀνάγκαις Τῆς· δὲν ἔπρεπε δὲ νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν φράσιν ταύτην, ἂν ἐλέχθη ὡς αὐθόρμη οὔτε ὡς παράλογον, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἀποφυγὴν συζητήσεως ἐπὶ ἐδάφους ὅπερ διέφυγεν τῶν ποδῶν Τῆς καὶ κατέρρεον ὑπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ὀνειροπολήματα καὶ τὰ ἀγνὰ καὶ ἀνιδιοτελῆ σχέδια ὑπὲρ ὧν τοσούτῳ ἐκθύμως εἰργάσθη Αὕτη πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀσιδίου Σωφρονίου· ἄλλως τε τὴν αὐθάδειαν καὶ τόλμην καὶ τοὺς παληκαρισμοὺς ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης, ἐγκαυχωμένη καθ' ἐκάστην ἐνώπιον τῶν φοιτητῶν τοῦ Πατριαρχείου, παρίστα ὡς ἴδιον Αὐτῆς χαρακτηρισμόν.

Πλὴν τῶν προειρημένων σπουδαίων καὶ ἰσχυρῶν λόγων ὑπὲρ τῆς ἐνεργείας μου ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου, ὑπάρχει καὶ ὁ λόγος, ὃν ἡ Πανιερότης τῆς ἐπικαλεῖται ὑπὲρ ἑαυτῆς, ὅτι δηλαδὴ « ὡς μόνος τότε ἐν τῷ θρόνῳ Ἀρχιερεὺς ἔδει καὶ νὰ προεδρεύσητε

καὶ νὰ ἐκλεγῇτε Τοποτηρητῆς,» δυστυχῶς ὁμῶς, ὁ λόγος οὗτος στρέφεται κατὰ τῆς Πανιερότητός της, διότι ἂν δὲν ἦτο Αὕτη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην « ὁ μόνος Ἀρχιερεὺς » ἀλλ' ἦτο παρὼν καὶ ὁ ἕτερος, ἦτοι ὁ νεοχειροτονηθεὶς Μητροπολίτης Θεοφάνης — περὶ τῆς κανονικότητος ἢ μὴ τῆς χειροτονίας τοῦ ὁποίου παρακατιόντες θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα — τότε θὰ ὑπῆρχε λόγος συνεδριάσεως καὶ ἐκλογῆς μεταξὺ δύο Ἀρχιερέων, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐκλέξιμος ἦτο εἷς καὶ μόνος, δὲν φρονεῖ ἡ Πανιερότης της, ὅτι περιττὴ καθίστατο καὶ συνεδρίασις καὶ ἐκλογὴ, μὴ ὑπαρχόντων ἐκλεξιμῶν τοῦλάχιστον δύο ; Ὑποθεθείσθω δὲ, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἱερὸς Κλῆρος δὲν ἔτρεφεν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα, οὐδ' ἐθεώρει Αὐτὴν τὸν κατάλληλον, ὅπως διεξαγάγῃ τόσῳ σοβαρὰν ἐντολὴν οἷα ἡ ἐκλογὴ Πατριάρχου· δὲν φρονεῖ Αὕτη, ὅτι ἐξ ἀνάγκης καὶ παρὰ συνείδησιν θὰ περιώριζεν ὁ κλῆρος τὰς ψήφους τοῦ εἰς τὴν Πανιερότητά της, μὴ ὄντως δυνατοῦ ἄλλως γενέσθαι; Μήπως εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν δὲν θὰ εὗρίσκετο Κλῆρος καὶ Λαὸς, ὅταν ἐπὶ τῷ αὐτῷ λόγῳ θὰ ἀπῆται ἡ Πανιερότης της νὰ ἐκλεγῇ Τοποτηρητῆς καὶ Πατριάρχης ἴσως; πολὺ εὐφυῆς ἡ ἐπινόησις καὶ χειροκροτοῦμεν ἐπὶ ταύτῃ, δι' ἧς ἡ Ὑμέτερα Πανιεροτης ἠδύνατο *ipso jure* νὰ ἐπιτύχῃ καὶ τῆς Τοποτηρητείας, καὶ τῆς Πατριαρχείας, ἀλλὰ δυστυχῶς δι' Αὐτὴν, δὲν ἐπραγματοποιήθη τὸ ὀνειροπόλημα, ἀφῆθησαν δ' ἐλεύθεραι καὶ αἱ συνειδήσεις χωρὶς νὰ ἐξαναγκασθῶσιν οἱ ἐκλογεῖς, ἵνα περιορίσωσι τὰς ψήφους αὐτῶν ἄκοντες καὶ μὴ βουλόμενοι εἰς τὸν ἕνα καὶ μόνον, ἔστω καὶ ἂν ἦτο οὗτος Μητροπολίτης, καίτοι οἱ Μητροπολίται ἐνταῦθα, φέροντες τὸν τίτλον πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Μητροπόλεως καὶ στερούμενοι ποιμνίου, ἐπέχουσι τὴν θέσιν ἀπλῶν τι τοῦ λαοῦ ἢ χωρεπίσκοπων, ὧν καὶ ἡ δικαιοδοσία καὶ ἡ ἐνέργεια λίαν περιορισμένη ὑπὸ τῶν κανόνων τῆς ἐκκλησίας. Ἴδου τί περὶ αὐτῶν λέγει ὁ ἰδ'. κανὼν τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου : « οἱ δὲ χωρεπίσκοποι, εἰσὶ μὲν εἰς τύπον τῶν ἐβδομήκοντα· ὡς δὲ συλλειτουργοί, διὰ τὴν σπουδὴν τὴν εἰς τοὺς πτωχοὺς προσφέρουσι τιμώμενοι » ὁ δὲ σχολιαστῆς Ζωναρᾶς ἐπάγει « εἰς τύπον οὖν τῶν 70 ὄντες οἱ χωρεπίσκοποι, διὰ τοῦτο οὐδέ πρεσβυτέρους οὐδέ διακόνους χειροτονοῦσιν, οἷα μηδὲ τὴν χάριν τοῦ πνεύματος παρέχειν δυνάμενοι » καὶ ὁ Βαλσαμὼν « ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ σωτηριώδους κηρύγματος, μὴ ἐξαρκούντων τῶν δώδεκα Ἀποστόλων εἰς τε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ εἰς τὰς λοιπὰς διακονίας τῶν προσερχομένων τῷ Θεῷ, παρελήφθησαν καὶ ἐβδομήκοντα ἄνδρες οἵτινες διακονηταὶ μὲν ἐλέγοντο καὶ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, ἐξουσίαν δὲ οὐκ

εἶχον ἀφιέναι ἀμαρτίας, ὡς μηδὲ λαβόντες τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, ἔδοξε τοῖς Πατράσιν εἰς τύπον τῶν τοιούτων ἐδομήκοντα μαθητῶν χωρεπισκόπους παρὰ τῶν ἐπισκόπων προβάλεσθαι, ἐφ' ᾧ διὰ τούτων γίνεσθαι τὴν εἰς τοὺς πτωχοὺς διανομὴν καὶ δαπάνην τῶν Κυριακῶν χρημάτων τῶν καὶ πτωχικῶν λεγομένων. Τῷ τοι οὐδὲ δύνανται πρεσβυτέρους καὶ διακόνους χειροτονεῖν, ἀλλ' οὐδὲ ἀφιέναι ἀμαρτίας, ὥσπερ οὐδὲ οἱ ἐδομήκοντα μαθηταί. "Οτι δε χρεὼν ἦν τούτους τιμᾶσθαι διὰ τοὺς κόπους αὐτῶν, ὥρισαν οἱ πατέρες, μηδὲν ἕτερον τούτους ποιεῖν, ἀλλ' ἢ ὡς συλλειτουργοὺς μόνον ἱεουργεῖν» ταῦτά καὶ ὁ ι.' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου κελεύει καὶ ὁ ιγ.' τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ διέξεισιν· ὁ δὲ Μ. Βασίλειος τοῖς ὑπ' αὐτὸν χωρεπισκόποις ἐπιστέλλει λέγων «αὐτοῦ χωρὶς μὴ χειροτονεῖν οὔτε ὑπηρέτας, ἤτοι ὑποδιακόνους» Καὶ ὁμοῦς ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης ἄχα τῆς γνώμης τοῦ ἐπισκόπου πολλάκις ἱεοῦργει, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐπισκόπου ἐγκατέστη ὡς ἑτέρα ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ παρέχουσα τοῖς πρεσβυτέροις ἄδειαν τοῦ ἱεουργεῖν Αὐτὴ προσδεομένη κανονικῆς ἀδείας καὶ φερομένη διὰ τοῦ γνωστοῦ δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου ὡς ἐσ τε μ μ έ ν η κ ε φ α λ ή ἔχουσα τὸ δικαίωμα τοῦ λέγειν καὶ πράττειν καὶ διατάττειν καὶ ἀρρορίζειν τοὺς ἐναντιοφρονοῦντας Αὐτῇ. Ἡ τοιαύτη, πανιερώτατε, παρὰ δικαιοδοσίαν καὶ κανόνας ἐνέργεια ἀνάγεται εἰς τὸν κύκλον τῆς αὐθαιρεσίας, ἀπὸ τῆς ὁπρίας ἐν καιρῷ προεφυλάχθησαν οἱ κληρικοὶ, ὑπερασπιζόμενοι τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως αὐτῶν, ὅτε καὶ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κατεβλήθησαν ἐνέργειαι πρὸς ἐκδιασμόν αὐτῆς. Εἰς προστασίαν τῆς ἐλευθερίας ψήφου καὶ συνειδήσεως, ἦλθεν ἐπίκουρος καὶ ἡ Σεβαστὴ Αἰγυπτιακὴ Κυβέρνησις, ἣτις μαθοῦσα, ὅτι ἐπέχειτο τὸ μοιραῖον τέλος τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου καὶ καθήκον Αὐτῆς ἡγήσαμένη, ἵνα προλάβῃ σκάνδαλα καὶ ἀνησυχίας καὶ ἐπεμβάσεις καὶ αὐθαιρεσίας, συνῆλθεν εἰς Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, οὔτινος τὰς ἀποφάσεις ἀνεκοίνωσεν ἡμῖν διὰ τοῦ Διοικητηρίου Ἀλεξανδρείας πέμψαντος τὸ παρὰ πόδας ἔγγραφον.

Α ρ ι θ μ . 1189

*Πρὸς τὸν Γενικὸν Πατριαρχικὸν Ἐπίτροπον
κ. Κωνστ. Παγώρη*

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν ἐπεμψε σήμερον εἰς τὸ Διοικητήριον Ἀλεξανδρείας ἔγγραφον διαλαμβάνον, ὅτι συνεπείᾳ τῆς σοβαρᾶς ἀσθε-

νείας τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου, ἀπεφάσισε τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ ἐπιφορτίσῃ Ὑμᾶς, ἵνα λάβητε πάντα τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς προφύλαξιν τῶν σφραγίδων καὶ κειμηλίων τοῦ Πατριαρχείου καὶ νὰ συγκαλέσῃτε, ὅταν ἀποδιώσῃ ἡ Α. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης Σωφρόνιος, ὅλον τὸν Ὀρθόδοξον Κληρὸν τῆς Αἰγύπτου διὰ νὰ προβῇ εἰς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ.

Ταῦτα φέρων εἰς γνῶσιν Ὑμῖν κ.τ.λ.

(Τ. ΣΦ.)

Ὁ Διοικητὴς Ἀλεξανδρείας.

Ἐκ πάντων τῶν ἄχρι τοῦδε ἐκτεθέντων συνάγομεν, πανιερώτατε, τὸ ἀσφαλὲς συμπέρασμα, ὅτι ἡ ὑπὸ τὴν προεδρείαν μου συνελθοῦσα τῇ 24 Αὐγούστου 1899 σεβασμία τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κληρικῶν τοῦ θρόνου Συνέλευσις πρὸς ἐκλογὴν Τοποτηρητοῦ, οὔτε ἀντικανονικῶς συνεκροτήθη ἔνεκεν τοῦ ὁφφικίου μου, οὔτε ἀναρμοδίως ὡς Γενικοῦ Ἐπιτρόπου, οὔτε ἠδύνατο νὰ προσβληθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Συνελεύσεως ταύτης, ὅπερ οὐ μόνον ἀπεδέξαντο καὶ ἀνεγνώρισαν ὡς ἔγκυρον πᾶσαι αἱ Ὀρθόδοξοι Αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένη Σεβαστὴ Κυβέρνησις καὶ σύμπας ὁ Ὀρθόδοξος Λαὸς, ὅστις λαβὼν πρόσκλησιν παρὰ τοῦ οὕτω δὴ ἐκλελεγμένου Τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Πανοσιολ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Μελετίου, ὅπως συνέλθῃ εἰς διάφορα ἐκλογικὰ κέντρα πρὸς ἀνάδειξιν ἀντιπροσώπων διὰ τὴν πατριαρχικὴν ἐκλογὴν, ἀσμένως ὑπήκουσεν εἰς τὴν ἐντολὴν, ὡς ἀπορρέουσιν ἐξ Ἀρχῆς, ἣν οὕτω ἀνεγνώριζεν νομίμως καὶ κανονικῶς καθεστηκεῖαν. Ἐξεταστέον ἤδη καὶ ἡ ἑτέρα ἐνστασις τῆς Ὑμετέρας πανιερότητος, ἃν δηλαδὴ ἠδύνατο ἡ ἐκλογικὴ Συνέλευσις νὰ ἐκλέξῃ Τοποτηρητὴν κληρικόν, μὴ φέροντα τὸν βαθμὸν τῆς ἀρχιερωσύνης.

Β'.

Τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Τοποτηρητοῦ.

α Ἐπαιδούμεθα, Παναγιώτατε καὶ σεβασμιώτατοι, ἐπαιδούμεθα ἀληθῶς, ἵνα ἐκθέσωμεν πρὸς ὑμᾶς τὰ ποικίλα, καὶ ἐπαίσχυντα καὶ ἐπονείδιστα μέσα, δι' ὧν ἐπετεύχθη ἡ ἀντὶ τοῦ μόνου τότε ἐν τῷ θρόνῳ ἐν ἐνεργείᾳ

γεία Ἀρχιερέως ἐκλογὴ ὡς Τοποτηρητοῦ τοῦ ἐκ τῶν ἱερέων Μελετίου».

Οἱ λόγοι οὗτοι γραφέντες διὰ τῶν χειρῶν τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος ἴσως ἐγράφησαν εἰς στιγμὴν ἐξάψεως, εἰς ἣν πολλάκις περιέρχεται Αὕτη, ὡς ἐκ τῆς αἵματώδους κράσεώς της, ἀλλ' ὅμως ἔσονται εἰς αἰσχύνην Αὐτῆς· καὶ πράγματι θὰ ἐπαίδηται, ὅταν ἐν τῷ μέλλοντι προσπίπτωσιν οἱ ὀφθαλμοί Της, ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω γραμμῶν. Βεβαίως δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ μακρηγορήσωμεν πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τῆς ἡμετ. Πανιερότητος: ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιτροπεύσῃ κληρικός, ἐὰν μὴ οὗτος ᾖ Ἀρχιερεύς, καὶ ὅτι ἡμάρτησεν ὁ ἱερὸς Κληρὸς ἐκλέξας Τοποτηρητὴν πρεσβύτερον, ὑπαρχούσης τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος τοῦ μόνου Ἀρχιερέως· οὐδὲ θὰ ἀνασκαλεύσωμεν τὸ ἱερὸν Πηδάλιον, ὅπως παραθέσωμεν ἱεροὺς κανόνας, μὴ ὑπαρχόντων τοιούτων, οὔτε ἀπαγορευτικῶν οὔτε προστακτικῶν· διότι ἂν ὑπῆρχεν ἔστω καὶ εἰς, θὰ παρέθετεν αὐτὸν ἡ Πανιερότης Της πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἰσχυρισμοῦ Της—ὡς οὐδ' ὑπάρχει ἐν ἡμῖν ἐκλογικὸς κανονισμὸς κεκυρωμένος, ἵνα ρυθμίσῃ τὰ τῆς ἐκλογῆς Τοποτηρητοῦ καὶ Πατριάρχου, ὡς ρυθμίζουσι ταῦτα, οἱ ἀναφερόμενοι ὑπὸ τῆς Πανιερότητός Της Κανονισμοὶ τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, οἵτινες φέροντες τὸ Αὐτοκρατορικὸν κῦρος, εἰσῆλθον εἰς τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους καὶ ἀπὸ τῶν ὁποίων οὐδὲ κατὰ κεραίαν δύνανται ν' ἀποκλίνωσιν ἐν ἀναλόγοις περιστάσεσιν τὰ εἰρημένα Πατριαρχεῖα. Ἐν δὲ τῷ Ἀλεξανδρινῷ Θρόνῳ, μὴ ὑπάρχοντος τοιούτου κεκυρωμένου ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ, ἔδει ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὰ ἀπ' αἰώνων ἐν αὐτῷ τελούμενα καὶ ἐπὶ τούτων, ὡς ἐπὶ σταθεροῦ ἐθίμου βασιζόμενοι, νὰ ἐξέλθωμεν πάσης δυσχερείας· ἡ ἱστορία εἶνε ὁ ἀσφαλέστερος ὁδηγὸς πρὸς ὑπερπήδησιν προσκομμάτων, διότι τὰ γεγονότα δὲν παρουσιάζονται, πανιερώτατε, ὡς μήκυτες, ἀλλ' εἰσὶν ἀνακύκλησίς τις, οἶονεϊ, καὶ ἐπανάλειψις τῶν παρελθόντων. Ἰδοὺ δὲ τί ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου διδασκόμεθα.

Ἐκτὸς τῶν παραδειγμάτων τοῦ Ἑλπιδίου καὶ Κυπριανοῦ, οἵτινες, καίτοι διάκονοι, ἐπετρόπευσαν, ἔχομεν καὶ τὰ ἐξῆς παραδείγματα, ἅτινα ἀναγράφονται εἰς τὸν πανάρχαιον πατριαρχικὸν Κώδικα. Ἐν ἔτει 690 ἐπηκολούθησεν ἐπὶ 34 ἔτη χηρεία ἐν τῷ Ἀλεξανδρινῷ θρόνῳ, ἐξωσθέντος Πέτρου τοῦ Ε', καθ' ὅλον δὲ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα διοικεῖ τὰ τῆς Ἐκκλησίας Ἐπιτροπικῶς, Πέτρος ὁ Πρεσβύτερος, ὅστις ἐπὶ τέλους ἐκλέγεται καὶ Πατριάρχης ὡς Πέτρος Ἐκτος (ἴδε Κωδ. σελ. 16.)

Ἐπίσης ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι, ἵνα μὴ περιπλανώμεθα εἰς τὸ ἀπώ-
τατον παρελθόν, ἔχομεν ἀρκετὰ παραδείγματα ὧν τινα καὶ τοῖς πλεί-
στοις τῶν χριστιανῶν εἰσὶ γνωστά, ὡς λίαν πλησιέστατα τοῖς καθ'
ἡμᾶς χρόνοις. Οὕτω ἐν ἔτει 1845 ὁ ἐκ Σίφνου Ἀρχιμανδρίτης Ἱερό-
θεος, ὑποτακτικὸς Ἱεροθέου τοῦ Α'. γίνεται ἐπίτροπος καὶ διάδοχος αὐτοῦ
[σελ. Κωδ. 23]. Ἐπίσης γνωρίζομεν, ὅτι ἔνεκεν χρονίου νοσήματος, ὁ
Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Καλλίνικος, ὑποβάλλει τῇ 10 Φεβρουαρίου
τοῦ 1861 παραίτησιν ἀπὸ τοῦ Θρόνου καὶ καθίσταται Τοποτηρητῆς
ὁ γνωστὸς Ἀρχιμανδρίτης Εὐγένειος ὁ Ξηροποταμηνός, (ἴδε Κώδικος
σελ. 67—). Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1869 ἐπὶ τῆς μεσοπατριαρχείας, μετὰ τὸν
θάνατον τοῦ Πατριάρχου Νικάνορος, κατέστη Τοποτηρητῆς τοῦ Θρόνου ὁ
Ἀρχιμανδρίτης Νεῖλος ὁ Ἐσφιγμενίτης, οὗτινος ἡ ἐκλογή ἔτυχε καὶ αὐ-
τοκρατορικῆς ἐπικυρώσεως (ἴδε ἐνθ. ἄνωτ σελ. 80—83), τὸ δὲ περιεργό-
τερον εἶνε, ὅτι καθίστανται καὶ ἀναγνωρίζονται Τοποτηρηταὶ τοῦ Θρόνου
οἱ Ἀρχιμανδρίται ὑπαρχόντων οὐχὶ ἐνὸς ἀλλὰ πλείστων Ἀρχιερέων
ἐν τῷ Θρόνῳ. Ἀλλὰ νομίζω, Πανιερώτατε, ὅτι καθίσταται περιττὴ πᾶ-
σα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συζήτησις, ἀφοῦ δυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν
ᾧδε τὴν ἐπίσημον γνώμην αὐτοῦ τοῦ Δικαστηρίου εἰς ὃ ἀνεφέρθη καταγ-
γέλλουσα τὰ ἐν ἡμῖν γενόμενα ἢ ὑμετ. Πανιερότης, ἥτοι τῆς Μ. τοῦ
Χριστοῦ ἐκκλησίας, ἥτις, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ αὐτοκέφαλοι ἐκκλησίαι
ἐπεκοινώνησαν διὰ γραμμᾶτων τῷ οὕτω δὴ ἐκλεγέντι Τοποτηρητῇ τοῦ
Θρόνου Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ κ. Μελετίῳ.

Αριθμ. Πρωτοκολ.

5279

Ὅσιολογιώτατε Μέγα Πρωτοσύγκελλε Κύριε Μελέτιε Τοποτηρητὰ τοῦ
ἀγιωτάτου Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας, τέκνον ἐν κυρίῳ ἀγαπη-
τὸν τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς ὁσιολογιότητι καὶ εἰρήνῃ
παρὰ Θεοῦ. Λαβόντες ὑπ' ὄψει τὸ γράμμα τῆς αὐτῆς ὁσιολογιότητος, δι'
οὗ ἀναγγέλλει ἡμῖν τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς ὡς Τοποτηρητοῦ τοῦ ἀγιωτάτου
Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας, προαγόμεθα, Συνοδικῇ διαγνώμῃ,
συγχαρῆναι αὐτῇ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἅμα εὐξασθαι αὐτῇ, ὅπως δυνηθῇ ἐκ-
πληρῶσαι ἐπιτυχῶς τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῇ ἐντολήν. Πεποίθαμεν δ' ὅτι,
ἢ τε αὐτῆς ὁσιολογιότητος καὶ πάντες οἱ ἀρμόδιοι, τῆς εὐκλείας τῆς πρε-

σδυγενοῦς ταύτης Ἐκκλησίας κηδόμενοι, ἐνεργήσουσιν ἐν τῇ προκειμένη περιστάσει τὰ δέοντα μετὰ τῆς προσηκούσης συνέσεως. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

1899 Ὀκτωβρίου 12

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Κωνσταντῖνος**

ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης

Ἐπίσης καὶ ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανὸς ἐν τῇ ἀπαντητικῇ Αὐτοῦ ἐπιστολῇ ὑπ' ἀριθμ. 808, ἐν ἄλλοις λέγει: «Ἄσμενοι δὲ νῦν ἀπαντῶντες εἰς τὰ ὑπ' ἀριθμ. 106 καὶ ἀπὸ 4 τοῦ μηνὸς τούτου υἱικά γράμματα τῆς Ὑμετέρας περισπουδᾶστος Ἡμῖν πανοσιολογιότητος, δι' ὧν ἐξαγγέλλεται Ἡμῖν ἡ τε πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου, πεπληρωκότος τὸ κοινὸν χρέος τῇ 22 τοῦ παρεληλυθότος μηνὸς Αὐγούστου καὶ ἡ κανονικὴ αὐτῆς ἐκλογὴ εἰς Τοποτηρητὴν τοῦ χηρεύοντος Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ἅμα μὲν ἐπαναλαμβάνομεν τὰ βαθέα Ἡμῶν καὶ εἰλικρινῇ συλλυπητήρια ἐπὶ τῇ μεγίστῃ ἀπωλείᾳ, ἣν ὑπέστη ἡ τῶν Ἀλεξανδρέων Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία, στερηθεῖσα τοῦ ἐπὶ τριακονταετίαν ὅλην ἀξίως καὶ εὐκλεῶς προστάντος Αὐτῆς ἀοιδίμου Πάπα καὶ Πατριάρχου Σωφρονίου, ἅμα δὲ συγχαίρομεν καὶ αὖθις τῇ υἱικῇ αὐτῆς ἀγάπῃ, ἐπαξίως τιμηθεῖσῃ διὰ τοῦ ὑψηλοῦ διακονήματος τῆς Τοποτηρητείας. Ἐπευχόμενοι δ' αὐτῇ ἐπὶ τούτοις δύναμιν παρὰ Κυρίου καὶ ἐνίσχυσιν εἰς αἰσίαν μὲν καὶ ἐπιτυχῇ ἐκπλήρῳσιν τῶν ἀνατεθειμένων αὐτῇ ὑψηλῶν καθηκόντων, ταχεῖαν δὲ ἀνάδειξιν τοῦ ἀξίου εἰς διαδοχὴν τοῦ θρηνουμένου Πατριάρχου, ἐπικαλούμεθα ἐπ' Αὐτὴν δαψιλεῖς τὰς θείας δωρεὰς καὶ χάριτας.

Ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλὴμ 1899 Σεπτεμβρ. 20.

† ὁ Ἱεροσολύμων ἐν Χριστῷ εὐχέτης

Ὅμοίως καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 139 γράμματος τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀντοχείας ἐπεκοινώνησε καὶ ἐπηύξατο τὰ προσήκοντα τῷ Πανοσιολογιωτάτῳ Τοποτηρητῇ κ. Μελετίῳ. Καὶ ἡ ἐκκλησία Μαυροβουνίου διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1188 γράμματος τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Κυρίου Μητροφάνους. Καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 169 γράμματος τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Πολ. Πράκτορος τῆς Ρωσσίας Κυρίου Κογιάνδερ. Καὶ ἡ Α. Σεβα-

σμιότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σινὰ Κύριος Πορφύριος διὰ τοῦ ἀπὸ 22 Σεπτεμβρίου 1899 ἐκ Σμύρνης γράμματός Του· Καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ παρὰ πόδας τηλεγραφήματος τῆς Α Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Κυρίου Προκοπίου.

*Πανοσιωτάτῳ Πρωτοσυγκέλῳ Μελετίῳ
Τοποτηρητῇ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας.*

«Ἱερὰ Σύνοδος Ἐκκλησίας Ἑλλάδος ἀσμένως γνοῦσα ἐκλογὴν Ὑμῶν ἀπευθύνει συγχαρητήρια ἐπὶ τούτῳ δεομένη Ὑψίστου ἐνισχύσαι Ὑμᾶς εἰς εὐτυχῇ ἐκπλήρῳσιν ὑψηλῶν καθηκόντων καὶ ἀξιῶσαι ἀγίαν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας, Πατριάρχου ἀξίου διαδόχου ἀειμνήστου Σωφρονίου.

(ὑπογρ.) Μητροπολίτης Ἀθηνῶν

Προκόπιος

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ, Πανιερώτατε, ὅτι σύμπασα ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, ἐπικοινωνήσασα μετὰ τοῦ «τέως ἐφημερίου ἐν Πόρτ-Σαῦτ Μελετίου» ὡς γράφετε, τοῦ ἐκλεγέντος ἀνθ' ὑμῶν Τοποτηρητοῦ, εὔρηται ἐν ἀπάτῃ καὶ καταπατοῦσα τοὺς κανόνας τῆς ἐκκλησίας, μόνη δὲ ἡ ὑμετέρα Πανιερότης, ἀντεχομένη τῶν κανόνων καὶ θεσμῶν καὶ τῆς πράξεως τῆς ἐκκλησίας, εὔρηται ἐν τῷ δικαίῳ· ἐπαισχυνόμεθα δὲ νὰ ἐπαναφέρωμεν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς καθ' ἡμῶν μομφῆς, ὅτι δηλαδὴ ἠπειλήθυσάν τινες τῶν ἱερέων δι' ἐξορίας καὶ ἐψήφισαν τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Μελετίου διότι δὲν θέλομεν νὰ φέρωμεν τὴν Πανιερότητά Της εἰς τὴν δυσχερῆ θέσιν νὰ παρουσιάσῃ ἓνα τοιοῦτον ἐκ τῶν κληρικῶν ἀπειληθέντα ἢ ἐξορισθέντα· διὸ καὶ μεταδαινομεν εἰς τὰ τῆς ἐκλογῆς πρὸς ἀνάδειξιν Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.

Γ'.

Τὰ κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν ἐκλογὴν

Δὲν ἐπαιδούμεθα ἡμεῖς, Πανιερώτατε, νὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα τὸ σχετικὸν μέρος τῆς ἐγκυκλίου ἐκείνης, ἣν «ὡς τερατῶδες καὶ ἐξαμβλωματικὸν ἀποκύημα» χαρακτηρίζει ἡ ὑμετέρα Πανιερότης ἐν τῷ πρὸς τὴν

Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν ὑπομνήματί Της, διὰ νὰ ἀποδείξωμεν τὴν βάσιν, ἐφ' ἧς ἐστηρίχθη ἡ ὑπὸ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Κλήρου καὶ Λαοῦ γενομένη Πατριαρχικὴ ἐκλογὴ:

« Χηρεύσαντος τοῦ ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Ππτριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου, ἀνετέθη ἡμῖν ἀρμοδίως καὶ νομίμως ἡ διεξαγωγὴ τῆς ἐκλογῆς πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ διαδόχου τοῦ Θρόνου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἁγιώτατος οὗτος Θρόνος στερεῖται κεκυρωμένου ἐκλογικοῦ κανονισμοῦ, δεόν, ἵνα κατὰ τὴν ὁμόφωνον ἐπιθυμίαν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ Ὁρθοδόξου Λαοῦ, βασιζομένην ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ὁ Ἐκκλησιαστικὸς Ἀρχηγὸς ἐκ λέγεται τῇ ψήφῳ Κλήρου καὶ Λαοῦ ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἔθους, καθ' ὃ καὶ ἐν τῷ παρελθόντι διενεργήθησαν οὕτω ἐκλογαὶ πρὸς ἀνάδειξιν Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, διενεργηθῇ καὶ νῦν ἡ ἐκλογὴ τοῦ διαδόχου τοῦ θρόνου ψήφῳ κοινῇ Κλήρου τε καὶ Λαοῦ.»

Ὡς βλέπει ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης, ἀφ' ἐνὸς παρίσταται βασιζόμενος ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς ἡμῶν ἐπὶ γενικῆς ἐκλογικῆς ἀρχῆς, ἰσχυσάσης ἀνεκαθεν, ὡς θέλομεν ἀποδείξει, καθ' ὅλην τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἐπὶ ἔθους ἐν τῷ παρελθόντι, ὅπερ ἀντικατέστησεν ἐν τῷ Ἀλεξανδρινῷ Θρόνῳ τὴν ἔλλειψιν κεκυρωμένου ἐκλογικοῦ Κανονισμοῦ. Τὰ δύο ταῦτα σημεῖα μέλλομεν ν' ἀναπτύξωμεν ἐνταῦθα καὶ ἂν ἀποδείχθῃ, ὅτι ἡ βάσις τῆς γενομένης ἐν ἡμῖν Πατριαρχικῆς ἐκλογῆς εἶνε ἀσφαλῆς καὶ ἐδραία, ἐσμέν βέδαιοι, ὅτι θὰ πάύσῃ καὶ ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης νὰ ἐρωτᾷ « τοὺς καὶ ἄκρῳ ἔστω δακτύλῳ ἀψαμένους τῆς μελέτης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς πράξεως, ἀρχαίας, μέσης καὶ νεωτέρας, ἂν συνήντησαν ποῦ ποτε παραπλήσιον τρόπον ἐκλογῆς, οἷος ὁ ἐν τῇ ἐν λόγῳ ἐγκυκλίῳ διατυπούμενος καὶ καθοριζόμενος. » Ἀντὶ δὲ νὰ παραπέμπῃ τοῦ λοιποῦ ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης τοὺς συντάκτας τῆς Ἐγκυκλίου εἰς δοκίμια τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου πρὸς τὸ μαθεῖν αὐτοὺς τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς ἐπισκόπων, Μητροπολιτῶν καὶ Πατριαρχῶν, κάλλιον θὰ ἔπραττε νὰ ἐλάμβανε μετὰ χειρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ἧς ἐ χρημάτισε καὶ διδάσκαλος, ὡς λέγει, ἡ Πανιερότης Της, καὶ ἰδίᾳ νὰ ἐνέκυπτεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς ἐκκλησίας, εἰς ἣν εὗρηται νῦν καὶ ἧς ἐτάχθη ὑπερασπιστής, καὶ τότε θὰ ὡμολόγει Αὕτη, ὅτι ἠδίκησε καὶ ἑαυτὴν καὶ τὴν ἱστορίαν γράφουσα πετῶντι καλάμῳ, ὅσα ἔγραψε καὶ καταγγέλλουσα τὴν γενομένην ἐνταῦθα Πατριαρχικὴν ἐκλογὴν ὡς « ὄζουσαν προτεσταντισμοῦ, τοῦ παραδεχομένου καθολικὴν τὴν ἱερωσύνην. »

Βεβαίως δὲν προτιθέμεθα νὰ συγγράψωμεν ἱστορικὴν μελέτην περὶ ἐκλογῶν, καὶ παραθέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ λεγομένου Συνοδικοῦ συστήματος καὶ τῶν ἐπισήμως κεκυρωμένων Κανονισμῶν ἐμορφώθη τὸ ἰσχυρὸν ἐκλογικὸν σύστημα ἐν τοῖς πατριαρχείοις Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, τοῖς εὐμοιροῦσι καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ τοιούτων Κανονισμῶν· διότι τοιαύτη τις ἱστορικὴ μελέτη καὶ τὰ διαγεγραμμένα ὅρια τῆς παρούσης ἐπιστολιμαίας διατριβῆς ἡμῶν ὑπερβαίνει καὶ τοῦ ἐπιδιωκομένου ὕψ' ἡμῶν σκοποῦ ἀφίσταται, ἄλλως τε στερούμεθα καὶ τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο ἱστορικῶν πηγῶν. διὸ ἀφοῦ προτῶμεν ἐκ τῆς καθόλου ἱστορίας ὀλίγα τινά, ἐν μοίρᾳ προοιμίου, περὶ ἐκλογῶν πρὸς κατανόησιν τοῦ οὗ προτιθέμεθα θέματος, θέλομεν παραθέσει τὰ ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας δικαιολογοῦντα τὸν τρόπον τῆς ὑπὸ τοῦ Κλήρου καὶ Λαοῦ γενομένης ἐνταῦθα Πατριαρχικῆς ἐκλογῆς.

Ἐκ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων (κεφ. Α'. στίχ. 15-26) μανησόμεν, ὅτι οἱ Θεῖοι καὶ ἱεροὶ Ἀπόστολοι μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐπέστρεψαν ἀπὸ τοῦ ὅρους τῶν Ἑλαιῶν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, συνέρχεται σύμπασα ἡ ἐκκλησία ἥτοι τὸ ἄθροισμα τῶν πιστευόντων εἰς τὸν Χριστὸν, περὶ τοὺς 120, «ἦντε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν» καὶ παρίστησιν αὐτοῖς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκλέξωσιν ἓνα, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπαγχονισθέντος Ἰούδα τοῦ προδότου· πάντες δὲ ὁμοῦ ἔστησαν ἥτοι ἐξέλεξαν δύο καὶ προσευξάμενοι εἰς τὸν Θεὸν ἔβαλον κλῆρον καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν «Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἓνα τούτων. Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ Ματθίαν· καὶ προσευξάμενοι εἶπον, Σὺ, Κύριε, καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα, ὃν ἐξελέξω, λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον· καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα Ἀποστόλων».

Αὕτη, Πανιερώτατε, ἡ πρώτη καὶ ἐπίσημος πρᾶξις τῆς Ἀποστολικῆς ἐκκλησίας δι' ἣς διατυποῦται ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν λειτουργῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐπισκόπων. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον, τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς δίδεται ἀπὸ τοὺς θεῖους Ἀποστόλους εἰς πάντας, διὸ καὶ πάντες ἐξέλεξαν τοὺς δύο, καὶ πάντες προσηυχήθησαν πρὸς τὸν Θεόν, ὥπως ὁ κληρὸς πέσῃ ἐπὶ τὸν κράτιστον. Καὶ ὅμως, Πανιερώτατε, διότι ἐτόλμησε καὶ ἐνταῦθα ὁ Κληρὸς μετὰ τοῦ λαοῦ νὰ ἐκλέξῃ καὶ διότι προηγήθη τῆς ἐκλογῆς μικρά τις προσευχή ἐν τῷ ἱερῷ Βήματι ὑπὸ τοῦ Κλήρου, κατεξανίσταται ἡ πανιερότης της, ὡσεὶ ἐδεδηλώθη ὁ ἱερὸς Ναὸς ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι παρῆν καὶ ὁ λαός, καὶ γράφετε τὰ θαυμάσια ταῦτα «τὸ μετασχεῖν τῆς τελευταίας καὶ ὀριστικῆς ἐκλογῆς καὶ τοὺς λαϊκοὺς εἶνε σοδαρὰ καινοτομία, ὅζουσα προτεσταντισμοῦ». Ἴσως ἐπροτεστάντιζον καὶ οἱ Ἀπόστολοι, πανιερώτατε, ἀλλὰ τότε προτιμῶμεν νὰ εἴμεθα συντεταγμένοι μετὰ τῶν Ἀποστόλων, παρὰ μετὰ τῆς πανιερότητός της.

Ἐτέραν ἐκλογικὴν πρᾶξιν ἐπὶ τῆς Ἀποστολικῆς ἐποχῆς ἔχομεν τὴν τῶν ἑπτὰ διακόνων. Ὅτε ηὔξησε τὸ πλῆθος τῶν πιστευσάντων εἰς τὸν Χριστὸν, ἡγέρθησαν παράπονά τινα ἐκ μέρους τῶν ἐλληνιστῶν ἐναντίον τῶν ἐξ ἐβραίων χριστιανῶν, διότι αἱ χῆραι αὐτῶν παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διανομῇ τῆς καθημερινῆς τροφῆς· διὸ οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ Ἀπόστολοι, πρὸς οὓς ἀνεφέρθησαν οἱ ἐλληνισταί, εἰς διατήρησιν τῆς ἐνότητος καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, προσκαλοῦσιν ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν ἥτοι πάντας τοὺς πεπιστευκότας εἰς Χριστὸν καὶ ἀναθέτουσιν αὐτοῖς νὰ ἐκλέξωσιν ἄνδρας ἑπτὰ μεμαρτυρημένης ἱκανότητος καὶ πλήρεις χάριτος τοὺς ὁποίους αὐτοὶ οἱ Θεοὶ Ἀπόστολοι ἐπροχείρισαν εἰς τὴν διακονίαν τῶν τραπεζῶν. «Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον, οὐκ ἄρεστόν ἐστὶν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. Ἐπισκέψασθαι οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μεμαρτυρουμένους ἑπτὰ πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης..... καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ Νικόλαον, προσήλυτον Ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν Ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.» „Πραξ. κεφ. 6, στιχ. 2—7“. Καὶ ἐκ τῆς ἐκλογῆς ταύτης, πανιερώτατε, σαφῶς δείκνυται, ὅτι οἱ Θεοὶ καὶ ἱεροὶ Ἀπόστολοι, ὧν τοῖς ἴχνε-

σιν ὀφείλομεν ἔπεσθαι, δὲν ἐκλέγουσι μόνοι, καίτοι Αὐτοὶ ἐκπροσωποῦν-
τες τὴν ἀνωτάτην Ἀρχὴν τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ προσκαλοῦσιν εἰς συ-
νέλευσιν ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν. β'. ὅτι ἀφίνουσι τοὺς πιστούς, ἵνα
ἐκλέξωσι τοὺς καταλλήλους, «ἐπισκέψασθαι ἄνδρας ἑπτὰ μεμαρτυρημέ-
νους» καὶ γ'. ὅτι ἕτερον ἐκλογὴ καὶ ἕτερον χειροτονία, ἦτοι ὅ-
λοι μὲν ὁμοῦ οἱ πιστοὶ ἐξέλεξαν, ἀλλὰ μόνον οἱ Ἀπόστολοι ἐπέθηκαν
τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἐκλεγέντων. Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ πρὸς χειροτονίαν
συνήλθομεν, ὅπερ ἔργον μόνον τῶν ἐπισκόπων ὡς διαδόχων τῶν Ἀπο-
στόλων, ἀλλὰ πρὸς ἐκλογὴν, καὶ ἂν ὁ ἐκλεχθεὶς δὲν ἔφερε τὸν βαθ-
μὸν τῆς ἀρχιερωσύνης τότε θὰ προεχειρίζετο καὶ οὗτος ὑπὸ τριῶν τοῦ-
λάχιστον Ἐπισκόπων κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας [πρὸλ. Πρακτ.
Α'. Συνόδου μέρος Β'. κεφ. 33. Λαοδικ. καν. 12. Ἀντιοχ. κανόνα 19
Μ. Βασιλ. καν. 6. καὶ τὰ σχόλια Βαλσαμῶνος καὶ Ζωναρᾶ εἰς τοὺς κα-
νόνας 6 τῆς Α. Οἴκουμ. 12 τῆς ἐν Λαοδικ. καὶ εἰς τὸν 6 τῆς ἐν Σαρδικῇ,
ὅταν δὲ ὁ 13 κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου, ὃν καὶ μόνον ἀναφέρει
καθ' ὅλον τὸ ὑπόμνημα ἡ Ὑμετέρα πανιερότης, λέγῃ «Μὴ τοῖς ὄχλοις
ἐπιτρέπειν τὰς ἐκλογὰς ποιῆσθαι τῶν μελλόντων καθίστασθαι εἰς ἱε-
ρατεῖον» ἐννοεῖ, νὰ μὴ ἀφίεται εἰς τὸν λαὸν μόνον ἡ ἐκλογὴ ἐκείνου, ὅ-
στις μέλλει νὰ ἱερωθῇ ἦτοι νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἱερατεῖον--παρ' ἡμῖν
δὲ πανιερώτατε δὲν ἐπρόκειτο τοιοῦτόν τι «κεκώλυται γὰρ τοῦτο διὰ τὰς
στάσεις καὶ ταραχὰς» λέγει ὁ Ζωναρᾶς, ἀλλὰ (κατὰ τὸ πα-
ράδειγμα τῆς ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας τῶν ἑπτὰ διακόνων) εἰς τοὺς κλη-
ρικοὺς συσχεπτομένους ὁμοῦ μετὰ τῶν ὡς ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ προ-
κεκριμένων καὶ συναινούντων συμφώνως εἰς τοῦ ἀρίστου τὴν ἐκλογὴν·
ὁ δὲ καταλεγείς καὶ ψηφισθεὶς καθιεροῦται χειροτονούμενος δημοσίως ἐν
ἐκκλησίᾳ, παρόντος τοῦ Λαοῦ παντός.»

Τί ἄλλο, Πανιερώτατε, ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει, ἐνήργησε καὶ ἡ
Αλεξανδρινὴ Ἐκκλησία εἰμὴ ὅ,τι οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ Ἀπόστολοι ἐνήργουν,
καὶ ὅ,τι οἱ μετ' αὐτοὺς θεοφόροι πατέρες καὶ πᾶσα ἡ τοῦ Χριστοῦ
Ἐκκλησία ἐφρόνει καὶ ἐδίδασκε καὶ ἐνήργει; Ἡ μήπως, πανιερώτατε, ἐν
τῇ Ἀποστολικῇ Πράξει δὲν διακρίνονται σαφῶς τὰ δικαιώματα καὶ τὰ
καθήκοντα τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ, οἵτινες, στοιχοῦντες τῷ παραδείγ-
ματι τῶν Ἀποστόλων, συνήλθον καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπικαλεσάμε-
νοι τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν, ἵνα ἐκλέξωσι τὸν ἀρίστον; Ἐχρειάζετο θάρ-
ρος ἀρκετόν, ἂν μὴ ἡ δικαιολογία προέρχεται ἐξ ἀγνοίας τῶν πραγμάτων,

νά κατηγορήσῃ τις ὁλοκλήρου Ἐκκλησίας προτεσταντισμὸν, ὥσει αὕτη κατήργησε τὰ μυστήρια καὶ ἀπηρνήσατο τὴν ἱερὰν παράδοσιν. Ἦδη ἐπαιδούμεθα ἡμεῖς, Πανιερώτατε, διὰ τὰ γραφέντα.

Ἐλθωμεν νῦν εἰς τὴν μετὰ τοὺς Ἀποστολικοὺς χρόνους ἐποχὴν. Ἴδου τι μανθάνομεν ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστολικοῦ Πατρὸς Κλήμεντος Ῥώμης (ἐδάφ. 44) «τοὺς οὖν κατασταθέντας (ἐπισκόπους) ὑπ' ἐκείνων (τῶν Ἀποστόλων) καὶ μεταξὺ ὑφ' ἐτέρων ἐλλογίμων ἀνδρῶν, συνευδοκούσης καὶ τῆς ἐκκλησίας.» Ἐπίσης καὶ κατὰ τὸν Δεύτερον αἰῶνα, κοινῇ ψήφῳ κλήρου καὶ λαοῦ, ἐκλέγονται οἱ Ἐπίσκοποι ὡς δείκνυται ἐκ τῆς 52 καὶ 68 ἐπιστολῆς τοῦ ἱεροῦ Κυπριανοῦ. «Episcopus factus de Dei et Christi ejus judicio, de clericorum testimonio, de plebis suffragio» (ἐπιστ. 52) τ. ἔ. «Ἐπίσκοπος κεχειροτονημένος ἐγκρίσει τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ τῇ μαρτυρίᾳ τῶν κληρικῶν, τῇ ὁμοψηφίᾳ τοῦ Λαοῦ» καὶ ἐν τῇ 68 ἐπιστολῇ «Plebs ipsa maxime habet facultatem vel eligendi dignos sacerdotes, vel in dignos recusandi. Quod et ipsum videmus de divina auctoritate descendere, ut sacerdos plebe praesente sub omnium oculis deligatur, et dignus atque idoneus publico judicio ac testimonio comprobetur» τ. ἔ. Αὐτὸς ὁ Λαὸς κατ' ἐξοχὴν ἔχει τὸ πλεονέκτημα εἴτε νὰ ἐκλέγῃ τοὺς ἀξίους ἱερεῖς, εἴτε ν' ἀποδοκιμάζῃ τοὺς ἀνάξιους· τοῦτο δέ, ἀφ' ἐνὸς βλέπομεν ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς θείας αὐθεντικότητος, ἵνα ὁ ἱερεὺς παρόντος τοῦ Λαοῦ ὑπὸ τὰ βλέμματα πάντων ἐκλέγῃται, καὶ ἀφ' ἐτέρου συντελεῖ, ἵνα ὁ ἀξίος καὶ ἀρμόδιος δημοσίᾳ ἐγκρίσει καὶ μαρτυρίᾳ γίνηται ἀποδεκτός».

Ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ τέλη τῆς γ'. ἑκατονταετηρίδος γνωρίζομεν ἐκ τῶν Ἀποστ. διαταγῶν (Βιβλ. Η κεφ. δ'. ἐδάφ. 6'.) πῶς διενηργοῦντο αἱ ἐκλογαὶ «πρῶτος οὖν ἐγὼ φημὶ Πέτρος ἐπίσκοπον χειροτονεῖσθαι, ὡς ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἅμα πάντες διαταξάμεθα, ἐν πᾶσιν ἄμεμπτον, Ἀριστίνδην, ὑπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐκλεγμένον οὐ ὀνομασθέντος καὶ ἀρέσαντος, συνελθόντων ὁ λαὸς ἅμα τῷ πρεσβυτερίῳ καὶ τοῖς παροῦσιν ἐπισκόποις ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ συνευδοκείτω» (πρβλ. καὶ Χρυσοστ. ὁμιλ. 62. Διονυσίου Ἀρειοπαγ. περὶ ἐκκλησ. Ἱεραρχίας Ε') Περὶ δὲ τοῦ ὅτι καὶ κατὰ τὴν δ'. καὶ ἐπὶ πολλὰς ἐφεξῆς ἑκατονταετηρίδας ὁ ἐπίσκοπος ἐψηφίζετο ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τῶν κατοίκων τῆς χηρευούσης πόλεως, βε-

δαιούμεθα ἐκ πλείστων παραδειγμάτων, ἐξ ὧν παραθέτομεν τὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἱεροῦ Ἀμβροσίου Ἐπισκόπου Μεδιολάνων ἐνὸς τῶν μεγάλων καὶ διασήμεων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων. Ὁ μέγας οὗτος πατήρ τῆς Ἐκκλησίας ἐγεννήθη τῷ 334 καὶ κατὰ τὸ ἔτος 370 διορίσθη Διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας Μεδιολάνων, ὁπότε καὶ κατελέγη εἰς τὴν τάξιν τῶν κατηχουμένων· ὅτε δὲ τῷ ἔτει 374 ἀπεδίωσεν ὁ τῆς πόλεως Ἐπίσκοπος Αὐξέντιος, συνῆλθον τὰ πλήθη, ἀρειανοί τε καὶ ὀρθόδοξοι, ὅπως ἐκλέξωσι διάδοχον· ἵνα δὲ μὴ διαταραχθῇ ἡ τάξις καὶ ὅπως προληφθῶσι σκηναὶ καὶ σκάνδαλα, παρέστη καὶ ὁ Διοικητῆς τῆς πόλεως Ἀμβρόσιος, συμβουλευὼν εἰς ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην· αἰφνης ἐπὶ τῇ φωνῇ παιδίου «Ὁ Ἀμβρόσιος Ἐπίσκοπος», ἐκλέγεται οὗτος παμψηφεὶ ὑπὸ τοῦ Λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἔτι ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν τῶν κατηχουμένων βαπτίζεται καὶ ἐν διαστήματι 8 ἡμερῶν προχειρίζεται εἰς Ἐπίσκοπον. Μήπως, Πανιερώτατε, ἡ ἐκλογὴ αὕτη τοῦ Ἱεροῦ Ἀμβροσίου καὶ πλεῖστα ἄλλαι ὁμοίαι αὐτῇ πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας εἰσὶν ἄκυροι; ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγομεν, ὅτι οἱ Κανόνες 4 καὶ 6 τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὁ 12 τῆς ἐν Λαοδ. καὶ 19 τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ οἱ διακελευόμενοι ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος πρέπει νὰ καθίσταται ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων καὶ ἂν τοῦτο δυσχερές, ἐξάπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγόμενοι νὰ ἐνεργῶσι τὴν χειροτονίαν, οὐδαμῶς ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκλογὴν ἢ ψήφισιν τοῦ ἐπισκόπου· προνοοῦσι δὲ μόνον περὶ τῆς μετὰ τὴν ἐκλογὴν δοκιμασίας ἥτοι χειροτονίας· ὥστε, Πανιερώτατε, ἕτερον κατὰστασις ἥτοι χειροτονία καὶ ἕτερον ἐκλογὴ· «χειροτονία ἐστὶν ἰδίως οὐχὶ ἡ ἐκλογὴ ἥτοι ἡ ψῆφος, ἀλλ' ἡ πράξις ἡ ἐπ' ἐκκλησίας τελεσιουργουμένη παρ' Ἀρχιερέως» λέγει καὶ ὁ σχολιαστὴς Βαλσαμῶν εἰς τὸν Α'. κανόνα τῶν Ἀποστόλων. Εὐσεβάστως παρατηρῶ, ὅτι ἡ ὑμετέρα Πανιερότης, ποιήσασα σύγχυσιν τῶν λέξεων καὶ τῶν πραγμάτων ἔγραψε τάδε τὰ ἀμίμητα ἐν τῷ περιπύστῳ ὑπομνήματί Της «Καὶ τίς διεξερχόμενος τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος ἐγκύκλιον δὲν πείθεται, ὅτι οἱ συντάκται αὐτῆς Κληρικοί, οἱ καὶ ὑπεύθυνοι, ἢ ἀγνοοῦσιν ἢ ἐκουσίως ἐπελάθοντο τῆς στοιχειώδους ἀρχῆς: ὅτι ἡ ἐξουσία τοῦ Ἐπισκόπου ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῶν Ἐπισκόπων ἥτοι τῶν διαδόχων τῶν Ἀποστόλων (καὶ τίς ἀρνεῖται, πανιερώτατε, τοῦτο; μήπως οἱ λαϊκοὶ ἐχειροτόνησαν Ἐπίσκοπον;), καὶ ὅτι τελευταῖον ἐκλογικὸν δικαίωμα ἀνήκει ἀποκλειστικῶς τοῖς ἐπισκόποις, παρ' ὧν καὶ μόνον ἐξαρτᾶται ἡ κανονικὴ

ἀνάδειξις»; Θαυμάσια, Πανιερώτατε, καὶ ἀληθοφανῆ ἴσως, ὅσα γράφετε, ἀλλὰ κατεξανίσταται κατ' αὐτῶν, ἡ ἱστορία καὶ διαμαρτύρονται οἱ κανόνες, οὓς ἐπικαλεῖσθε. Καὶ κατωτέρω «ἐὰν κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας εἰς τοὺς ὄχλους δὲν ἐπαφίεται οὐδ' αὐτῶν τῶν ἱερέων ἡ ἐκλογή, πόσω μάλλον δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστεύηται εἰς αὐτοὺς ἡ ἐκλογή τῶν ἐπισκόπων καὶ δὴ τῶν Πατριαρχῶν; Περὶ τοῦ «μὴ τοῖς ὄχλοις ἐπιτρέπειν τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῶν μελλόντων καθίστασθαι εἰς ἱερατεῖον „καν. 13 Λαοδ.“» Προσέξατε, Πανιερώτατε, εἰς τὴν φράσιν καθίστασθαι εἰς ἱερατεῖον, καὶ θέλετε ἀναγνώρισι τὸ σημεῖον τῆς πλάνης Σας. Μεθ' ὅσα ἀνωτέρω παρετέθησαν, δικαιοῦνται ἤδη νὰ εἴπωσιν οἱ συντάκται τῆς Ἐγκυκλίου, οὓς παριστᾷ ἡ ὑμετέρα πανιερότης «ὡς ἀγνώτας τῆς ἐκκλησιαστ. ἱστορίας, τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πράξεως ἀρχαίας, μέσης καὶ νεωτέρας» ἐν ὁ χ θ υ π έ ρ ε υ γ ε !!! καὶ μάλιστα, ὅταν ὀνομάζετε τὴν γενομένην ἐν ἡμῖν ἐκλογὴν, «σοβαρὰν καινοτομίαν ὀξουσάν προτεσταντισμοῦ, μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει, ὅτι κατηγορεῖτε σύμπασαν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ τῶν 4 πρώτων αἰώνων ὡς προτεσταντίζουσιν. Καὶ ἡδυνάμεθα μὲν νὰ συγχωρήσωμεν τῇ πανιερότητί της τὸν ἀντιχρονισμόν τοῦτον, ἀλλ' ἡ ἱστορία εἶνε ἀμείλικτος πρὸς τοὺς παραμορφοῦντας καὶ διαστρέφοντας τὴν ἀλήθειαν.

Μεταδῶμεν νῦν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ἣν διεμαρτυρήθη ἡ ὑμετέρα πανιερότης διὰ τοῦ ὑπομνήματός της καὶ ἐξετάσωμεν πῶς διενηργοῦντο καὶ ἐν αὐτῇ αἱ ἐκλογαὶ ἀπὸ τοῦ Δ'. αἰῶνος, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, πρὶν ἢ ἡ πόλις αὕτη λάβῃ τὸ ὅπερ νῦν φέρει ὄνομα εἰς τιμὴν τοῦ ἀνοικοδομήσαντος καὶ ἐξωραΐσαντος καὶ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης ἐφάμιλλον ἀνακηρύξαντος αὐτήν, Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ὠνομάζετο Βυζάντιον καὶ ἦτο ἐπισκοπὴ, ὑπαγομένη ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Ἡρακλείας. Ἀπὸ τῆς Τετάρτης λοιπὸν ἑκατονταετηρίδος μέχρι τῆς ἐννάτης καὶ αἱ ἐκλογαὶ τῶν Ἀρχιεπισκόπων καὶ Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως οὐδαμῶς κατ' οὐσίαν διέφερον τῶν ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων παραδεδομένων, ἐκτὸς τροποποιήσεών τινων ἐπιβληθεισῶν ἐκ τῶν τοῦ Κράτους καταστατικῶν θεσμῶν.

Πρῶτον παράδειγμα φέρομεν τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐν ἔτει 397 προσκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου ὁ μεγαλῶνυμος γενόμε-

νος υἱὸς τῆς Ἀνθούσης Ἰωάννης, ὁ διὰ τὴν ρητορικὴν αὐτοῦ δεινότητα ἐπονομασθεὶς Χρυσόστομος, ὅπως πληρώσῃ τὸν χηρεύοντα θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἰδοὺ πῶς τὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης ἐκτίθησιν Σωκρ. ὁ Σωζόμενος ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ. Ἱστορ. (Βιβλ. Η' κεφ. 6'.) «ἔδοξε Κωνσταντίνου πόλει ἐπιτήδειος εἶναι τῆς Ἐκκλησίας ἐπισκοπεῖν. Ψηφισαμένων δὲ τοῦτον τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου καὶ ὁ Βασιλεὺς συνήγει καὶ τοὺς ἄξοντας αὐτὸν πέπομφε· συνεκάλει δὲ καὶ Σύνοδον καὶ τούτῳ σεμνοτέραν τὴν χειροτονίαν δεικνύει»· ἐξ οὗ δείκνυται, Πανιερώτατε, ὅτι ἡ μὲν ἐκλογὴ τοῦ Μεγ. Χρυσοστόμου ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ λαοῦ, ἡ δὲ χειροτονία ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄλλοτερον παράδειγμα ὁμοίας ἐκλογῆς ἔχομεν τὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ἀττικοῦ [περὶ οὗ ἀνάγνωθι Θεοδωρ. Βιβλ. Β' κεφ. 17 καὶ 18) καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ, ὅτε ἐχήρευσεν ὁ θρόνος, διενεργεῖται ἡ ἐκλογὴ ὑπὸ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ, ἐκλεγομένων τριῶν ὑποψηφίων πρεσβυτέρων, τοῦ Σισινίου, Φιλίππου καὶ Πρόκλου, ἐξ ὧν τὸν πρῶτον, μετὰ τὴν ἐκλογήν, ἐχειροτόνησεν ἡ ἱερὰ Σύνοδος· (πρβλ. Σωκρ. Βιβλ. Ζ'. κεφ. 26 καὶ Νικηφ. Βιβλ. ΙΔ'. κεφ. 30). Ὅμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ζήνωνος (474-491) διὰ θεσπίσματος σωζομένου παρ' Εὐαγρίῳ (Βιβλ. Γ'. κεφ. 12,) ὁρίζεται ἡ ἐκλογὴ νὰ γίνηται ὑπὸ τε τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ· «Ἐκεῖνον Ἐπίσκοπον γίνεσθαι, ὃν ἂν ὁ κληρὸς καὶ τὸ κοινὸν ψηφίζοιεν το.» Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ἀναστασίου τοῦ Α'. (491-518) ἡ ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἐξελέξατο, παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Αὐτοκράτορος τούτου, τὸν Ἰωάννην τὸν Καππάδοκα (Νικηφ. βιβλ. 16 κεφ. 26). Καὶ ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου (527-565), ὁ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς ἐκλέγει Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως τὸν πρεσβύτερον Μηνᾶ, οὗτινος ἡ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονία γίνεται ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, λαβόντος μέρος κατὰ ταύτην καὶ τοῦ Πάπα Ρώμης Ἀγαπητοῦ παρεπιδημοῦντος τότε εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἰδοὺ πῶς ὁ Πάπας Ἀγαπητὸς ἐξαγγέλλει δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Πέτρον, τὴν τε ἐκλογὴν καὶ τὴν χειροτονίαν τοῦ Πατριάρχου Μηνᾶ «Τοῦτο δὲ ὑπὲρ τοῦ διεγείρει τῆς Ὑμετέρας ὁμοψυχότητος τὴν ἀγαλλίασιν σημαίνω, ὅτι Μηνᾶν τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον ἡμῶν, ἄνδρα πολλοῖς ἐπαίνων τρόποις κεκοσμημένον, ἡ μνημονευθεῖσα ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως Ἐπίσκοπον ἐδέξατο· ὧς τινι καὶ παρὰ

τοὺς λοιποὺς, τῶν γαληνοτάτων Βασιλέων ἐπεγέλασεν ἡ ἐπιλογή. Ὅμως τοσαύτη τοῦ κλήρου παντὸς καὶ τοῦ δήμου σύνευσις προσεγένετο, ὥστε παρ' ἐκάστου ἐπιλεγῆναι πιστεύεσθαι.»

Πεπεΐσμεθα, Πανιερώτατε, ὅτι ἀρκετὰ τὰ προεκτεθειμένα, ἵνα ἐπανορθώσητε τὴν ἀδικίαν, ἣν ἐκάματε εἰς τὴν καθόλου Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν· διὸ καὶ μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκ τῆς κατ' Ἀρειανῶν ἀπολογίας τοῦ Μ. Ἀθανασίου ἐξάγεται ἡλίτου φαινότερον, ὅτι καὶ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἀρχιεπισκόπων ἡ ἐκλογή διενηργεῖτο κατὰ κανόνα ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Μεταφέρομεν ἐνταῦθα ἐκ τοῦ 4 κεφαλ. τὸ σχετικὸν μέρος τῆς ἐγκυκλίου τῶν ἐπισκόπων Θηβαΐδος, Λιθύης καὶ Πενταπόλεως, δι' ἧς ἐπιμαρτυρεῖται ἡ νομιμότης τῆς ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ γενομένης ἐκλογῆς τοῦ Μ. Ἀθανασίου, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι καὶ οἱ Ἀρειανοὶ εἶχον καταστήσει αὐτὸ αὐτοῦ τὸν Γρηγόριον.

«Πᾶν τὸ πλῆθος καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὥσπερ ἐκ μιᾶς ψυχῆς καὶ σώματος παρεληλυθότες ἀνεβόων, ἔκραζον, αἰτοῦντες Ἀθανάσιον Ἐπίσκοπον τῇ ἐκκλησίᾳ, μήτε αὐτοὶ τῆς ἐκκλησίας ἀφιστάμενοι, μήτε ἡμᾶς ἐπιτρέπειν ἀφίστασθαι τούτων· καὶ ἡμεῖς μάρτυρες τούτου καὶ ἡ πόλις πᾶσα καὶ ἡ ἐπαρχία.» Ὅτι δὲ ἦν ἔθος νὰ ἐκλέγῃ ὁ κλήρος καὶ ὁ λαὸς τοὺς πατριάρχας Ἀλεξανδρείας τοῦτο συνάγομεν καὶ ἐκ τοῦ ἱεροῦ Ἐπιφανίου (ἐν Αἱρέσει ΙΑ'.) λέγοντος «Ἐθος δ' ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μὴ χρονίζειν μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ Ἐπισκόπου τοὺς καθισταμένους, ἀλλ' ἅμα γίνεσθαι, εἰρήνης ἕνεκα καὶ τοῦ μὴ παρατριβᾶς γίνεσθαι ἐν τοῖς λαοῖς, τῶν μὲν τόνδε θελόντων, τῶν δὲ τόνδε.» Ὡς βλέπει καὶ ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης προπατορικὴ ἡάμαρτία ἐν τῷ Ἀλεξανδρινῷ θρόνῳ τοῦ νὰ ταράσσωνται οἱ ὄχλοι κατὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ ἐπιτρεψάτω μοι Αὕτη ἐνταῦθα νὰ μνημονεύσω τὸ τοῦ Σόλωνος «ἐξ ἀνέμων δὲ θάλασσα ταράσσεται, ἣν δέ τις αὐτὴν μὴ κινῇ, πάντων ἐστὶ δισotάτη.»

Τὸ σταθερὸν ἔθος τῆς παρὰ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐκλογῆς τῶν πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας ἀποδεικνύεται ἐναργῶς καὶ ἐξ ὧν ὁ ἱερὸς Θεοδώρητος λέγει περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πέτρου, τοῦ διαδόχου τοῦ Μ. Ἀθανασίου «Πέτρος ἀνὴρ ἄριστος τὴν προεδρίαν ἐδέξατο, πρώτης μὲν τῆς μακαρίας ἐκείνης ψηφισαμένης αὐτὸν κεφαλῆς, πάντων δὲ συμφήφων γε-

γεννημένων, καὶ τῶν ἱερωμένων καὶ τῶν ἐν τέλει καὶ ἀξιωμασι καὶ ὁ λαὸς δὲ ἅπας ταῖς εὐφημίαις ἐδήλου τὴν ἡδονήν.» Ἐνταῦθα μνημονευτέον καὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προτερίου γενομένου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας μετὰ τὸν αἰρετικὸν Διόσκουρον, ὡς ὁ Λιβεράτος ἐν τῇ ἱστορίᾳ Συνόδων (Β:δλ. Β'. κεφ. 14) ἐκτίθησιν. «Expleto magno et venerabili Chalcedonensi Consilio, Dioscorus exulare praeceptus est. Reversi sunt autem Alexandriam qui cum eo venerant episcopi et clerici qui consederant in Chalcedone et anathematizaverant Eutychen et ejus dogma cum Dioscori damnatione, epistolae Papae Leonis subscribentes, ut eam omnium civium voluntate eligerent ordinandum episcopum. Collecti sunt ergo nobiles civitatis, ut eum qui esset vita et sermone pontificatu dignus eligerent novissime in Proterium universorum sententia declinavit. Ordinatus ergo Proterius, praesentibus supra memoratis episcopis, qui in synodo subscripserant inthronizatur τ. ἔ. Συγκροτηθείσης τῆς μεγάλης καὶ Ἀγίας ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ὁ Διόσκουρος διετάχθη ν' ἀπέλθῃ εἰς ἑξορίαν. Ἐπανῆλθον δὲ εἰς Ἀλεξανδρείαν οἱ ἐπίσκοποι καὶ κληρικοὶ, οἵτινες εἶχον παρακαθίσει ἐν Χαλκηδόνι καὶ ἀναθεματίσει τὸν Εὐτυχῇ καὶ τὸ δόγμα αὐτοῦ μετὰ τῆς καταδίκης τοῦ Διοσκοῦρου, ὑπογράφοντες ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Πάπα Λέοντος ἵνα τὸν διατάχτην (Ἀλεξανδρείαν) προσωρισμένον Ἐπίσκοπον ἐκλέξωσι τῇ θελήσει πάντων τῶν πολιτῶν.» Συνῆλθον λοιπὸν οἱ προύχοντες τῆς πόλεως, ἵνα ἐκλέξωσιν ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν βίον καὶ τὸν λόγον θὰ ᾔτο ἀξίος τῆς ἐπισκοπῆς.... ὕστατα ἡ γνώμη πάντων εἰς τὸν Προτέριον ἀπέκλινεν. Ἐκλεγείς λοιπὸν ὁ Προτέριος ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἄνω μνημονευθέντων Ἐπισκόπων, οἱ ὁποῖοι ἐν τῇ Συνόδῳ εἶχον ὑπογράψει, ἐνθρονίζεται.»

Ἐκ τῶν παρατεθειμένων παραδειγμάτων προκύπτει ἀναμφισβητήτως, ὅτι ὡς ἐν Κωνσταντινουπόλει οὕτω καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τοὺς πρώτους πέντε ἢ ἑξ αἰῶνας ἀπαρεγκλίτως αἱ ἐκλογαὶ ἐγίνοντο ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, αἱ δὲ χειροτονίαι τῶν ἐκλελεγμένων ἀνῆκονεῖς τοῖς ἐπισκόποις καὶ τὰς Συνόδους, εἰς δὲ τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους εἰσάγεται ἡ ἀρχή, ὅπως ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐκλέγωνται πλείονες τοῦ ἐνὸς καὶ ἐξ αὐτῶν ὁ εἷς, καίτοι καὶ κατὰ τὸν ἑννατον αἰῶνα ἔχομεν παραδείγματα, ὅτι σταθερῶς δὲν φυλάττεται ἡ ἀρχὴ αὕτη. Ἴδου πα-

ραδείγματος χάριν τι ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου θεσπίζεται σχε-
τικῶς πρὸς τοὺς χηρεύοντας ἐπισκοπικοὺς θρόνους αὐσάκεις ἂν χρεῖα γέ-
νηται ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι, τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς
πρώτους τῆς πόλεως, ἧς μέλλει ὁ ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθαι,
ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψηφίσματα ποιεῖν κινδύνῳ τῶν ἰδίων ψυχῶν. Εἰ δέ,
ὥς εἰκός, ἐν τισι τόποις μὴ εὔρεθεῖεν τρία πρόσωπα πρὸς τὴν τοιαύτην
ἐπιλογὴν ἐπιτήδεια, ἔξεστι τοῖς τὰ ψηφίσματα ποιουμένοις ἐπὶ δύο ἢ καὶ
ἐπὶ ἐνὶ προσώπῳ ψηφίσματα ποιεῖσθαι πάσας μέντοι τὰς εἰρημένους ἡμῖν
ἔχοντι μαρτυρίας» (Νεαρά ρκγ'. κεφ. α'. ἐν ἔτει 546 ἐκδοθείσῃ). 'Ο-
μοίως καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸ ἔτος 564 ἐκδοθείσῃ Νεαρᾷ ἐν κεφαλ, β'. λέγε-
ται «τοῖς οὖν ὑπὸ τῶν θείων κανόνων ὁρισθεῖσιν ἀκολουθοῦντες, τὸν
παρόντα ποιούμεθα νόμον, δι' οὗ θεσπίζομεν, αὐσάκεις χρεῖα ἐπίσκοπον
χειροτονῆσαι, συνιέναι τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς πρώτους τῆς
πόλεως, ἧς μέλλει ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθαι, καί, προκειμένων τῶν
ἀγίων Εὐαγγελίων, ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψηφίσματα ποιεῖν..... ἵνα ἐκ
τῶν οὕτω τριῶν προσώπων ὁ βελτίων χειροτονηθῇ τῇ ἐπιλογῇ καὶ τῷ
κρίματι τοῦ χειροτονοῦντος». Καὶ ἐνῷ τοιαῦτα ἐθεσπίζοντο ἐπὶ Ἰουστι-
νιανοῦ περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας ἐπισκόπων, χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ
βεβαιώσωμεν ἂν ταῦτα καὶ περὶ ἐκλογῆς πατριαρχῶν ἴσχυον, ὅμως περὶ
τὰς ἀρχὰς καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐκλογαὶ πατρι-
αρχῶν γίνονται ὑπὸ τε τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ κατὰ τὸν ἀρχαῖον κανο-
νικὸν τύπον. Ἴδου τι ἀναφέρει ἡμῖν ἐν τῇ χρονογραφίᾳ αὐτοῦ ὁ Θεοφάνης
(ἐκδ. Βόννης σελ. 589) περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ ἐπὶ
τοῦ Αὐτοκράτ. Ἀρτεμίου (ἔτει 707) «ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ τῶν Θεοσε-
βεστάτων πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ παντὸς τοῦ
εὐαγοῦς κλήρου καὶ τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ τῆς
θεοφυλάκτου ταύτης καὶ Βασιλίδος πόλεως, ἥ θεία χάρις, ἥ πάντοτε τὰ
ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα, μετατίθεται Γερ-
μανόν, τὸν ὁσιώτατον Μητροπολίτην καὶ Πρόεδρον τῆς Κυζίκου Μητρο-
πόλεως, εἰς ἐπίσκοπον ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ Βασιλίδος πόλεως»,
ἐξ οὗ, Πανιερώτατε, προφανῶς προκύπτει, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ χειρο-
τονίας, διότι ὁ συνώνυμός Σας Γερμανὸς ἦν ἤδη κεχειροτονημένος Μη-
τροπολίτης Κυζίκου, ἀλλὰ περὶ Πατριαρχικῆς ἐκλογῆς καὶ ταύτης παρὰ
πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ λαοῦ. Ἐπίσης ὁ αὐ-
τὸς χρονογράφος Θεοφάνης (ἐνθα ἄνωτ. σελ. 747) ὁμιλῶν περὶ τῆς ἐκ-

λογῆς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρου, ἐπὶ Αὐτοκράτορος Νικηφόρου ἐν ἔτει 798 λέγει, «τῇ 12 Ἀπριλίου μηνός, τῇ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα ἐχειροτονήθη Νικηφόρος ὁ ἅγιος Πατριάρχης ἀπὸ ἀσικρῆτις, ψήφῳ παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱερέων πρὸς δὲ καὶ τῶν Βασιλέων» περὶ τῆς ἐκλογῆς ταύτης καὶ οἱ μεταγενέστεροι χρονογράφοι Κεδρηνὸς καὶ Ζωναρᾶς τὰ αὐτὰ ἀναφέρουσιν.

Ὡς βλέπει δὲ καὶ πείθεται ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης, οὔτε ἡ ἀρχαία ἀλλ' οὔτε ἡ μέση ἱστορία καὶ πρᾶξις τῆς ἐκκλησίας δικαιολογοῦσιν, ὅσα ἐξεσφενδόνισεν Αὕτη ἀμελητὶ διὰ τοῦ ὑπομνήματός Της κατὰ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπ' ἐσχάτων γενομένης ἐκλογῆς εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Σωφρονίου. Μόλις ἀπὸ τῆς ἰ. ἐκατονταετηρίδος καὶ ἐντεῦθεν καθιεροῦται νέος τρόπος ἐκλογῶν καὶ οὗτος οὐχὶ σταθερὸς καὶ ἀμετάτρεπτος διότι πολλάκις αἱ ἐπεμβάσεις τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, οἵτινες κατὰ τὸ δοκοῦν ἀνεδίδαζον καὶ κατεδίδαζον Πατριάρχας, ἀνέτρεπον καὶ ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καὶ θεσμούς· ἡ δὲ μορφή καὶ ὁ τύπος, ὃν ὠρισμένως καὶ ἀπαρατρέπτως φέρουσιν αἱ Πατριαρχικαὶ ἐκλογαὶ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων, ἀριθμεῖ ἡλικίαν ὀλίγων μόνον δεκαετηρίδων ἀφ' ὅτου δηλαδὴ συνετάχθησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν οἱ ἐκλογικοὶ αὐτῶν Κανονισμοί. Προκειμένου ὁμως περὶ Πατριαρχικῶν ἐκλογῶν ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Ἀλεξανδρείας, βλέπομεν, ὅτι κανονικὸς ἐκλογικὸς τύπος, διὰ τὴν ἔλλειψιν κεκυρωμένου Κανονισμοῦ, ἔμεινεν ὁ αὐτὸς οἶος καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας ἐκατονταετηρίδας, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀρχαίῳ Πατριαρχικῷ Κώδικι κατεστρωμένων πράξεων.

Ἴδου πῶς κατέστρωται ἐν σελίδι 23 καὶ ἐξῆς τοῦ εἰρημένου Κώδικος τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν Ἱεροθέου τοῦ Β'. γενομένην ἐν ἔτει 1845.

«Ἐγγὺς δὲ τῆς τελευτῆς τοῦ βίου γενόμενος (Ἱερόθεος ὁ Α'.) κατέλιπε τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ διάδοχον ἐπὶ τοῦ θρόνου, μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ, τὸν ἐκ Σίφνου Ἱερόθεον Δεύτερον, ὄντα ἤδη Ἀρχιμανδρίτην καὶ Ἐπίτροπον αὐτοῦ καὶ ὑποτακτικὸν παρ' αὐτῷ χρόνους 25. Ἀλλὰ γενομένου ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει τοῦ Α'. Ἱεροθέου, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐψήφισε παρ' ἐαυτῆς, ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τοῦ ἀπὸ Κυζίκου Κυροῦ Μελετίου τὸν Μητροπολίτην Καστεντηλίου Ἀρτέμιον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας τῷ 1845 Σεπτεμβρίου 27. Ἀλλ' ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ἱερεὺς Κληρὸς καὶ πᾶν τὸ περὶ τὸν Ἀποστολικὸν

τοῦτον θρόνον πλήρωμα τῶν Ὀρθόδοξων δεινὸν τὸ πρᾶγμα θεασάμενοι, ὡς ὄντος ἐτοίμου τοῦ διαδόχου, ἀντέστησαν τῇ πράξει τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, αἰτοῦντες τὴν ἀποκατάστασιν εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας τοῦ κηρυχθέντος διαδόχου τοῦ ἀποδιώσαντος ὡς νομίμου καὶ πολλὰ κοπιάσαντος· πολλῶν δὲ περὶ τούτου διενέξεων γενομένων, ὁ μὲν ἀπὸ Καστεντηλίου ψηφισθεὶς Ἀλεξανδρείας παρητήθη· ὁ δὲ τοῦ ἀποθανόντος Ἀρχιμανδρίτης καὶ διάδοχος, Ἱερόθεος ὁ Β'. κοινῇ ψήφῳ ἀνεγνωρίσθη· ὅθεν καὶ μεταβάντες εἰς Αἴγυπτον κατ' ἀνωτέραν ἐντολὴν ἀπὸ μὲν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας ὁ Σμύρνης Ἀθανάσιος, ἀπὸ δὲ τῆς ἐν Ἀντιοχ. ὁ Βηρυτιοῦ Βενιαμὴν καὶ ἀπὸ τῆς τῶν Ἱεροσολύμων ὁ Σεβαστείας Θαδδαῖος καὶ ἱεουργήσαντες κατὰ τὴν τάξιν ἐν τῷ πανσέπτῳ Ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἐχειροτόνησαν τὸν γνήσιον διάδοχον Ἱερόθεον τὸν Β'. Μητροπολίτην Λιδύης τῷ ἔτει 1847 Ἀπριλίου 20 ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ τῆς Σαμαρείτιδος, γενομένων προηγουμένως τῶν ψήφων κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ναῷ· τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν ἐν ὥρᾳ ἐννάτῃ μετὰ μεσημβρίαν προεδίβασαν αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὸν Πατριαρχικὸν καὶ Ἀποστολικὸν τοῦτον Θρόνον τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας.» Ἐκ τοῦ ἀνωτέρου χρονογραφήματος, Πανιερώτατε, δύο τινὰ συνάγομεν : α'.) ὅτι ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἱερόθεος ἐκλέγεται τῇ κοινῇ ψήφῳ τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ παντὸς τοῦ Ὀρθόδοξου πληρώματος, καὶ β'.) ὅτι ἐν τῇ ἀνεξαρτησίᾳ αὐτοῦ ὁ Ἀλεξανδρινὸς θρόνος δὲν ἀπεδέχθη τὸν ὑπὸ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐκλεγέντα Μητροπολίτην Καστεντηλίου Ἀρτέμιον, μέχρις οὐ ἀνεγνωρίσθη ὡς κανονικῶς ἐκλελεγμένος ὁ ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ὡς Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ψηφισθεὶς Ἱερόθεος· ἵνα δὲ πᾶσα περὶ τῆς κανονικότητος αὐτοῦ προληφθῇ ἀμφισβήτησις ἀπέστειλαν οἱ Πατριαρχικοὶ Θρόνοι Κωνσταντινουπόλεως, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ἀνὰ ἓνα Μητροπολίτην, τοῦτό μιν, πρὸς τὴν χειροτονίαν, τοῦτο δὲ καὶ προεξοφλοῦντες, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Πατριάρχου Ἱεροθέου τοῦ Β'.

Μετὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἕνεκεν τῶν παγχαλέπων περιστάσεων, ἃς διέτρεξεν ὁ Ἀγιώτατος Ἀποστολικὸς καὶ Πατριαρχικὸς θρόνος Ἀλεξανδρείας καὶ διὰ τοὺς εἰσκωμάσαντας ἐν αὐτῷ κομματισμούς, ἐξελέγοντο οἱ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας, ὅτε μὲν, ἐν Αἰγύπτῳ, κοινῇ

ψήφῳ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, ὅτε δὲ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀναφερομένων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Κοινοτήτων πρὸς τὴν Μεγάλῃν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ὡς δείκνυται ἐκ τῆς Πατριαρχείας τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης μετατεθέντος Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Καλλινίκου καὶ τοῦ Ἰακώβου τοῦ Παγκώστα· ἰδοὺ τὸ σχετικὸν χρονογράφημα ἐξηγμένον ἐκ τῆς σελίδος 24 τοῦ Πατριαρχικοῦ Κώδικος Ἀλεξανδρείας :

«Τῇ αἰτήσῃ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Κοινοτήτων, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος ἀνέδειξε Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας τὸν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἑλλασῶνος καταγόμενον καὶ Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης ὄντα, Κύριον Καλλινίκον λίαν πεπαιδευμένον καὶ ἐπ' ἀρετῇ διαπρέποντα, ἀλλὰ μετὰ τρία ἡμισυ ἔτη τῆς ἐπὶ τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον ἀναβάσεώς του, νόσῳ δεινῇ καὶ ἀθεραπεύτῳ ὑποπεσών, παρητήθη τοῦ Θρόνου τούτου κατὰ τὸ ἔτος 1861 Μαΐου 23· κατὰ συνέπειαν ὅθεν αἰτήσῃ ἀμφοτέρων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Κοινοτήτων, ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακεῖμ, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Κύριος Κυρίλλος, μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀνέδειξαν Πατριάρχην τοῦ Ἀποστολικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας Θρόνου τὸν ἐκ τῆς νήσου Πάτμου ὀρμώμενον Ἰάκωβον Παγκώσταν τοῦπικλῆν, κατὰ τὴν 25 Μαΐου τοῦ 1861.»

Ὅτε δέ, μετὰ πενταετῇ Πατριαρχείαν, ἀπεδίωσε καὶ ὁ Πατριάρχης Ἰάκωδος ψήφῳ κοινῇ Κλήρου καὶ Λαοῦ ἀνέρχεται τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας τῇ 14 Ἰανουαρίου 1866 ὁ Πατριάρχης Νικάνωρ, ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου, ἐσημειώθησαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, αἱ λυπηρότεραι καὶ ζοφερότεραι σελίδες, διαμαχομένων, ἐνίων μὲν, ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Εὐγενίου τοῦ Ἐηροποταμηνοῦ, ἐτέρων δέ, ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Νείλου τοῦ Ἐσφιγμένιτου, τοῦ καὶ ψηφισθέντος εἰς Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας ὑπὸ μερίδος τινὸς κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Εἰς κατάπαυσιν τοίνυν τοῦ ἐγερθέντος σάλου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας καὶ πρὸς κατασίγασιν τῶν κομμάτων, τῇ ἐπεμβάσει ἐπὶ τέλους καὶ αὐτῆς τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως, διενηργήθησαν νέαι πάνδημοι ἐκλογαὶ ὑπὸ τε τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ εἰς ἀνάδειξιν Πατριάρχου, μὴ ἀναγνωρισθέντος ὡς τοιούτου τοῦ ἐψηφισμένου καὶ ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας καθηρημένου Ἀρχιμανδρίτου Νείλου. Αἱ νέαι ἐκλογαὶ διενηργήθησαν κατὰ Φεβρουάριον

τοῦ 1870 ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἐφορευτικῶν Ἐπιτροπῶν ἐν τε Καῖρῳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Αἰγύπτου Κοινοτησιν. Εἰς βεβαίωσιν παραθέτομεν ὧδε τὰ σχετικὰ πρακτικά, ὅπως μάθῃ ἢ τε Ὑμετέρα Πανιερότης καὶ ἅπαν τὸ ἐν Αἰγύπτῳ Ὁρθόδοξον πλήρωμα, ὅτι καίτοι τοσοῦτῳ ἀκανονίστως καὶ ἀτάκτως ἐγένοντο αἱ ἐκλογαὶ κατὰ τόπους, ἐν τούτοις ἀνεγνωρίσθησαν αὗται καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὡς κανονικαὶ καὶ καλῶς γενόμεναι.

Πρακτικὸν ἐκλογῆς τῆς ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν Καῖρῳ.

«Συνεπεῖα τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4 Φεβρουαρίου τρέχοντος ἔτους ἐγκυκλίου προκηρύξεως τοῦ ἐνταῦθα Πατριαρχείου τῶν Ὁρθοδόξων, συνήλθον οἱ ὑποφαινόμενοι σήμερον τῇ 5 τοῦ μηνὸς καὶ ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὅπως σκεφθῶσι περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τοῦ μέλλοντος Πατριάρχου. Σκεφθέντες ὅθεν ἀπεφάσισαν παμψηφεὶ νὰ διορίσωσιν ἐφορευτικὴν Ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ μέλη τινὰ ἐκάστου σωματείου τῶν συντεχνιῶν τῆς πόλεως ταύτης, ὅπως παρίσταται διὰ τὸ τακτικὸν καὶ νόμιμον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκλογῆς, ἵνα ἕκαστος ψηφοφόρος θέτῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκλεχθησομένου Πατριάρχου. Ὡς ἐφορευτικὴν λοιπὸν Ἐπιτροπὴν ἐξέλεξαν τοὺς ἀκολουθούσους Κυρίους· ἦτοι Μιχαὴλ Ναγκιάρ, Χαμπίμπ Λουτφάλλα, Δημήτριον Τσαρηνόν, Μιχαὴλ Κούτσην, Στέργιον Καρακώσταν, Ἰωάννην Ἀκάβαλον, Ναοῦμ Ἀβραμούσην, Στέργιον Τσάμον, Καστρὴν Βλαστόν, Γιακούπ Μόργους, Θ. Τσιγαδᾶ, Σωτήριον Μαρκόπουλον, Ἐμμ. Παχουντάκην, Χατζῆ Γεώργιον Παπουτσῆν, Ἰωάννην Σαράτσην, Δημήτριον Ζαχαράτον, Φ. Ἰωαννίδην, Γ. Βαμβακερόν, Γ. Παπαδόπουλον, Γ. Σταυρίδην, Γ. Μαθιοῦ, Νικόλαον Κωμανόν, Σπυρίδωνα Καλύδαν, καὶ Γ. Κρυσταλλίδην.

Διὸ συνετάχθη τὸ παρὸν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Πανιερωτάτων Κυρίων Κυρίων Πηλουσίου Ἀμφιλοχίου καὶ Κυρήνης Σπυρίδωνος καὶ ὑπογράφεται παρ' ὧν.»

(Ἐπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν Μητροπολιτῶν καὶ 54 προκρίτων Καῖρου).

Ἴδου καὶ τὸ πρακτικὸν τῆς ἐν Καῖρῳ ἐκλογῆς

«Εἰς δόξαν τῆς Ἀγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος».

«Ἐν Καῖρῳ σήμερον τῇ 7 Φεβρουαρίου τοῦ 1870 ἔτους, ἡμέραν

Σάββατον καὶ ὥραν 10 π. μ. οἱ ὑποφαινόμενοι μέλη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, διορισθέντες δυνάμει τῆς ἀνωτέρω πράξεως, συνήλθομεν ἐν τῷ Μεγ. Συνοδικῷ τοῦ Πατριαρχείου πρὸς ἐκλογὴν ἀρμοδίου προσώπου, τοῦ μέλλοντος ἀναθεῖναι τὸν γεραρὸν τοῦτον τῆς Ἀλεξανδρείας Πατριαρχικὸν Θρόνον καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Σεβαστῶν Μητροπολιτῶν τοῦ Θρόνου, τοῦ τε Ἀγίου Πηλουσίου κυρίου Ἀμφιλοχίου καὶ Ἀγίου Κυρήνης Κυρίου Σπυρίδωνος καὶ προηγηθείσης θρησκευτικῆς τελετῆς ἐν τῷ θείῳ Ναῷ πρὸς Θεόν, διετάξαμεν τὴν ἐναρξιν τῆς κανονικῆς ψηφοφορίας παρ' ὅλων τῶν ἐνταῦθα κατοικούντων ὀρθοδόξων χριστιανῶν περὶ τοῦ ἐκλεχθήσομένου πατριάρχου, ἥτις καὶ ἤρξατο ὡς ἀκολούθως:»

(Ὑπογρ.) Α. Φωτιάδης διὰ τὸν Δέρκων Νεόφυτον

(ὕπογρ.) Ἰ. Παντελίδης διὰ τὸν ἴδιον

- » Γ. Κ. Σταυρίδης. » » »
- » Κωνσταντ. Μπογιατζόγλους ὁμοίως.
- » Γ. Τσιγαδᾶς »
- » Ε. Εὐστρατιάδης »
- » Γ. Κρυσταλλίδης »
- » Δ. Μαζαράκης »
- » Εὐάγγελος Κ. Ἀχιλλόπουλος »
- » Σ. Κωνσταντινίδης »
- » Δ. Ζαβαράτος »
- » Ν. Σαβδίδης »

(καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ
630 πολιτῶν.)

Καθ' ὅμοιον τρόπον ἐσχηματίσθησαν ἐφοροεπιτροπαὶ ἐν τε Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ταῖς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ κοινότησιν καὶ ἐγένετο οὕτω ἡ ἐκλογὴ τοῦ Μητροπολίτου Δέρκων Νεοφύτου, περὶ ἧς ἐκλογῆς, οὐδεὶς εὐρέθη νὰ γράψῃ, ὅσα ἡ ὑμετέρα πανιερότης ἐν τῷ ὑπομνήματι Αὐτῆς περὶ τῆς ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ τακτικώτερον καὶ κανονικώτερον διενεργηθείσης ἐπ' ἐσχάτων πατριαρχικῆς ἐκλογῆς, ἣν μονοῦ κοσμικὴν καὶ βουλευτικὴν ὀνομάζει, ἐποδυρομένη, ὅτι δῆθεν ἐκορυφώθη οὕτω τὸ κακὸν καὶ τὸ γόητρον τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου κατεκρημνίσθη ἀεναρχομένης οὕτω νέας ἐκκλησιαστικῆς περιόδου διὰ τῆς κατὰ πρωτότυπον ὅλως καὶ νεοφανῆ τρόπον ἀναδείξεως τοῦ Ναζαρέτ Φωτίου εἰς Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας.» Ἄν πρωτότυπον καὶ καινοφανῆ ὀνομάζετε, πανιερώτατε, τὴν ὑπὸ σύμπαντος τοῦ κλήρου

καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Λαοῦ γενομένην ἐκλογὴν τοῦ Ν α ζ α ρ ἐ τ Φ ω τ ί ο υ, πῶς θὰ ὀνομάσητε τὴν ὡς ἄνω ἐξετέθη ἐκλογὴ τοῦ Ν ε ο - φ ύ τ ο υ Δ έ ρ κ ω ν; καὶ ὅμως ταύτην, αὐτὴ ἡ μεγάλην τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν πρὸς ἣν διαμαρτύρεσθε, ὠνόμασε κανονικὴν λέγουσα ἐν τῷ κατὰ μῆνα Μάιον τοῦ 1870 ὑπομνήματι Αὐτῆς τάδε, «τὸ ἐν Αἰγύπτῳ χριστεπώνυμον πλήρωμα..... ἐξελέξατο οἰκεία καὶ ἐλευθέρα ψήφῳ διάδοχον τοῦ θρόνου, τὸν ἐκ τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἱερώτατον Μητροπολίτην Δέρκων.» Ἐὰν ὅμως καταγγέλλεται ἡ ἡμετέρα ἐκλογὴ ὡς ἀντικανονικὴ καὶ ὁ ζ ο υ σ α π ρ ο τ ε σ τ α ν τ ι σ μ ο ὦ, διότι πρὸ ταύτης προηγήθη ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κλήρου μικρὰ προσευχὴ συμπαραισταμένων καὶ τῶν ἐκλογέων, ἀλλὰ, πανιερώτατε, καὶ πρὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Νεοφύτου Δέρκων, ὡς ἐν τῷ σχετικῷ ἀναφέρεται πρακτικῷ «π ρ ο η γ ῆ θ η θ ρ η σ κ ε υ τ ι κ ῇ τ ε λ ε - τ ῇ ἐ ν τ ῷ θ ε ί ῳ Ν α ῶ π ρ ὸς Θεὸν»· ἄλλως τε οἱ χριστιανοί, ὡς ἐντέλλονται οἱ θεῖοι καὶ οἰκουμενικοὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι, πᾶσαν αὐτῶν πρᾶξιν, δέον νὰ κατάρχωνται διὰ προσευχῆς ἐπικαλούμενοι τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν καὶ τὸν θεῖον φωτισμόν. Ἄφες τοίνυν ἡμῖν καὶ τῷ Λαῷ, πανιερώτατε, τὸ ἀμάρτημα τοῦτο τῆς προσευχῆς, ὡς ἀφῆκαν καὶ οἱ προκάτοχοι τῆς ὑμετέρας πανιερότητος τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα τοῖς προσευξαμένοις πρὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Νεοφύτου Δέρκων καὶ φέρε ἴδωμεν τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν ἐκείνην, ὅπως μάθῃ σύμπας ὁ ἐν Αἰγύπτῳ Ὁρθόδοξος λαός· ὅποια τις ἦτο ἡ κοινὴ καὶ ἡ ἐπίσημος γνώμη τῆς οὕτως κατὰ τὸ 1870 γενομένης ἐκλογῆς.

Ἴδου τὰ σχετικὰ ἐπίσημα ἔγγραφα. Α'.) Ἐπιστολαὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου Πηλουσίου καὶ Κυρήνης πρὸς τὴν Μεγ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν.

Τὴν Ὑμετέραν πανσέβαστον καὶ προσκυνητὴν Ἡμῖν Παναγιότητα ταπεινῶς προσκυνοῦντες, πανευλαδῶς κατασπαζόμεθα τὴν παναγίαν Αὐτῆς δεξιάν.

Μετὰ τὰς ἐδαφιαίας ἡμῶν προσκυνήσεις ἐμφανιζόμεθα καὶ αὐθις διὰ τῆς ταπεινῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς ταύτης οἱ ταπεινοὶ Μητροπολίται τοῦ Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ τούτου θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας μεθ' ὅλου σχεδὸν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ πανσεβάστου ἡμῖν Παναγιότητος, ὅπως καθυποβάλλωμεν Αὐτῇ πανευλαδῶς τὰ ἑξῆς : Τοῦ μάκαριωτάτου ἡμῶν Πατριάρχου Νικάνορος ἐκδημή-

σαντος πρὸς Κύριον κατὰ τὴν 25 παρελθόντος Δεκεμβρίου, ἐπόμενον ἦν, ἵνα κανονικῶς καὶ κατὰ τὰ εἰθισμένα εὐθέως γένηται καὶ ἡ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ ἐκλογή, ἀλλ' ἔνεκα σκανδάλων τινων περὶ ὧν ἔλαβε γνῶσιν καὶ ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης ἀνεβλήθη μέχρις ἐσχάτων, ἐπότε ἡ Σεβαστὴ Κυβέρνησις τῆς Α. Ὑψ. τοῦ Χεδίδου τῆς Αἰγύπτου παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα διέταξε τὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν, οὐχὶ, ὡς ἔθος, εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἀλλ' εἰς τὰ κατὰ τὴν πόλιν διοικητήρια, τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἀποστάτου τῆς Ἐκκλησίας καὶ καθηρημένου Νείλου μοναχοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτόν. Ἀλλ' οἱ ὑποφαινόμενοι Ἀρχιερεῖς τοῦ θρόνου διὰ προκηρύξεων ἡμῶν, προσεκαλέσαμεν ἅπαντας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ Χριστιανοὺς, ἵνα κατὰ τὰ εἰθισμένα συνελθόντες ἐλευθέρως εἰς τὰ πατριαρχεῖα καὶ τὰς κατὰ τόπους ἱεράς Ἐκκλησίας, ἐκλέξωσι τὸν μέλλοντα πατριάρχην ἡμῶν, οἵτινες προθύμως ὑπακούσαντες εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας πρόσκλησιν, ἐκτὸς εὐαρίθμων τινων, ἀθρόοι συνέτρεχον εἰς τὰς ἱεράς Ἐκκλησίας, ἵνα ψηφίζωσιν ἀνεμποδίστως, ὅντινα βούλονται καὶ ἐντὸς δύο ἡμερῶν συνήχθησαν ψηφοὶ ἕξ χιλιάδες σχεδὸν ὑπὲρ τῆς Αὐτοῦ Πανιερότητος τοῦ Ἀγίου Δέρκων Κυρίου Νεοφύτου.

Ἀλλ' ἡ Αὐτοῦ Ὑψηλότης ὁ Χεδίδης τῆς Αἰγύπτου βλέπων τὴν διπλὴν ταύτην ψηφοφορίαν, κηδόμενος δὲ τῆς εὐημερίας καὶ ἡσυχίας καὶ ὁμονοίας τῶν Χριστιανῶν διέταξεν, ἵνα παύσωσιν αἱ ἐκλογαὶ καὶ ἀνέθεσε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν, ἐφράσας τὴν ἐπιθυμίαν Αὐτοῦ, ἵνα ἡ ἐκλογή τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν ἀνατεθῇ εἰς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα μετὰ τῶν δύο ἄλλων ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, καθὰ δηλαδὴ ἐγράψαμεν προλαβόντως δι' αὐτὴν καὶ μόνην τὴν φορὰν πρὸς τὴν Α. Ὑψηλότητα ὅτε ἱερὸς Κλῆρος καὶ αἱ ἐντιμοὶ Κοινότητες Καΐρου καὶ Ἀλεξανδρείας πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ταραχῆς καὶ διενέξεως καὶ ἀσυμφωνίας. ἐπειδὴ ὅμως ἡ αἴτησις ἡμῶν ἐκείνη δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὅψει προτιμησάσης τῆς Σεβαστῆς Κυβερνήσεως νὰ συγκαλέσῃ τὸν λαὸν εἰς ψηφοφορίαν, καὶ ἐπειδὴ ἡ γενομένη ὑφ' ἡμῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἐκκλησίαις κατὰ τὰ εἰθισμένα κανονικὴ ψηφοφορία, ἔχει τὴν νομιμότητα καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, οἱ ψηφοφορήσαντες ἤδη χριστιανοὶ καθὼς καὶ ὁ ἱερὸς Κλῆρος ἐπιθυμοῦσι καὶ ἀπαιτοῦσι δικαίως καὶ νομίμως ν' ἀναβῇ τὸν πατριαρχικὸν τοῦτον θρόνον ὁ παμψηφεὶ σχεδὸν ἐκλεχθεὶς, ὡς εἰ-

ρηται, ἅγιος Δέρκων Κύριος Νεόφυτος, ὡς κεκτημένος τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα διὰ τὴν Ὑψηλὴν ταύτην θέσιν. Διὸ παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν ὑμετέραν θειοτάτην Παναγιότητα, ὅπως εὐλογήσασα τὴν τοῦ ἐνταῦθα χριστεπωνύμου πληρώματος ἐκλογὴν ταύτην, ὑποστηρίξῃ αὐτὴν καὶ παραχωρήσῃ τὴν Πατριαρχικὴν Αὐτῆς ἄδειαν τῇ Α. Πανιερότητι τῷ ἐκλεχθέντι Ἀγίῳ Δέρκων Κυρίῳ Νεοφύτῳ, ἵνα ἀναδεχθῇ τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ βαρὺ τοῦτο ἀξίωμα καὶ ἐφοδιάζουσα Αὐτὸν μετὰ τοῦ ἀπαιτούμενου Σουλτανικοῦ Φιρμανίου διευθύνη αὐτὸν ὅσον τάχος εἰς τὸ νέον λογικὸν αὐτοῦ τοῦτο ποίμνιον. Ἐὰν δὲ ἡ Α. Πανιερότης διὰ λόγους τινας δὲν παραδεχθῇ τὴν ἐκλογὴν ταύτην. ὅπερ ἀπευχόμεθα, παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν Ὑμετέραν Θειοτ. Παναγιότητα. ἵνα μετὰ τῶν ρηθέντων ἁγιωτάτων πατριαρχῶν, εἴτε ὅπως ἐγκρίνη, ἐκλέξῃ, ὅντινα παρὰ Θεοῦ φωτισθῇ, ἄνδρα κεκτημένον τ' ἀπαιτούμενα κατ' ἄμφω προσόντα, διὰ ν' ἀναλάβῃ τὴν κατὰ Θεὸν προστασίαν καὶ ποιμεναρχίαν τοῦ ἀναξιοπαθοῦντος τούτου γεραροῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅσοντάχος, ἐξαιροῦμεν δὲ τῆς ὑποψηφιότητος ταύτης τὸν μοναχὸν Νεῖλον διότι εἶναι καθηρημένος καὶ ἀποστάτης καὶ δι' ἄλλους λόγους, τὸν πρῶτον Τοποτηρητὴν Ἀρχιμανδρίτην κυρ Εὐγένιον, τὸν πρῶτον Σιναίου Κύριον Κύριλλον καὶ ἅπαντα τὸν ἱερὸν Κλῆρον τοῦ θρόνου τούτου, τὸν τε ἐνδημοῦντα καὶ τὸν ἀποδημοῦντα ἐντεῦθεν διὰ τὰς ἐνυπαρχούσας ἐνταῦθα συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας τοῦ Λαοῦ.

Ταῦτα ἐν τοσούτῳ ἱκετικῶς, κατασπαζόμενοι δὲ καὶ αὖθις τὴν παναγίαν Αὐτῆς δεξιὰν διατελοῦμεν βαθυσεδάστως.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 15 Φεβρουαρίου 1870.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ πανσεδάστου ἡμῖν Παναγιότητος τέκνα ἐν Κυρίῳ πνευματικὰ καὶ ὅλως πειθήνια.

(ὑπογρ.) ὁ Πηλουσίῳ Ἀμφιλόχιος

(ὑπογρ.) ὁ Κυρήνης Σπυρίδων

Τὰ αὐτὰ ἔγραφον οἱ σεβασμιώτατοι Μητροπολίται πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τῶν ἀπὸ 6 καὶ 23 Μαρτίου καὶ 18 Ἀπριλίου 1870 ἐπιστολῶν αὐτῶν ὡς ἐν σελίδι 343—347 τοῦ Πατριαρχικοῦ Κώδικος.

β'.) Ἐπιστολὴ τῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν.

Ἀριθμ. Πρωτοκολ.

18.

Πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κύριον Κύριον Γρηγόριον καὶ τὴν περὶ Αὐτὸν Ἱερὰν Σύνοδον.

Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Γνωστὰ εἰσὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι τὰ ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἀποδημίας τοῦ μακαριωτάτου Πατριάρχου ἡμῶν Κυρίου Νικάνορος λαβόντα χώραν σκάνδαλα καὶ αἱ πρὸς ἐκπόρθησιν τοῦ θρόνου τούτου ἐπιδρομαὶ καὶ ἐπιβουλαὶ τοῦ ἀποστάτου Νείλου καὶ τῶν περὶ αὐτόν. Παρατρέχοντες ὅθεν τὴν ἀφήγησιν ἐκείνων σπεύδομεν, ἵνα μετὰ τοῦ ἀνήκοντος σεβασμοῦ ὑποβάλλωμεν τῇ Ὑμ. θειοτάτῃ Παναγιότητι τὰ ἐπ' ἐσχάτων συμβάντα. Ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Ὑψηλ. τοῦ Κεδίδῃ κατιδοῦσα τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ παύσῃ ἡ ἔνεκα τοῦ ἐν λόγῳ ἀποστάτου ἀνώματος καὶ ἐκνομοςκατάστασις τῶν τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας καὶ θεωροῦσα τὴν ὁσημέρᾳ αὖξουσιν καὶ ζωηρῶς ἐκδηλουμένην ἀγανάκτησιν τοῦ λαοῦ, διέταξεν, ἵνα ἐνεργηθῶσιν ἐκλογαὶ τοῦ μέλλοντος διαδόχου τοῦ θρόνου τούτου, ὀρίσασα ὡς τόπον ἐκλογῆς τὰ κατὰ τόπους διοικητήρια, συγχρόνωςδμως καὶ οἱ σεβαστοὶ Ἀρχιερεῖς τοῦ θρόνου προσκαλέσαντες διὰ τοῦ ἐγκλεισμένου ὧδε ἐν πρωτοτύπῳ ἐγγράφῳ αὐτῶν τοὺς ὀρθοδόξους πρὸς ψηφοφορίαν, ὥρισαν τὰς κατὰ τόπους ἐκκλησίας ὡς τόπον ἐκλογῆς· καὶ δὴ τὸ πλῆθος τῶν χριστιανῶν ἀποτροπιαζόμενον τὸ πρῶτον μέτρον, ἀθρόον συνέρρεεν εἰς τοὺς ναοὺς, καὶ αἱ ἐκλογαὶ διεξήχθησαν ἐν παραδειγματικῇ εὐταξίᾳ καὶ πανηγυρικότητι, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ὑποβάλλεται τῇ Ὑμ. Παναγιότητι διὰ τῆς ἐγκλείστου πρὸς Αὐτὴν ἀναφορᾶς τῶν ἐν Καίρῳ καὶ ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλεχθεισῶν ἐφορευτικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἐκ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ἡ Ὑμ. Παναγιότης παρατηρεῖ, ὅτι οἱ ψηφοφορήσαντες χριστιανοὶ ἀριθμοῦνται (τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πόρτ-Σαῖτ μὴ ληφθέντος εἰσέτι) εἰς 5,449 ἐξ ὧν 5,445 ἐψηφοφόρησαν ὑπὲρ τοῦ σεβαστοῦ Ἀγίου Δέρκων Κυρίου Νεοφύτου, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ὁ Κληρὸς ὁμοφωνῶν ἀνηνέχθη τῇ Ὑμ. Παναγιότητι ἐξαιτούμενος τὴν ὅσον τάχος ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Λαοῦ καὶ Κλήρου ψηφισθέντος καὶ τὴν ταχεῖαν ἐνταῦθα μετάδασίν του. Αὐτὸ τοῦτο καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς ἐνταῦθα Κοινότητος τῶν Ὀρθοδόξων ἐφιεμένη, ἐ-

θεώρησεν ἀναγκαῖον ν' ἀποτείνῃ τῇ Ὑμετ. Παναγιότητι τὴν παροῦσαν ἱκετήριον, παρακαλοῦσα θερμῶς τὴν Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ὅπως εὐδοκοῦσα δώσῃ χεῖρα ἄρωγόν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἀποστάτου λυμαινομένην Ἐκκλησίαν ἡμῶν, ἐνεργοῦσα τὴν ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἀναγνώρισιν τοῦ ψηφισθέντος Ἀγίου Δέρκων ὡς Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, πεποίθαμεν, ὅτι ἡ Α. Σεβασμιότης, ὁ Ἅγιος Δέρκων, καθορῶσα τὴν ὁμόφωνον τῶν Ἀλεξανδρέων ὑπὲρ τῆς Σεβασμιότητός Της ἐκλογὴν, θέλει δεχθῇ τὸ ἀνατεθὲν Αὐτῇ μέγα καὶ βαρὺ ἅμα ἄξιωμα. Ἐὰν ὅμως παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἡ Α. Σεβασμιότης ἀποποιηθῇ (ὅπερ ἀπευχόμεθα), ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ κλήρου, τῆς ἐν Καίρῳ Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινότητος (προσυπογεγραμμένης ἐν τῇ ἐγκλείστῳ) καὶ τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ οἱ εὐσεβάστως ὑποφκινόμενιο ἀφιέμεθα εἰς τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ὑπὲρ πάντων τῶν ὀρθοδόξων μέριμναν, τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας παρακαλοῦντες θερμῶς, ἵνα Αὐτὴ ἐκλέγουσα, ὅντινα τῶν κεκτημένων τὰ προσόντα καὶ τὰς ἀπαιτούμενας χριστιανικὰς ἀρετὰς Ἱεραρχῶν ἐν τῇ συνέσει Αὐτῆς ἤθελε κρίνει κατάλληλον διὰ τὴν ὑψηλοτάτην ταύτην θέσιν, ἐξαιρουμένων πάντοτε τοῦ τε πανοσιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κυρίου Εὐγενίου, τοῦ πρώην Σιναίου Κυρίου Κυρίλλου καὶ τῶν εἴτε ἐνδημούντων εἴτε ἀποδημούντων Ἀρχιερέων τοῦ θρόνου τούτου (περὶ τοῦ καθηρημένου καὶ ἀποστάτου Νείλου οὐδὲ λόγον ποιοῦμεν), ἐνεργοῦσα συνάμα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἀναγνώρισιν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης καὶ ἐκδοσιν τοῦ ἀπαιτούμενου Σουλτανικοῦ Φερμανίου. Πεποίθαμεν, ὅτι ἡ Ὑμ. Παναγιότης ἐν γνώσει τῶν τεκταινομένων κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης θέλει ἐνεργήσῃ τὰ κατ' αὐτήν, ἵνα μὴ μένῃ ὁ θρόνος οὗτος ἐπὶ τοσοῦτον ἐκτεθειμένος εἰς τὰς προσβολὰς ἀνιέρων καὶ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα ἄνευ ποιμένος, διατελοῦμεν μετὰ σεβασμοῦ τῇς Ὑμετ. Παναγιότητος εὐπειθέστατα ἐν Χριστῷ τέκνα.

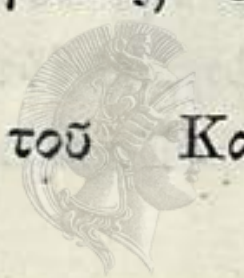
Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 16 Φεβρ. 1870

(ὑπογρ.) ὁ πρόεδρος

Σ. Κωνσταντινίδης

(ὑπογρ.) τὰ Μέλη. Θ. Μ. Ράλλης, Α. Κανέλλης, Ἰωάννης Λύδδης, Σ. Κοκκιλάνης, Π. Ροδοκανάκης, Ν. Θεοδώρου, Κ. Τσιγαδάς, Θ. Ν. Γρυμάλδης.

Ἀπαραλλάκτως σχεδὸν ἐπέστειλε καὶ ἡ Κοινότης τοῦ Καίρου

πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, ἣτις λαβοῦσα ὑπ' ὄψει ἀφ' ἐνὸς τὰς ἐπιστολὰς τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ ἀφ' ἐτέρου, τὴν ἐπίμονον ἀρνησιν τοῦ Μητροπολίτου Δέρκων Νεοφύτου προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀποστολὴν τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου, ὡς ἐν τῷ κατωτέρῳ ὑπομνήματι δεικνυται [σελὶς Κωδ, 350—351].

γ'.) Ἐπομνημα τῆς Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας

Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν καὶ καταρτισμὸν ὀφείλει γίνεσθαι, ὁ Ἀποστολικὸς ἀποφαινόμενος λόγος, αὐτὸ τοῦτο ἀραρότως συνίστησι καὶ περὶ τοῦτου ἐσαεὶ μεριμνᾶν κελεύει καὶ ὑποτίθεται τοὺς τὴν προστασίαν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ἐμπεπιστευμένους· μάλιστα δὲ τοὺς τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν προεστᾶναι λαχόντας, οἱ δὴ καὶ ὀφείλουσι τῆς εὐσταθείας τῶν ἀπανταχοῦ Ἐκκλησιῶν κηδόμενοι καὶ προνοοῦντες, μὴ διαλείπειν, φιλαδέλφῳ τῇ προθυμίᾳ συντρέχειν ταῖς παντοίαις αὐτῶν ἡθικαῖς τε καὶ πνευματικαῖς ἀνάγκαις καὶ περιστάσεσιν. Ἐνθεν τοι τοῦ ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ καὶ Ἀποστολικοῦ τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας Θρόνου καὶ πρότερον καὶ μετὰ τὴν χηρείαν αὐτοῦ τὴν πρὸς Κύριον, φαμέν, ἐκδημίαν τοῦ ἀοιδίου Πατριάρχου Κυροῦ Νικάνορος, δεινοῖς πειρασμοῖς καὶ παθήμασι περιπεσόντος, κρίμασι Θεοῦ, καὶ ἐφ' ἱκανὸν ἤδη χρόνον ἐν ἀνωμαλίᾳ πολλῇ καὶ κακώσει τῶν Ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ πραγμάτων διακειμένου καὶ δίκην νηὸς ἐν χειμῶνι καὶ σάλῳ κυμαινομένου, ἐπειδὴ τὸ ἐν αὐτῷ χριστεπώνυμον πλήρωμα τέως ὑπὸ σκανδάλων καὶ ταραχῶν καὶ ἄλλων ψυχολέθρων ἐπηρειῶν κατατρυχόμενον καὶ ὡς εἰπεῖν, συγκυκώμενον χρήζει ποιμαντορικῆς προστασίας καὶ πνευματικῆς περιθάλψεως, ἐξελέξατο μὲν οἰκεία καὶ ἐλευθέρα ψήφῳ διὰδοχον τοῦ θρόνου τὸν ἐκ τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου Ἱερώτατον Μητροπολίτην Δέρκων ἀγαπητὸν ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν κυρ Νεόφυτον καὶ διὰ κοινῶν καὶ ἄλλεπαλλήλων ἱκετηρίων ἀναφορῶν ἐξητήσατο παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τὴν κανονικὴν ἀπόλυσιν καὶ τὴν νενομισμένην ἐγκατάστασιν τῆς Α. Ἱερότητος, ἅμα δὲ ὡς ἄκρως φιλοστόργῳ καὶ δικαιοτάτῃ μητρὶ ἀνετίθετο καὶ ὀλοφύχως ἀφωσιούτο ἅπασαν τὴν φροντίδα, ἐκλιπαροῦν, ἵνα ἐν περιπτώσει ἀποποιήσεως τῆς Α. Ἱερότητος, ἐκλέξηται καὶ συστήσῃ ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία,

ὃν ἂν ἕτερον ἐγκρίνοι ἐν φόβῳ Θεοῦ ἀληθῶς κεκτημένον τὰ τῷ Πατριαρχικῷ ἀξιώματι ἀναγκαῖα προσόντα. Διὰ ταῦτα ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς ἱερᾶς ἀδελφότητος καὶ ἀγίας Συνόδου ὑπ' ὄψιν θέμενοι τὴν οἰκτρὰν καὶ ἐπώδυνον κατάστασιν τὴν διὰ μακροῦ ἤδη ὑφισταμένην καὶ δυσκλεῖζουσαν τὸν Πατριαρχικὸν ἐκεῖνον Θρόνον ἐπὶ σκανδάλῳ καὶ ψυχικῇ βλάβῃ τῶν ὑπ' αὐτὸν διατελούντων εὐσεβῶν χριστιανῶν καὶ τὴν δυνατὴν συνδρομὴν ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ δεινοῦ ὄφλημα ἱερὸν καὶ ἀπαραίτητον λογισάμενοι, τάς τε θερμὰς παρακλήσεις τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Κλήρου καὶ λαοῦ παριδεῖν οὐκ ἔχοντες, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ μετὰ τὴν παντελῆ ἀποποίησησιν τοῦ εἰρημένου ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Δέρκων σκεψάμενοι περὶ προσώπου καταλλήλου, ἀξίου τε καὶ ἱκανοῦ τά τε ἐμφωλεύσαντα σκάνδαλα ἐκποδῶν ποιῆσαι καὶ τὴν χριστιανικὴν εἰρήνην καὶ σύμπνοιαν τέλεον ἀποκαταστήσαι ἐν ἀγίῳ πνεύματι, τοιοῦτον ἐξελεξάμεθα καὶ ἐνεκρίναμεν κοινῇ καὶ ὁμοψήφῳ Συνοδικῇ γνώμῃ τὸν Παναγιώτατον καὶ Σεβασμιώτατον Πατριάρχην πρῶην Κωνσταντινουπόλεως περιπόθητον ἡμῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν Κύριον Σωφρόνιον, ἄνδρα γεραρὸν καὶ σεβάσμιον καὶ πολλῶν ὡς ἀληθῶς πατριαρχικῶν ἀρετῶν πεπληρωμένον, ἡλικίας τε καὶ ἡθους βρίθει καὶ πείρας μακρᾶς δοκιμότητι καὶ τρόπων χριστότητι καὶ ἀγαθότητι, δυνατὸν δοκοῦντα συνάψαι τὰ διεστῶτα καὶ τὴν ἀρχαίαν εὐκλειαν καὶ λαμπρότητα τοῦ ἀγιωτάτου ἐκείνου Θρόνου ἐπαναγεῖν ἐφ' ᾧ μετὰ τῆς προσηκούσης ἀδελφικῆς εὐλαβείας καὶ τιμῆς καὶ μετὰ τὰς ἡμετέρας ἐμμόνους συστάσεις καὶ ἀξιώσεις προσκληθέντα καὶ ἀποδεξάμενον τὴν Συνοδικὴν ἐκλογὴν τὴν Αὐτοῦ Σεβασμίαν Παναγιότητα ἀνεδείξαμεν καὶ ἀνεκηρύξαμεν γνήσιον καὶ κανονικὸν Πατριάρχην τοῦ χηρεύοντος Πατριαρχικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας Θρόνου, φυλαττομένου μόνῳ τῷ προσώπῳ Αὐτοῦ τὸ λέγεσθαι καὶ φημίζεσθαι καὶ «Παναγιώτατος» ὡς τὸν Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον προδιϋθύνας, ἐξαιτούμενοι ἐγκαρδίως τῇ Αὐτοῦ σεβασμίᾳ Παναγιότητι καὶ Μακαριότητι τὴν παρὰ τοῦ ποιμενάρχου Κυρίου ἡμῶν θείαν ἐνίσχυσιν ὑπὲρ τῆς θεοφιλοῦς διεξαγωγῆς τῶν τοῦ ἀνατεθέντος Αὐτῇ Πατριαρχικοῦ τούτου θρόνου πραγμάτων καὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας τοῦ ἐν αὐτῷ διατελούντος Ὁρθοδόξου λαοῦ. Ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ διηνεκῇ καὶ μόνιμον παράστασιν, κατέστρωται ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ ὑπομνηματιστικὸν Γράμμα

(1870 κατὰ μῆνα Μάϊον, ἐπινεμήσεως ιγ'.)

(ὑπογρ.) Γρηγόριος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

(ὑπογρ.) Ὁ Κυζίκου Νικόδημος
 » Ὁ Νικομηδείας Διονύσιος
 » Ὁ Νικαίας Ἰωαννίκιος
 » Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος
 » Ὁ Δέρκων Νεόφυτος
 » Ὁ Τυρνόβου Γρηγόριος
 » Ὁ Προύσης Νικόδημος
 » Ὁ Λαρίσσης Δωρόθεος
 » Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος
 » Ὁ Σωζουαγαθουπόλεως Προκόπιος
 » Ὁ Νύσσης Καλλίνικος
 » Ὁ Γρεβενῶν Γεννάδιος.

Ἐρωτῶμεν ἤδη καὶ ἡμεῖς «οἱ ἄκρω ἔστω δακτύλῳ ἀψάμενοι τῆς μελέτης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς πράξεως ἀρχαίας, μέσης καὶ νεωτέρας» τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα, «τίς φιλότιμος καὶ εὐσυνείδητος κληρικὸς» καὶ τίς φιλόνομος καὶ δίκαιος καὶ εὐσεδῆς χριστιανός, ἀναγινώσκων, ὅσα προεξετέθησαν καὶ παραβάλλων τὰ ἐν ἡμῖν γενόμενα πρὸς τὰ ἐν τῷ παρελθόντι, δὲν θὰ ἀνακηρύξῃ ταῦτα νόμιμα καὶ δίκαια καὶ κανονικὰ καὶ θεοφιλῆ; Τίς δ' ἀφ' ἐτέρου ἀναγινώσκων τὸ ὑπόμνημα τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος δὲν θὰ ἀνκαλύψῃ ἐν ταῖς γραμμαῖς αὐτοῦ τάσιν καὶ διάθεσιν πρὸς ἐπισκί-
 ασιν καὶ διαστρέβλωσιν τῆς ἀληθείας; ἀδιάφορον ἂν ἐπλανήθῃ ἡ Πανιερότης τῆς ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς πράξεως τῆς ἐκκλησίας. Τῇ ἀληθείᾳ ἀπη-
 τεῖτο ἀρκετὸν θάρρος, ἵνα ἐρωτήσῃ ἡ Ὑμ. Πανιερότης τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν ἂν «θὰ ἐπιδοκιμάσῃ Αὕτη τὸν πρωτότυπον καὶ καινὸν αὐτὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς καὶ θ' ἀναγνωρίσῃ τὸν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀναδειχθέντα Πάπαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας», ἐπάγου-
 σα καὶ τὰ ἀμίμητα ταῦτα: «ἐὰν ὁ ἅγιος Τοποτηρητῆς καὶ οἱ αὐτῷ ὁμόφρονες ἤθελον ὁ Πατριάρχης αὐτῶν νὰ λέγηται κατ' ἐξαίρεσιν λαοπρόβλητος, τότε ἦτο περιττὸν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν ὁ ἱερὸς κληρὸς. Ἄς ἐγίνετο μᾶλλον ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου κα-
 θαρῶς κοσμικῇ, λαϊκῇ, βουλευτικῇ, κορυφουμένου οὕτω τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ γοήτρου τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου ὁλοσχερῶς κατακρημνιζομένου», καὶ ταῦτα χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ Πανιερότης Τῆς, ὅτι τὸν ὑπὸ μόνων λαϊκῶν καὶ οὕτω ἐκλεγέντα, ὡς ἐξελέγη, Νεόφυτον

Δέρκων, ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ καλεῖ διὰ δ ο χ ο ν τ ο ὦ θ ρ ό ν ο υ καὶ μόνον μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ ὁποίου προβαίνει εἰς τὴν ἐκλογὴν ἑτέρου. Ἀλλά, Πανιερώτατε, τὸ μέγα Κριτήριο ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐπεκαλέσθημεν ἦτοι ἡ καθόλου τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία καὶ ἰδίᾳ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ χριστεπώνυμον πλήρωμα, κρινάτω τὰ μεταξὺ Ὑμῶν καὶ ἡμῶν ἐπαφίνοντες τὴν ἀμοιβὴν ἢ τιμωρίαν τῷ τῶν ὅλων Θεῷ λέγοντες τὸ τοῦ Ἀρχιλόχου :

« Ἄναξ Ἀπολλων, καὶ σὺ τοὺς μὲν αἰτίους
σήμεναι καὶ σφέας ὅλλυ' ὥσπερ ὀλλύεις ».

Προκειμένου ἤδη περὶ ὧν ἐν τῷ ὑπο μνήματι ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης ἀναφέρει ἀτοπημάτων, γενομένων δῆθεν κατὰ τὴν ἐκλογὴν, καίτοι ταῦτα ἀνάξια κρίνονται συζητήσεως, ἀλλ' ἵνα μὴ νομισθῇ, ὅτι παρατρέχομεν οὐσιῶδές τι, δυνάμενον νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς κανονικότητος ἢ μή, τῆς ἐκλογῆς, φέρομεν διὰ βραχέων καὶ ἐπ' αὐτῶν τὸν λόγον. Ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης λέγει, ὅτι παρεδιάσθη ἡ μυστικότης τῆς ψηφοφορίας, διότι πρὸ τῆς ἐκλογῆς διενέμοντο ὑπὸ τινων, τοῖς τε κληρικοῖς καὶ λαϊκοῖς ἐκλογεῦσιν, χρυσοῖς καὶ κυανοῖς γράμμασιν ἐντυπα ψηφοδέλτια. Ἀλλά Πανιερώτατε, δὲν λαμβάνετε ὑπ' ὄψει, ὅτι διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας δὲν ἐπιβάλλεται τοῖς πᾶσιν ἡ ἄκρα μυστικοτης, ἀλλ' ἐξασφαλίζεται τὸ ἀπαραδίαστον τῆς συνειδήσεως ἐκείνου, ὅστις θέλει ν' ἀποκρύψῃ τὸ διανόημα αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἄλλων καὶ νὰ ψηφίσῃ ἐν μυστικότητι· οὕτω χάριν παραδείγματος, ὅταν τις ἐπὶ λευκοῦ χάρτου ἰδιοχείρως γράψῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκλεξιμοῦ καὶ κρατεῖ τοῦτον ἀνοικτὸν καὶ περίοπτον, οἱ λοιποὶ εἰσὶν ὑποχρεωμένοι νὰ κλείωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἵνα μὴ ἀναγινώσκωσι; καὶ κατὰ τι διαφέρει ἡ περίπτωσις αὕτη ἐκείνης καθ' ἣν ὁ ἐκλογεὺς κρατεῖ ἐντυπον ψηφοδέλτιον; ἢ ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι ἦτο ἐπιβεβλημένον τὸ ἐντυπον ψηφοδέλτιον, ὡς λέγετε, μήπως ὁ ἐκλογεὺς δὲν ἠδύνατο, ὅταν εἰσῆλθῃ εἰς τὸν Ναὸν πρὸς ψηφοφορίαν, νὰ προσέλθῃ εἰς μίαν τῶν πολλῶν τραπεζῶν ἐφ' ὧν ὑπῆρχον τὰ πρὸς γραφὴν χρειώδη καὶ διαγράψῃ τὸ τετυπωμένον ὄνομα προσθέτων τὸ τῆς ὑπαγορεύσεως τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ἢ γράφων ἕτερον ἐπὶ λευκοῦ χάρτου; τίς ἠδύνατο νὰ περιορίσῃ τὴν ἐλευθερίαν ταύτην ἐν τῷ Ναῷ, ἀφοῦ ἐν αὐτῷ εἰσῆλθον μόνον οἱ πρὸς ψηφοφορίαν δικαιούμενοι καὶ οὐδεὶς οὐδενὸς ἰδιαίτερος γραμματεὺς ὡς λέγετε; μὴ λησμονεῖ δὲ ἡ Πανιερότης Της, ὅτι πάντες οἱ ἐκλογεῖς, ἦσαν ἄνωγέρῳ ἀπειλῶν καὶ ἀναγκῶν, ἀφοῦ δὴ ἦσαν βαθμοῦχοι καὶ ἐπιστήμο-

νες καὶ τραπεζῖται καὶ ἔμποροι καὶ εἴ τι ἐκλεκτὸν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Αἴγυπτος καὶ οὐχὶ ὑπηρέται οἱ κιῶν.

Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν εἶνε τόδε, τὸ ὅποιον γράφει ἡ πανιερότης της: Ἐξ μόνον κληρικοὶ καὶ τέσσαρες λαϊκοὶ ἔσχον τὸ θάρρος καὶ τὴν γενναιότητα ν' ἀπορρίψωσι τὰ προσφερόμενα ἔντυπα ψηφοδέλτια καὶ μὲ τὴν θυσίαν αὐτῶν τῶν θέσεών των (κατάγε τὰς ἀπειλὰς τῶν ἀρμοδίων) νὰ ρίψωσιν εἰς τὴν κληρωτίδα ἴδια ψηφοδέλτια ἐφ' ὧν εἶχον ἐπιγράψει τὰ ὀνόματα ἐκείνων, οὓς αὐτοὶ ἔκρινον ἀξίους διὰ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον». Λαμβανομένου ὑπ' ὄψει, Πανιερώτατε, ὅτι ἐκ τῶν 169 ψηφοδελτίων τὰ 159 ἔφερον τὸ ὄνομα «Ναζαρέτ Φώτιος» ὑπολείπονται ἀκριβῶς τὰ δέκα ὑπονοούμενα ψηφοδέλτια, ἐν τῶν ὁποίων πάντως θὰ ἦτο καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας πανιερότητος, ἥτις βεβαίως δὲν θὰ ἐψήφισε τὸν Ναζαρέτ Φώτιον. Ἀλλὰ δὲν λέγει ὑμῖν, ἡ ὑμέτερα πανιερότης, τίς προσέφερεν αὐτῇ ἔντυπον ψηφοδέλτιον, ὥστε καὶ Αὕτη μετὰ τῆς διακρινοῦσης Αὐτὴν γενναίότητος καὶ τοῦ θάρρους ν' ἀπορρίψῃ τὸ προσφερόμενον; Ἐκτὸς τούτου, πῶς κατώρθωσεν ἡ ὑμέτερα πανιερότης ν' ἀνακαλύψῃ, ὅτι ἐκ τῶν δέκα τούτων ἀνεξαρτήτων ἐκλογέων, οἱ μὲν 6 ἦσαν Κληρικοί, οἱ δὲ 4 λαϊκοί, ἐνῶ ἐνδεχόμενον νὰ ἦσαν 5 καὶ 5 ἢ 7 καὶ 3 ἢ 8 καὶ 2; μήπως προεγνώριζεν αὐτοὺς, διότι ἠύρίσκετο εἰς συνεννόησιν μετ' αὐτῶν; λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψει καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν ἐκλογέων εἶχον καὶ δι' ἀντιπροσωπείας ψήφους, δὲν εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ ἔρριψαν εἰς τὴν κληρωτίδα τὰ 10 ψηφοδέλτια ὀλιγώτεροι τῶν δέκα ψηφοφόρων; ἰδοὺ πανιερώτατε, μυστικὰ ἅτινα μόνον ἡ Πανιερότης της γνωρίζει μῶλον τὸν σεβασμόν, ὃν δεικνύει πρὸς τὴν μυστικότητα τῆς ψηφοφορίας.

Ἐπίσης ἀναφέρει, ἡ πανιερότης της ἐν τῷ ὑπομνήματι, ὅτι «ὅλως περιττή, ἄσκοπος καὶ ματαία ἐπανάληψις τῆς πρώτης ἢ δευτέρα ψηφοφορία, ἀφοῦ ἐνταύτῃ οὔτε εὐρύνεται οὔτε περιορίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλογέων τῆς πρώτης» ἀλλὰ φαίνεται λησμονοῦσα ἡ πανιερότης της, ὅτι κατὰ μὲν τὴν πρώτην γενικὴν Συνέλευσιν, τὴν πρὸς καταρτισμὸν τοῦ καταλόγου τῶν ὑποψηφίων ἦσαν 151 ψηφοφόροι, κατὰ δὲ τὴν πρὸς ἐκλογὴν Πατριάρχου 169, προσελθόντων ἐτέρων 18 ἐκλογέων ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων Σύρων, καὶ ὅτι κατὰ μὲν τὴν πρώτην ψηφοφορίαν ὁ Ναζαρέτ Φώτιος ἔλαβε 124 ψήφους, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν 159. ὥστε καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀστοχεῖ ἡ ὑμέτερα πανιερότης, διότι καὶ ὁ κύκλος τῶν ἐκλογέων αὐξομειοῦται καὶ τὸ ἐκ τῆς αὐξομειώσεως ἀποτέλεσμα εἶνε προφανές. Ταῦτα ἄλλις, πανιερώτατε, μὴ ὑπαρχούσης ἐτέρας ἐνστάσεως ἀξίας καὶ μνείας ἔτι. Διὰ δὲ τὴν δοθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν ὑπόσχεσιν, ὅτι παρεμπιπτόντως ἐπρόκειτο νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὰ περὶ τῆς χειροτονίας τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Τριπόλεως κ. Θεοφάνους, μεταβαίνομεν εἰς τὰ κατ' αὐτήν.

Δ'.

Τὰ κατὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Τριπόλεως Θεοφάνους

Γράφουσα ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης ἐν τῷ ὑπομνήματι τῆς τὴν φράσιν «βία καὶ ἐκ συναρπαγῆς, οὕτως εἰπεῖν, χηροτονηθεὶς Μητροπολίτης Τριπόλεως Θεοφάνης» εἶχε βεβαίως ὑπ' ὄψιν Αὕτη, ὅτι τὴν μομφὴν ταύτην καὶ κατηγορίαν θὰ ἀνεγίνωσκειν αὐτὴ αὕτη ἡ Ἀγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἡ ψήφῳ Αὐτῆς ἐκλεξαμένη καὶ προχειρίσασα εἰς Μητροπολίτην Τριπόλεως τὸν ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸν ἀδελφὸν τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος Κύριον Θεοφάνην. Ἀλλὰ δὲν φρονεῖ καὶ ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης, ὅτι ἀπητεῖτο εἰς ἀπίστευτον βαθμὸν τόλμη, ὅπως ἐπιρρίψῃ Αὕτη κατηγορίαν κατὰ τοῦ Δικαστηρίου ἐκείνου, οὕτινος τὰ μέλη, ὁμολογεῖτε, ὅτι κέκτηνται βαθεῖαν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου γνῶσιν» καὶ εἰς τὴν «βαθύνουν κρίσιν καὶ περίνοιαν» τοῦ ὁποίου ὑποβάλλετε πολλῶν σοβαρώτερον ζήτημα, τὸ τῆς κανονικότητος ἢ μὴ, τῆς ἐκλογῆς Πατριάρχου; Λοιπὸν καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καταπατεῖ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ οἱ ἐκπροσωποῦντες Αὐτὴν ἀγνοοῦσι τὰς διατυπώσεις πρὸς προχείρισιν Ἐπισκόπων; Ἀλλὰ τότε Πανιερώτατε, πρὸς τί ποιεῖσθε ἐκκλησίαν πρὸς τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν, γράφοντες τάδε: «κατακλείοντες τὴν παροῦσαν ἡμῶν ἐκθεσιν, ἣν ἐλάβομεν τὸ δίκαιον θάρρος ν' ἀναφέρωμεν πρὸς τὴν Μητέρα ἡμῶν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἔχομεν δι' ἐλπίδος, ὅτι τὸ γνήσιον ἐκκλησιαστικὸν πνεῦμα καὶ ὁ θερμὸς ζῆλος πρὸς ἄγρυπνον περιφρούρησιν τῶν ἀνωθεν τεθειμένων ἐκκλησιαστικῶν νόμων καὶ κανόνων, ὅστις διακρίνει τοὺς Κυβερνῶντας τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν θέλει καὶ ἤδη ἐπέλθῃ ἀρωγὸς ἀποκρούων καὶ ἀποσοδῶν πᾶν πνεῦμα ἀντεκκλησιαστικόν, κοσμικόν καὶ καινοτόμον ἐπ' ἀγαθῷ τῆς καθ' ὅλου Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ διασώσει ἀλωδῆτον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γοήτρου καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ Κλήρου ἐξ ὧν ἐξήρτηται ἡ τύχη ἡμῶν καὶ τὸ μέλλον καθόλου»; Πῶς συμβιδάζονται ταῦτα πάντα, Πανιερώτατε, ἀφ' ἐνὸς νὰ κατακρίνητε πρᾶξιν τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀναφερομένην εἰς τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας, καὶ ἀφ' ἐτέρου νὰ ἀναθέτῃτε εἰς Αὐτὴν, ἵνα περιφρουρήσῃ τοὺς καταπατουμένους δῆθεν καὶ παραδιασθέντας κανόνας τῆς Ἐκκλησίας; Ἡμεῖς τοῦλάχιστον ὁμολογοῦμεν τὴν ἀδυναμίαν ἡμῶν τοῦ συγκλῶσαι τὰ ἀσύγκλωστα καὶ συμβιδάσαι τὰ ἀσυμβιδάστα. Διὸ καὶ εἰσερχόμεθα εἰς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος, ἂν δηλαδὴ «βία καὶ ἐκ συναρπαγῆς» ἐγένετο ἡ χειροτονία τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Τριπόλεως κυρίου Θεοφάνους.

Γνωστὸν τῇ Ὑμετέρᾳ Πανιερότητι, τῇ εὐχομένῃ εἶναι ἐγκρατὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς πράξεως, ὅτι, ὁ 13 Κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένει ἱερᾶς Συνόδου διακελεύεται περὶ προχειρίσεων ἐπισκόπων λέγων, «πολλοὶ Ἐπίσκοποι συναχθέντες Ἐπίσκο-

πόν χειροτονήσουσιν. Εἰ δὲ ἀνάγκη γένηται, τρεῖς Ἐπίσκοποι, ἐν οἷ-
ω δὴ ποτε ἂν τόπῳ ὧσι τῷ τοῦ πρωτεύοντος πα-
ραγγέλματι». Ἐπίσης γνωστὸν τυγχάνει τῇ Ὑμετέρᾳ πανιερότη-
τι, ὅτι ἐφ' ὅσον ἔζη καὶ ἦτο ἀπηλλαγμένος ἀσθενείας ὁ ἀείμνηστος
Μητροπολίτης Λιθύης Ἰγνατίος, ἐξωκονομοῦντο πως τὰ τῆς ὑπηρεσίας
τοῦ θρόνου διὰ τῶν δύο Ἀρχιερέων· ἀλλ' ὅτε ἐπ' ἐσχάτων ὁ ἀείμνηστος
Μητροπολίτης Λιθύης καὶ διὰ τὰς συχνὰς ἀσθενείας καὶ διὰ τὴν ἐξ Αἰ-
γύπτου κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἀπουσίαν του, ἐδυσχέραине τὴν ἐν
Καῖρῳ διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας, παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς προχειρίσεως
καὶ ἐτέρου Ἀρχιερέως. Διὰ τὴν ἔλλειψιν ὅμως τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω
Κανόνος ὀριζομένου ἀριθμοῦ τριῶν τοῦλάχιστον Ἀρχιερέων, εἰς προ-
χείρισιν ἐτέρου Ἀρχιερέως καὶ συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῷ εἰρημένῳ Κανο-
νι λεγόμενα, ὅτι χειροτονεῖται Ἀρχιερεὺς «ἐν οἷω δὴ ποτε ἂν ὧσι τόπῳ»
ἕτεροι Ἀρχιερεῖς, «τῷ τοῦ πρωτεύοντος παραγγέλματι» ὑπεβλήθη πρὸ
πολλοῦ καιροῦ τὸ ζήτημα εἰς τοὺς ἐκπροσωποῦντας τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ
Ἐκκλησίαν, ἂν δύναται κανονικὴ χειροτονία νὰ διενεργηθῇ καὶ ἐν Κων-
σταντινουπόλει. ἡ ἀπάντησις, ὡς εἶκός, ἦτο καταφατική. Ὅτε δὲ, διὰ
τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Λιθύης Κυροῦ Ἰγνατίου, ἡ
ἀπόκτησις Ἀρχιερέως τοῦ θρόνου παρέστη ὡς ἀνάγκη ἐπείγουσα καὶ
ἐπιτακτική, τότε ὁ αἰόδιμος Πατριάρχης Σωφρόνιος ἀπέλυσε πρὸς τὴν
Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν.

Ἀριθμ. 95.

Παναγιώτατε καὶ Θεióτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως Νέ-
ας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα Κύριε Κωνσταντῖνε, καὶ Σεβα-
σμιώτατα μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐν
Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ Συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν
Μετριότητος· χάρις εἴη Ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Κυρίου Παντοκράτορος.

Βαρυπενθοῦντες ἐτι ἀποδυρόμεθα τὴν στέρησιν τοῦ πολυκλαύστου ἐν
Χριστῷ ἀδελφοῦ καὶ πολυτίμου ἀπὸ τριακονταετίας περίπου συνεργάτου
ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου ἀειμνήστου Μητροπολίτου Λιθύης Κυροῦ
Ἰγνατίου, οὗ ὁ θάνατος ἠνέωξεν ἐπαισθητὸν κενὸν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς
ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, ἣτις κομῶσα τὸ πάλαι εἰς ἄνδρας εὐσεβεῖα καὶ ἀ-
ρετῇ καὶ παιδείᾳ κεκοσμημένους καὶ ὡς καλλίκαρπος ἐλαία ἀφθονοῦσα
εἰς νεόφυτα παρὰ τὴν ρίζαν αὐτῆς, θρηνεῖ τάνυν τὴν λειψανδρίαν αὐτῆς
καὶ διαδιοῖ ἐν ὀρφανίᾳ, ἀπογυμνωθεῖσα τῶν Μητροπόλεων καὶ ἐπισκο-
πῶν Αὐτῆς. Ἐν τοιαύτῃ λυπηρᾷ δυσχερείᾳ εὐρεθέντες μετὰ τὸν θάνα-
τον τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου καὶ ἐναρέτου καὶ τῷ καθήκοντι ἀφοσιωμένου
Ἱεράρχου καὶ ἐπειγόμενοι εἰς ἀναπλήρωσιν τῆς κενωθείσης θέσεως, λα-
βόντες δ' ἅμα ὑπ' ὄψει, ὅτι προαπητοῦντο καὶ ἐπικτητὰ τινὰ προσόντα,
οἷον ἡ ἐν τῇ γραφικῇ ὑπηρεσίᾳ καὶ τῇ Διευθύνσει Πατριαρχικοῦ Γρα-
φείου ἐξάσκησις τοῦ ἀναπληρωτοῦ, ἐγνωμεν ἀντὶ τοῦ προχειρῖσαι εἰς
Ἀρχιερέα τινὰ τῶν παρ' ἡμῖν κληρικῶν—ἔργου δυσχεροῦς διὰ τε τὴν
ἔλλειψιν Ἱερᾶς Συνόδου εἰς διαλογὴν ψήφων καὶ τοῦ πρὸς χειροτονίαν

ἀπαραιτήτου ἀριθμοῦ τριῶν ἐτέρων ἀρχιερέων — ἀποταθῆναι πρὸς τὴν γείτονα ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων καὶ παρ' Αὐτῆς τὴν τῶν λυπηρῶν Ἡμῶν καὶ δυσχερειῶν θεραπείαν αἰτήσασθαι, εἰδότες, ὅτι οὐκ ἐπαύσατο Αὕτη αἰέποτε ἐνδεικνυομένη τῇ πρεσβυγενεῖ Ἀλεξανδρινῇ ἐκκλησίᾳ ἀγάπην μετ' ἀδελφικῆς ἀφοσιώσεως, οὐδ' ὅτι θὰ ἤρνεϊτο ἡμῖν Αὕτη ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὴν ἀποστολὴν Ἀρχιερέως, ὄντος πανταχοῦ ἐξηπλωμένου τοῦ αὐτοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου καὶ ἐνιαίου τοῦ ἔργου τῶν ἐργατῶν αὐτοῦ τῇ πίστει καὶ εὐσεβείᾳ.

Οὕτω τοίνυν διὰ τῶν ἀπὸ 29 Μαΐου ἐ. ἔ. ἀδελφικῶν ἡμῶν γραμμάτων ἐξηγησάμεθα θερμῶς παρὰ τῆς Α. Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων καὶ ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ Κυρίου Δαμιανοῦ καὶ τῆς περὶ Αὐτὸν ἀγιωτάτης Συνόδου, ὅπως πέμψῃ ἡμῖν βοηθὸν ἐκ τῶν ἱερωτάτων Ἀρχιερέων τῆς ἀδελφῆς Σιωνίτιδος ἐκκλησίας, κεκτημένον τὰ προσαπαιτούμενα προσόντα καὶ τοιοῦτον, Συνοδικῇ διαγνώμῃ, ἀπέστειλεν ἡμῖν τὸν Ἱερώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἱεραπόλεως Κύριον Θεοφάνην, ἀπολαύοντα καὶ τῆς ἡμετέρας πατρικῆς καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης. Ἀλλὰ πρό τινων ἡμερῶν ἀφικομένη ἡ Ἱερότης του καὶ κομίσασα Ἡμῖν τὰ ἀδελφικά γράμματα τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, εἰς νέαν περιήγαγεν Ἡμᾶς ἀπορίαν περὶ τοῦ πρακτέου ἐν λίαν προσεχεῖ μέλλοντι, ἅτε δὴ βραχυτάτης δοθείσης Αὐτῷ προθεσμίας ἐνδημῆσαι εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς ἀγιώτατον θρόνον. Ἴδου τι ἐπὶ λέξει γράφει Ἡμῖν ἡ Α. Θ. Μακαριότης ὁ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Κύριος Δαμιανός. «Ἐχοντες οὖν καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Αὐτοῦ Ἱερότητος ἐνεκρίναμεν Συνοδικῶς ἐπιτραπῆναι μὲν Αὐτῷ ἀπουσιάσαι πρὸς καιρὸν τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ Μετανοίας καὶ ὑπηρετῆσαι τῇ ἀγιωτάτῃ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀδελφῇ ἐκκλησίᾳ, μὴ παραταθῆναι δὲ τὴν ἐντεῦθεν Αὐτοῦ ἀπουσίαν ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας καθ' ὅσον καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτη ἐκκλησία εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε ὀλιγοστή ὑπάρχουσα νῦν ἐν ἐργάταις οὐκ ἀδοκίμοις καὶ χρησίμοις, οὐ δύναται ἐπὶ πολὺ στερηθῆναι τῆς Αὐτοῦ Ἱερότητος, ἀριθμουμένης μεταξὺ τῶν ὀλίγων τούτων τῶν ἐπὶ χρησιμότητι καὶ εὐδοκιμῇ διακρινομένων.»

Τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ ἵνα μὴ αἰφνης εὐρεθῶμεν λειπόμενοι Ἀρχιερέως, ἅτε δὴ ἐνὸς καὶ μόνου ὑπάρχοντος ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ θρόνῳ καὶ τούτου ἀνεπαρκοῦς εἰς πλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν Ἡμῶν, προαγόμεθα διὰ τῆςδὲ παρακαλέσαι φιλαδέλφως τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν Ἀγιωτάτην Σύνοδον, ὅπως ἐν τακτικῇ Αὐτῆς συνεδριάσει καὶ ψήφῳ κανονικῇ ἀναδείξῃ κατὰ τὰ εἰρηθότα Μητροπολίτην ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτε διαλαμψάσης Μητροπόλεως Τριπόλεως, στερούμενον φήμης, τιθεῖσα ὡς ἐκλεξίμους τοὺς ἐπὶ παιδείᾳ καὶ εὐσεβείᾳ καὶ ἀρετῇ διακρινομένους ἐκ τοῦ καθ' Ἡμᾶς πρεσβυτερίου ὁσιωτάτους, Πρωτοσύγκελλον Μελέτιον Ἀποστολόπουλον, Ἀρχιμανδρίτην Θεοφάνην Μοσχονᾶν καὶ Ἀρχιμανδρίτην Μητροφάνην Πάπαρην. τὸν δὲ ψηφισθῆσόμενον πέμψωμεν χειροτονηθῆναι εἰς Βασιλεύουσαν, μὴ ὑπάρχοντος ἐνταῦθα τοῦ εἰς προχείρισιν ἀναγκαίου ἀριθμοῦ Ἀρχιερέων· ἔχομεν δὲ δι' ἐλπίδος, ὅτι ἡ Σεβασμιοπόδης ἡμῖν Ὑμετέρα Θειο-

τάτη Παναγιότης καὶ ἡ περὶ Αὐτὴν ἁγιωτάτη Σύνοδος, θ' ἀποδεχθῇ τὴν ἀδελφικὴν Ἑμῶν ταύτην αἴτησιν καὶ θὰ διατρανώσῃ οὕτω, ὅτι στενὸς ὑφίσταται ὁ ἐσωτερικὸς σύνδεσμος μεταξὺ τῶν κατὰ τόπους ἁγιωτάτων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν συναντιλαμβανομένων ἀλλήλαις ἐν ταῖς δυσχερεῖαις αὐτῶν καὶ ἐργαζομένων ὡς μελῶν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος ὑπὸ κεφαλὴν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἐπικαλούμενοι δὲ ἐπὶ τὴν Ὑμ. Θ. Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν ἁγιωτάτην Σύνοδον τὸν θαῖον φωτισμὸν εἰς ἀνάδειξιν τοῦ χρησίμου ἐργάτου τῷ καθ' Ἑμᾶς ἁγιωτάτῳ Ἀποστολικῷ καὶ Πατριαρχικῷ Θρόνῳ καὶ ἐξαιτούμενοι θεόθεν τὰ σεβάσματα Ὑμῶν ἔτη ὡς πλεῖστα ὑγιεινὰ καὶ πανευφρόσυνα διατελοῦμεν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 9 Αὐγούστου 1899

(ὑπογρ.) ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

ἐν χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Ὅτε δὲ μετὰ τὴν ἀνωτέρω αἴτησιν τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου ἐτέθησαν ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ Συνόδῳ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ψῆφοι κανονικοὶ καὶ ἀνεδείχθη ἐψηφισμένος ὁ ἐκ τῶν ὑποψηφίων Ἀρχιμανδρίτης Θεοφάνης Μοσχονᾶς, ἐφοδιασθεὶς οὗτος διὰ τῶν ἀναγκαίων συστατηρίων γραμμάτων ἤψατο τῆς εἰς Βασιλεύουσαν πρὸς χειροτονίαν. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἔτι ἐν τῷ λοιμοκαθαρτηρίῳ Κλαζομένων διὰ τὴν εἰς Αἴγυπτον πανώλην εὕρισκομένου τοῦ ἐψηφισμένου ἤδη εἰς Μητροπολίτην Τριπόλεως, ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Σωφρονίου, γενόμενος τῇ 22 Αὐγούστου, ἀλλὰ τὸ γεγονός τοῦτο οὐδεμίαν ἡδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ, ὡς τοῦτο καὶ ἐκ τῆς γενομένης μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου συζητήσεως προέκυψεν, ἀποφασισθείσης διὰ πλειονοψηφίας καὶ τῆς χειροτονίας τοῦ ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Τριπόλεως, ἥτις καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατὰ Φανάριον Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ 1 τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου 1899 ἱεουργησάντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Βερροίας, Σουλῆβρίας, καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης. Τὴν κανονικότητα δὲ τῆς χειροτονίας ταύτης ἐπιμαρτυρεῖ καὶ ἡ κατωτέρω ἐπίσημος ἐπιστολὴ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἀριθμ. Πρωτοκολ.

4974

Ὅσιολογιώτατε Μέγα Ἀρχιδιάκονε τοῦ ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας κύριε Κωνσταντῖνε Παγώνη, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μετριότητος· χάρις εἴη τῇ αὐτῆς ὀσιολογιότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ. Ἱερὸν καὶ ὅσιον καθήκον ἐκπληροῦντες ἐτελέσαμεν τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἐν βαθυτάτῃ ψυχικῇ συγκινήσει, καθὰ καὶ τηλεγραφικῶς αὐτῇ ἀνηγγείλαμεν, ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πανσέπτῳ Πα-

τριαρχικῷ Ναῶ μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἀγίων ἀρχιερέων, τὴν θείαν μυσταγωγίαν καὶ μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἤδη ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου ἀοιδίου ἐν Πατριαρχαίς κυροῦ Σωφρονίου, τὸν ἀμφοτέρας ἐναλλάξ τὰς ἀγιωτάτας ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας μετὰ συνέσεως πολλῆς καὶ ἐνθέου ζήλου δεξιῶς πηδαλιουχῇσαντος. Τοῦτο δὲ καὶ διὰ τῆς παρούσης αὐτῇ ἀνακοινούμενοι, δῆλον ἅμα ποιοῦμεθα τῇ αὐτῆς ὁσιολογιότητι, ὅτι τὴν ἀδελφικὴν τοῦ ἀοιδίου ἐκπληροῦντες ἀξίωσιν, ἣτις ἐπέπρωτο, ἵνα ἡ ἡ τελευταία ἐκείνου μεθ' ἡμῶν πνευματικὴ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐπικοινωνία, πρῶτην μὲν προέβημεν ζῶντος ἐτι τοῦ γεραροῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου εἰς ἐκλογὴν ἐκ τῶν ὑποδειχθέντων ἡμῖν τριῶν ὑποψηφίων, τοῦ τέως ὁσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κυρ. Θεοφάνους ἐπὶ τῷ ψιλῷ ὀνόματι τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Τριπόλεως, ἣν ἐκλογὴν καὶ ἀμέσως ἐγνωρίσαμεν διὰ τηλεγραφήματος ἡμῶν ἀπευθυνθέντος τῷ γερασμῷ καὶ πολυκλαύστῳ ἡμῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῷ καὶ πνευματικῷ Πατρί. Εἶτα δέ, τὸ δεύτερον τῆς αἰτήσεως μέρος πάνυ ἀσμένως ἐκπληροῦντες, διετάξαμεν καὶ τὰ τῆς χειροτονίας τοῦ ἐκλεχθέντος Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Τριπόλεως ἣτις καὶ ἐτελέσθη σήμερον μετὰ τῆς συνήθους κανονικῆς διατυπώσεως. Τούτων δὲ πάντων ἐν τάξει καὶ καλῶς συνετελεσθέντων, ἡ αὐτοῦ Ἱερότης ἀπέρχεται αὐθημερὸν διακονήσων τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ, συνωδὰ τῇ τελευταίᾳ θελήσει καὶ συστάσει τοῦ ἀοιδίου Πατριάρχου, οὗ εὐχόμεθα ἐκ μέσης ψυχῆς, ἵνα ἀναδείξῃ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἀξίον διάδοχον, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀγιωτάτης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἀπείρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

(1899 Σεπτεμβρίου α')

(ὑπογρ.) Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

Κωνσταντῖνος

ἐν Χριστῷ εὐχέτης διάπυρος

Μετὰ τὰς ἀνωτέρω ἐπισήμους ἐπιστολάς, μόνον τῇ ἡμετέρᾳ πανιερότητι ἐπιτρέπεται νὰ γράφῃ πρὸς τὴν Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν «ὅτι βία καὶ ἐκ συναρπαγῆς ἐτελέσθη ἡ χειροτονία τοῦ Τριπόλεως Θεοφάνους» μόνον τῇ ἡμετέρᾳ πανιερότητι ἐπετρέπετο ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς κανονικότητος τῆς χειροτονίας καὶ ἐνώπιον τῆς γενικῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως καὶ διὰ τῶν δημοσιογραφικῶν ἔργάνων νὰ λέγῃ, ὅτι ὁ Τριπόλεως Θεοφάνης δὲν εἶνε κανονικὸς Ἀρχιερεὺς τοῦ Θρόνου.

Ἀντὶ ἐπιλόγου

Πανιερώτατε !

Ταῦτα ὅσα «ἔλαβον τὸ δίκαιον θάρρος» νὰ εἶπω καὶ γὰρ δημοσίᾳ πρὸς τὴν ἡμετέραν Πανιερότητα, ἣν διαβεβαιῶ, ὅτι πρὶν ἢ λάβω τὸν κάλαμον ἐξήντηλσα τὰς ἀσθενεῖς μου πνευματικὰς δυνάμεις, ὅπως εὖρω εὐλογοντινα πρόφασιν καὶ δικαιολογήσω τὴν πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν διαμαρτύρησιν τῆς ἡμετέρας Πανιερότητος, οὐδαμοῦ δὲ εὐρῶν

τοιαύτην, μήτε εἰς τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας, μήτε εἰς τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, μήτε εἰς τοὺς θεσμοὺς καὶ τὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ-
ναγκάσθην ν' ἀποδώσω ταύτην εἰς τὸ κυριαρχοῦν ἐν Αὐτῇ, ἐν στιγμαῖς
βιαίας ἐξεγέρσεως ψυχικῶν παθῶν, πνεῦμα ἀντιλογίας, ἢ ὕπερ πιθανότερον
εἰς τὸ προώρως καὶ ἀκαίρως ἐμφωλεῦσαν εἰς τὴν καρδίαν τῆς πάθος τῆς
φιλοδοξίας, πρὸ τοῦ ὁποίου ὑπεχώρησεν ὁ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἔρως καὶ
σεβασμὸς πρὸς τὰς συνειδήσεις τῶν χριστιανῶν, οἵτινες δύνανται ν' ἀσε-
βήσωσιν ἤδη μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι καὶ εἰς τὰς
καρδίας τῶν περιβεβλημένων τὰ ὑψηλὰ ἀξιώματα καὶ τῶν πνευματικῶν
αὐτῶν πατέρων καὶ ἀρχηγῶν κοχλάζουσι κοσμικὰ πάθη ἐντὸς τῶν ὁποί-
ων σθέννυται ἡ ἀρμόζουσα αὐτοῖς ταπεινοφροσύνη, πραότης καὶ ἀγάπη.

Θέλω δὲ νομίσαι ἑαυτὸν εὐτυχῇ, Πανιερώτατε, ἂν ἡ ἐπιστολιμαία αὐ-
τῇ διατριβῇ μου ἐπαναγάγῃ τὴν πανιερότητά της εἰς αἰσθήματα δικαιο-
τερα καὶ ἐπιεικέστερα, ἅτινα ὀφείλει Αὕτη καὶ πρὸς τὸν ἱερὸν Κλῆρον
καὶ πρὸς τὸν Ὁρθόδοξον Λαόν.

Ἐρρωσο τοίνυν καὶ χαῖρε διδασκόμενος τὰ πλείω καὶ τελειότερα πα-
ρὰ τῆς θείας Σοφίας, ἣτις κατὰ τὸν Ἱεροσολύμων Ἡσύχιον «οὐ χρήζει
συνηγόρων ἀλλ' ὑπηρετῶν· οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν Αὐτῇ παρέχει, παρ' αὐτῆς
δὲ πάντες καὶ πάντα λαμβάνομεν».

Ἐγγραφον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ μῆνα Μάϊον τοῦ 1900

Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος

Κωνσταντῖνος Παγώνης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020449

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

